

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

[૨૦૧૫] ૧૨ એસ.સી.આર. ૪૯૮

સંજીવ રાજેન્દ્ર ભટ્ટ

વિ.

ભારત સંઘ તથા અન્ય પક્ષકારો.

(રિટ અરજી (ફોજદારી) ક્રમાંક ૧૩૫ ની ૨૦૧૧)

ઓક્ટોબર ૧૩, ૨૦૧૫

[એચ.એલ. દત્ત, મુખ્ય ન્યાયમૂર્તિ અને અરુણ મિશ્રા, ન્યાયમૂર્તિઓ]

ભારતનું બંધારણ, ૧૯૫૦ – અનુચ્છેદ ૩૨ – તપાસ એસ.આઈ.ટી.ને સોંપવા બાબત – અરજદાર-આઈ.પી.એસ. અધિકારી વિરુદ્ધ કે.ડી. દ્વારા ભા.દં.સં.ની કલમો ૧૮૯, ૧૯૩, ૧૯૫, ૩૪૧ અને ૩૪૨ હેઠળ એફ.આઈ.આર. નોંધાવવામાં આવી કે તેણે ખોટા નિવેદનો કર્યા અને ખોટું સોગંદનામું દાખલ કર્યું – તેના આધારે ૧-સી.આર.ની નોંધણી – વધુમાં, ગુજરાત રાજ્યના તે સમયના એ.એ.જી. દ્વારા તેમના ઈ-મેલ ખાતામાં હેકિંગ અને તેમાં છેડછાડ કરવામાં આવી હોવા અંગે માહિતી પ્રૌદ્યોગિકી અધિનિયમની કલમ ૬૬ હેઠળ પણ અરજદાર વિરુદ્ધ એફ.આઈ.આર. નોંધાવવામાં આવી – તેના આધારે ૨-સી.આર.ની નોંધણી – અરજદારે ગુજરાતના મુખ્ય પ્રધાનના નિયંત્રણથી બહાર સી.બી.આઈ. અથવા એસ.આઈ.ટી. (વિશેષ તપાસ દળ) ને તપાસ સોંપવાની માંગ સાથે રિટ અરજીઓ દાખલ કરી – અરજદાર દ્વારા એવો આક્ષેપ કરવામાં આવ્યો કે ગુજરાત રાજ્યના તે સમયના મુખ્ય પ્રધાનનો ૨૦૦૨ના રમખાણોમાં હાથ હતો; કે તે ૨૭.૦૨.૨૦૦૨ની રાત્રે મુખ્ય પ્રધાન દ્વારા બોલાવવામાં આવેલી બેઠકમાં હાજર હતો અને અરજદાર દ્વારા લીધેલી કાર્યવાહીનો પ્રતિપ્રહારરૂપે એફ.આઈ.આર. નોંધાવવામાં આવી; અને એ પણ કે જે.જે. દ્વારા ૨૦૦૬માં દાખલ કરવામાં આવેલી, ૨૦૦૨ના રમખાણોને લગતી ફરિયાદની તપાસ આ સર્વોચ્ચ અદાલતે એસ.આઈ.ટી.ને કરવા હુકમ આપ્યો હતો – ઠેરવવામાં આવેલ: અરજદાર સાફ દાનત સાથે આ અદાલતમાં આવ્યો નહોતો – તેણે ૨૭.૦૨.૨૦૦૨ની બેઠકના તથ્ય અંગે ૯ વર્ષ સુધી મૌન ધારણ કર્યું – સોગંદનામું તૈયાર કરવાની બાબત અથવા ઈ-મેલ ખાતું હેક કરીને તેમાં

છેડછાડ કરવાની બાબતે એસ.આઈ.ટી. દ્વારા તપાસ કરાવવાનો કોઈ કેસ બનતો નથી – ચાલુ તપાસ સંબંધિત અત્યંત સંવેદનશીલ અને ગુપ્ત વિગતો ગુજરાતના તે સમયના એ.એ.જી.ને એસ.આઈ.ટી. દ્વારા લીક કરવામાં આવતી હતી એવો આક્ષેપ સંપૂર્ણપણે ખોટો અને નિરાધાર છે – તેમજ ગુનાહિત કાવતરુંનો પણ કોઈ કેસ બનતો નથી – તે સમયના એ.એ.જી. અને અન્ય અધિકારીઓ વચ્ચે થયેલો ઈ-મેલ વ્યવહાર ન્યાયપ્રક્રિયાના નિયમિત પ્રવાહમાં પૂર્વગ્રહ પેદા કરતો હોય અથવા અન્ય કોઈ રીતે નોંધપાત્ર હસ્તક્ષેપ કરતો હોય એવું જણાતું નથી – વધુમાં, અદાલતને કલંકિત કરવાની, અથવા અદાલતના નિષ્પક્ષ નિર્ણયને કોઈ રીતે અસર કરતી, અથવા અદાલતની પ્રતિષ્ઠા ઘટાડતી કે અનાદર પેદા કરતી, અને તે રીતે ફોજદારી અવમાનના સમાન બને તેવી પણ આ બાબત નથી – અદાલતોની અવમાનના અધિનિયમ, ૧૯૭૧ – કલમ ૨(સી) (૩).

રિટ અરજીઓ ફગાવીને, અદાલતે

નિર્ધારિત કર્યું: ૧.૧ અરજદાર સાફ દાનત સાથે આ અદાલત સમક્ષ આવ્યો નથી. બેઠકની હકીકત અંગે અરજદાર ૯ વર્ષના સમયગાળા સુધી મૌન રહ્યો. ત્યારબાદ અમદાવાદ ખાતે વ્યક્તિઓનો સમય અને હાજરી નિર્ધારિત કરવા માટે તે ઈ-મેઈલ્સનો આપલે કરતો હતો. જો તે બેઠકમાં હાજર હતો, તો તેના માટે તે હકીકતો નિર્ધારિત કરવાની જરૂર નહોતી. અરજદારે ૨૦૦૯ માં એસ.આઈ.ટી. દ્વારા નોંધાયેલ તેના નિવેદનમાં બેઠકની હકીકત દર્શાવી નહોતી.

અરજદારે આ અવગણના માટે આપેલું સ્પષ્ટીકરણ એવું હતું કે તેનું નિવેદન વર્ષ ૨૦૧૧ માં એસ.આઈ.ટી. સમક્ષ દંડ પ્રક્રિયા સંહિતાની કલમ ૧૬૧ હેઠળ નોંધાયું હતું અને તેથી તેણે તમામ ખુલાસાઓ કર્યા હતા. એસ.આઈ.ટી. એ જ હતી અને દરેક સમયે તેની સત્તાઓ પણ સમાન જ હતી. અરજદાર પરિષ્ઠ આઈ.પી.એસ. અધિકારી છે; તેથી અરજદારનું સ્પષ્ટીકરણ પ્રથમ દ્રષ્ટિએ વિશ્વસનીય જણાતું નથી. [ફરો ૪૫] [૫૪૦-એચ; ૫૪૧-એ-સી]

૧.૨ અરજદારે કરેલા નિવેદનો મુજબ, તેણે વર્ષ ૨૦૦૯ અને ૨૦૧૦ દરમિયાન તત્કાલીન એ.એ.જી.નાં ઈ-મેઇલોનો પ્રવેશ મેળવ્યો હતો. જો આ ઈ-મેઇલો તેની કબજામાં હતા, તો સંબંધિત સમયે યોગ્ય કાર્યવાહીમાં યોગ્ય તબક્કે તેમનો ખુલાસો કરવો અરજદારની અનિવાર્ય ફરજ હતી, પરંતુ તેણે એવું કર્યું નહોતું. તે સિવાય, માર્ચ, ૨૦૧૧માં એસ.આઈ.ટી. દ્વારા અરજદારનું નિવેદન નોંધવામાં આવ્યું ત્યારે પણ ઈ-મેઇલો એસ.આઈ.ટી.ને સોંપવી તેની અનિવાર્ય ફરજ હતી અને ૧૪.૪.૨૦૧૧ના તારીખના અનામંત્રિત સોગંદનામામાં, જે તેણે જાકિયા જાફરીના મામલામાં દાખલ કર્યું હતું, તેમાં પણ તેનો ઉલ્લેખ કરવો તેના પર આવશ્યક હતો, પરંતુ ઉક્ત સોગંદનામામાં તેણે ઈ-મેઇલો વિષે મૌન જાળવ્યું. જ્યારે તેણે ૯ વર્ષ બાદ આવા ચોંકાવનારા ખુલાસા કર્યા, ત્યારે ઈ-મેઇલોનો અગાઉ ખુલાસો ન કરવો અને મૌન રહેવું તે માટે તેને કઈ બાબતે અટકાવ્યો હતો, તે અકલ્પનીય વર્તન છે. જસ્ટિસ નાનાવટી કમિશન સમક્ષના નિવેદનમાં પણ અરજદારે ઈ-મેઇલો વિષે જણાવવામાં નિષ્ફળતા

દર્શાવી. જ્યારે તેણે એવા અર્થના ઈ-મેઇલો મોકલ્યા હતા કે તેની ક્ષમતાનો પ્રત્યસ્પર્ધી રાજકીય પક્ષ દ્વારા સંપૂર્ણ ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો નહોતો, ત્યારે જસ્ટિસ નાનાવટી કમિશન સમક્ષ પણ ઈ-મેઇલો વિષે જણાવવાથી તેને કંઈ બાબતે અટકાવ્યો હતો, તે સમજાતું નથી. અરજદાર તરફથી ઉપસ્થિત વકીલે, અદાલતે કરેલી પૂછપરછના જવાબમાં કે ઉક્ત પ્રસંગોએ અરજદારે ઈ-મેઇલો બાબતે મૌન શા માટે ધારણ કર્યું, નિષ્પક્ષપણે અને યોગ્ય રીતે સ્વીકાર્યું કે ઉક્ત પ્રસંગોએ ઈ-મેઇલો વિષે જણાવવું અરજદારની ફરજ હતી; પરંતુ તેમની આ સમજૂતી કે કે.ડી.ના ઈશારે તેની સામે ફોજદારી ગુનો નોંધાતા અરજદાર અંતે દિવાલ સામે ધકેલાઈ ગયો અને ત્યારબાદ તેણે ઈ-મેઇલો જાહેર કર્યા, તે પણ સ્વીકાર્ય નથી, કારણ કે જસ્ટિસ નાનાવટી કમિશન સમક્ષ અરજદારનું નિવેદન ગુનો નોંધાયાની તારીખ પછી પણ ચાલુ રહ્યું હતું. ઉક્ત સમજૂતી મજબૂત જણાતી નથી. અરજદારે પ્રથમ વખત આ અદાલતમાં ૨૯.૭.૨૦૧૧ના તારીખના સોગંદનામા સાથે ઈ-મેઇલો રજૂ કર્યા. આ તે સમયગાળાની આસપાસ હતું, જ્યારે તત્કાલીન એ.એ.જી. દ્વારા અરજદાર વિરુદ્ધ ઈ-મેઇલ એકાઉન્ટ હેક કરવાના અને ઈ-મેઇલોમાં ચેડાં કરવાના સંબંધમાં અહેવાલ દાખલ કરવામાં આવ્યો હતો. વિલંબ અને તેની સમજૂતીના પ્રશ્નોનો અંતિમ વિચાર ક્રિમિનલ કેસ ૨-સી.આર. નં. ૩૧૪૮/૨૦૧૧માં થવાનો છે. વર્તમાન કાર્યવાહીમાં કંઈ અંતિમ નિર્ધારણ કરવાનો હેતુ રાખ્યા વિના, અરજદારનું સમગ્ર વર્તન વિશ્વાસ પ્રેરિત કરતું નથી. [પરા ૪૭] [૫૪૨-જી-એચ; ૫૪૩-એ-જી]

૧.૩ કે.ડી. દ્વારા નોંધાવવામાં આવેલી ફરિયાદના આધારે આઈ-સી.આર. નં. ૧૪૯/૨૦૧૧ના મામલે તપાસનો વ્યાપ એ બાબત સુધી મર્યાદિત છે કે શું અરજદાર દ્વારા દબાણ હેઠળ અને પ્રથમ માહિતી અહેવાલમાં તેણે વર્ણવેલ પરિસ્થિતિઓમાં તેનું સોગંદનામું મેળવવામાં આવ્યું હતું કે નહીં. તા. ૨૭.૨.૨૦૦૨ની બેઠકમાં અરજદાર હાજર હતો કે નહીં અને તે બેઠકમાં શું બન્યું હતું, તે આઈ-સી.આર. નં. ૧૪૯/૨૦૧૧ના પરિધિ અને વ્યાપમાં આવતો મુદ્દો નથી. આ તો માત્ર એવો મામલો છે જેમાં એ પ્રશ્નની તપાસ કરવી રહે છે કે તા. ૧૭.૬.૨૦૧૧નું સોગંદનામું કે.ડી.એ આક્ષેપ કરેલ પરિસ્થિતિઓમાં અરજદાર દ્વારા મેળવવામાં આવ્યું હતું કે નહીં, અને તેને વિરોધી પક્ષના રાજકીય અગ્રણીઓ પાસે લઈ ગયા પછી તે સોગંદનામાની તૈયારી/મસુદાકરણમાં તેઓ સંકળાયેલા હતા કે નહીં. તે જ રીતે, ઈ-મેઈલ ખાતું હેક કરવાની બાબતમાં પણ, તે સમયના એ.એ.જી. દ્વારા નોંધાવવામાં આવેલી ફરિયાદના વ્યાપને ધ્યાનમાં લેતાં, ઉક્ત પ્રશ્ન તપાસ માટે કોઈ રીતે ખુલ્લો ગણાવી શકાય નહીં. [પરિચ્છેદ ૪૮] [૫૪૪-બી-ઈ]

૧.૪ નીચલી અદાલતમાં રજૂ કરાયેલ પોતાના અહેવાલમાં એસ.આઈ.ટી.એ આ નિષ્કર્ષ પર પહોંચી હતી કે અરજદારનો એવો દાવો કે તે ૨૭.૨.૨૦૦૨ના રોજ તત્કાલીન મુખ્યમંત્રીના નિવાસસ્થાને યોજાયેલી બેઠકમાં હાજર હતો, તે સાચો નથી. એસ.આઈ.ટી.એ ઉક્ત પાસા અંગે તપાસ કરી હતી અને પોતાના જવાબી સોગંદનામામાં પણ એસ.આઈ.ટી.એ સ્પષ્ટપણે જણાવ્યું

હતું કે તપાસ બાદ એવું જાણવા મળ્યું હતું કે અરજદાર તા. ૨૭.૨.૨૦૦૨ની બેઠકમાં હાજર ન હતો. આથી, ઉક્ત પાસા અંગેની તપાસના સંદર્ભમાં, તા. ૨૭.૨.૨૦૦૨ની બેઠકમાં અરજદારની હાજરી અંગેનો પ્રશ્ન અંતિમ રીતે નિષ્પન્ન થઈ ગયો છે. આ તપાસ આ અદાલત દ્વારા નિયુક્ત એસ.આઈ.ટી. દ્વારા કરવામાં આવી હતી અને હવે ઉક્ત પાસા અંગે તપાસ કરવા માટે નવી એસ.આઈ.ટી.ની રચના કરવાનો હુકમ આપવા માટે કોઈ જ આધાર નથી. [પરા ૫૦] [૫૪૫-એચ; ૫૪૬-એ-સી]

૧.૫ ચાલુ તપાસ સંબંધિત અતિ સંવેદનશીલ અને ગોપનીય વિગતો તે સમયના ગુજરાતના એ.એ.જી.ને એસ.આઈ.ટી. દ્વારા પહોંચાડવામાં આવતી હતી એવો આક્ષેપ સંપૂર્ણપણે ખોટો અને નિરાધાર છે. અરજદાર દ્વારા ઉલ્લેખિત બે ઈ-મેલ જી.ઝેડ., આઈ.પી.એસ., વધારાના ડી.જી. પોલીસ અને તે સમયના એસ.આઈ.ટી.ના સંયોજક દ્વારા, ગોધરા કેસો માટેની એસ.આઈ.ટી.ના ઈ-મેલમાંથી તે સમયના એ.એ.જી.ને મોકલવામાં આવ્યા હતા. આ બન્ને ઈ-મેલ વર્ષ ૨૦૦૫માં સોહરાબુદ્દીન એન્કાઉન્ટર કેસમાં રાજ્ય પોલીસ (ગુનો શાખા) દ્વારા કરાયેલ તપાસ સંબંધિત હતા, જેમાં આઈ.જી. (ગુનો) પ્રભારી હતા. તેણીએ સીઆઈડી (ગુનો) સંબંધિત આ માહિતી તે સમયના એ.એ.જી.ને મોકલવા માટે ગોધરા કેસોના ઈ-મેલ આઈ.ડી.નો ખોટી રીતે પોતાના સ્તરે ઉપયોગ કર્યો હતો. આ માહિતીનો સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા નિમણૂક કરાયેલ ગોધરા કેસોની એસ.આઈ.ટી. સમક્ષ બાકી રહેલ

તપાસ/પૂછપરછ/વિચારણાના મામલાઓ સાથે કણમાત્ર પણ સંબંધ ન હતો. અરજદારે આ અદાલતને ગેરમાર્ગે દોરવાનો જાણતા-બૂઝતા પ્રયત્ન કર્યો અને ઈ-મેલનો માત્ર આવરણપત્રનો લખાણભાગ જ જોડ્યો તથા આશયપૂર્વક સંલગ્નકો જોડ્યા નહોતાં, કારણ કે તે જોડાયા હોત તો તેના વલણની અસત્યતા બહાર આવી જાત. તેથી અરજદાર સુપ્રેસિયો વેરી અને સુજેશિયો ફાલ્સી માટે દોષી છે. તેણે તે સંલગ્નકો દાબી દીધા, જે તેને દાખલ કરવા જોઈએ હતા, અને રિટ અરજીમાં એસ.આઈ.ટી. તે સમયના એ.એ.જી. સાથે સંવેદનશીલ અને ગોપનીય માહિતીની આપ-લે કરતી હતી એવો ખોટો આક્ષેપ કરવો જોઈએ ન હતો. દુર્ભાગ્યપૂર્ણ છે કે એક તરફ અરજદારે એસ.આઈ.ટી.ની નિમણૂક માટે પ્રાર્થના કરી અને બીજી તરફ આ અદાલતે નિમેલી એસ.આઈ.ટી.ને પણ છોડ્યા વિના તેના વિરુદ્ધ ખોટા આક્ષેપો કર્યા. અરજદારનું વર્તન ઈચ્છનીય કદી શકાય તેમ નથી. [ફકરો ૫૧] [૫૪૮-એફ-એચ; ૫૪૯-એ-ડી]

૧.૬ ઉક્ત કેસમાં એસ.આઈ.ટી. દ્વારા તપાસ કરાવવાની જરાય જરૂરિયાત નથી તેવા વિવિધ કારણો છે. કેસનો વ્યાપ ફક્ત એટલો જ છે કે અરજદારએ કે.ડી.નું સોગંદનામું ગેરકાયદેસર રીતે મેળવ્યું હતું કે નહીં, જેના અંગે ગુનાનો કેસ નોંધવામાં આવ્યો છે. આ કેસમાં સંબંધિત પોલીસ દ્વારા તપાસ પૂર્ણ કર્યા પછી સક્ષમ અદાલતમાં પહેલેથી જ ચાર્જશીટ દાખલ કરવામાં આવ્યું છે. સામાવાળા ક્રમાંક ૪ દ્વારા દાખલ કરાયેલા જવાબી સોગંદનામામાં ચાર્જશીટ રેકૉર્ડ પર મુકવામાં આવ્યું હતું; વિવિધ સાક્ષીઓના નિવેદનો નોંધવામાં આવ્યા હતા,

જેમાં મોબાઇલ-ટાવર, લેપટોપ વગેરે જેવા વૈજ્ઞાનિક પુરાવાનો પણ સમાવેશ થાય છે. ફોજદારી પ્રક્રિયા સંહિતાની કલમ ૧૬૪ હેઠળ દ્રષ્ટા સાક્ષીઓના નિવેદનો પણ નોંધવામાં આવ્યા હતા. અરજદાર અને ફરિયાદીના મોબાઇલ રેકૉર્ડથી સંબંધિત સમયગાળા દરમિયાન અરજદાર અને સહ-આરોપી વચ્ચે થયેલા કોલોના આપત્તેનો સ્પષ્ટ સંકેત મળે છે. વધુમાં, સેવા પ્રદાતાઓ પાસેથી ફરિયાદીના મોબાઇલ તથા અરજદારના મોબાઇલ સંબંધિત પ્રાપ્ત થયેલી મોબાઇલ ટાવર સ્થાન માહિતીથી એ સ્થાપિત થાય છે કે એફ.આઈ.આર.માં દર્શાવાયેલ સમયે ફરિયાદી અરજદારના નિવાસસ્થાને હાજર હતો, તેમજ પ્રતિસ્પર્ધી રાજકીય આગેવાનો અને પ્રતિસ્પર્ધી રાજકીય પક્ષની કાનૂની સેલના અધ્યક્ષ એવા વકીલની મોબાઇલ ટાવર સ્થાન માહિતી પણ પ્રાપ્ત થઈ હતી. ઉક્ત વકીલનો લેપટોપ કબજે લેવામાં આવ્યો હતો અને પ્રયોગશાળાએ તેની પુષ્ટિ કરી હતી કે સોગંદનામું તે જ પર તૈયાર કરવામાં આવ્યું હતું. અરજદારને ચાર્જશીટ દાખલ થયાની જાણ ચાર વર્ષ પહેલાંથી હોવા છતાં, તેણે તે અંગે કોઈ પડકાર ઉઠાવ્યો નહોતો અને તપાસ કેવી રીતે અન્યાયી અને અધૂરી છે અથવા અન્ય કોઈ પાસામાં વધુ તપાસ શા માટે જરૂરી છે તે દર્શાવવાનો કોઈ પ્રયાસ કર્યો નહોતો. આ તબક્કે તપાસની વિશ્વસનીયતા વિવાદનો વિષય નથી. તેનો વિચાર તો સુનાવણી દરમિયાન કરવો પડે. અરજદારએ અનાવશ્યક રીતે કેસનો વ્યાપ વિસ્તૃત કરવાનો પ્રયાસ કર્યો છે અને કે.ડી.નું તા. ૧૭.૬.૨૦૧૧નું સોગંદનામું કયા સંજોગોમાં મેળવવામાં આવ્યું તે બાબતે સી.આર. નં. ૧૪૯/૨૦૧૧માં એસ.આઈ.ટી. દ્વારા તપાસ કરાવવાનો કોઈ કેસ બનતો નથી. એકવાર ચાર્જશીટ

દાખલ થઈ જાય પછી, અદાલતે તે બાબતમાં કાયદા અનુસાર આગળ વધવું રહે છે. [પેરા ૫૨] [૫૪૮-એફ-એચ; ૫૫૦-એ-ઈ]

૧.૭ સોગંદનામું તૈયાર કરવા સંબંધિત આઈ-સી.આર. નં. ૧૪૮/૨૦૧૧ બાબતે અથવા તે જ રીતે ઈ-મેલ એકાઉન્ટ હેક કરીને તેમાં ચેડાં કરવા સંબંધિત ૨-ક્રાઈમ નં. ૩૧૪૮/૨૦૧૧ બાબતે એસ.આઈ.ટી. દ્વારા તપાસ કરાવવામાં આવે તે માટે કોઈ કેસ બનતો નથી. આ એવા વ્યાપક વ્યાપ ધરાવતા કેસો નથી કે જેથી એસ.આઈ.ટી.ની રચના કરવી જરૂરી બને અથવા સી.બી.આઈ.ને પણ તપાસ સોંપવી યોગ્ય ઠરે. તપાસચંત્રણા પસંદ કરવાનો અધિકાર અરજદારને નથી. તપાસની રીત અથવા ફરિયાદ પક્ષ ચલાવવાની પદ્ધતિ અંગે આરોપીને કોઈ હક નથી. હાલ હાથ ધરાયેલા કેસોનો વ્યાપ અને પરિમાણ એટલું વિશાળ નથી કે આ બાબતોની તપાસ માટે એસ.આઈ.ટી. અથવા સી.બી.આઈ.ને દિશાનિર્દેશ આપવામાં આવે. આ અદાલતે અગાઉથી જ એસ.આઈ.ટી.ની નિમણૂક કરી છે, જેણે જે.જે. દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલા વિવિધ આક્ષેપોની તપાસ કરી છે, જેમાં અરજદારની પણ પૂછપરછ કરવામાં આવી હતી અને ૨૭.૨.૨૦૦૨ની બેઠક સંબંધિત તેનો અભિપ્રાય સાચો હોવાનું મળ્યું નથી. ૨-સી.આર. નં. ૩૧૪૮/૨૦૧૧માં ઈ-મેલ એકાઉન્ટ હેકિંગ તથા ઈ-મેલોમાં ચેડાં થયા છે કે કેમ, તેની તપાસ વૈજ્ઞાનિક પુરાવાના આધારે થવાની છે. માત્ર એટલા માટે કે તે સમયે રાજ્યના એ.એ.જી. દ્વારા અહેવાલ નોંધાવવામાં આવ્યો હતો, એવું કહી શકાય નહીં કે તપાસ નિષ્પક્ષ અથવા ન્યાયસંગત રહેશે નહીં.

ખાસ કરીને ત્યારે, જ્યારે તપાસ વૈજ્ઞાનિક પુરાવાના આધારે થવાની છે અને જો તપાસ ન્યાયસંગત ન હોય અથવા તમામ પાસાઓની તપાસ કરવામાં ન આવી હોય, તો કાયદા અનુસાર યોગ્ય સમયએ યોગ્ય મંચ સમક્ષ તેને પડકારવા અરજદારને ખુલ્લું રહેશે. [પરા ૫૩, ૫૪, ૫૬, ૫૭] [૫૫૧-બી-સી, ઇ; ૫૫૨-ઇ; ૫૫૩-ડી-એફ]

સાકિરી વસુ વિ. સ્ટેટ ઓફ યુ.પી. અને અન્ય. (૨૦૦૮) ૨ એસસીસી ૪૦૯: ૨૦૦૭ (૧૨) એસસીઆર ૧૧૦૦; યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા અને અન્ય. વિ. ડબલ્યુ.એન. ચઢા (૧૯૯૩) સપ્લ. ૪ એસસીસી ૨૬૦: ૧૯૯૨ (૩) સપ્લ. એસસીઆર ૫૯૪; સુશ્રી માયાવતી વિ. યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા અને અન્ય. (૨૦૧૨) ૮ એસસીસી ૧૦૬: ૨૦૧૨ (૭) એસસીઆર ૩૩; દિનુભાઈ બોધાભાઈ સોલંકી વિ. સ્ટેટ ઓફ ગુજરાત (૨૦૧૪) ૪ એસસીસી ૬૨૬: ૨૦૧૪ (૩) એસસીઆર ૯૩૨; સીબીઆઈ વિ. રાજેશ ગાંધી (૧૯૯૬) ૧૧ એસસીસી ૨૫૩; કોમ્પિટિશન કમિશન ઓફ ઇન્ડિયા વિ. સેઈલ અને અન્ય. (૨૦૧૦) ૧૦ એસસીસી ૭૪૪: ૨૦૧૦ (૧૧) એસસીઆર ૧૧૨; જનતા દળ વિ. એચ.એસ. ચૌધરી (૧૯૯૧) ૩ એસસીસી ૭૫૬: ૧૯૯૧ (૩) એસસીઆર ૭૫૨; બાબુભાઈ વિ. સ્ટેટ ઓફ ગુજરાત (૨૦૧૦) ૧૨ એસસીસી ૨૫૪: ૨૦૧૦ (૧૦) એસસીઆર ૬૫૧; જાહિરા હબીબુલ્લા શેખ વિ. સ્ટેટ ઓફ ગુજરાત (૨૦૦૪) ૪ એસસીસી ૧૫૮: ૨૦૦૪ (૩) એસસીઆર ૧૦૫૦; રુબાબુલ્લીન શેખ વિ. સ્ટેટ ઓફ ગુજરાત અને અન્ય. (૨૦૧૦) ૨ એસસીસી ૨૦૦: ૨૦૧૦

(૧) એસસીઆર ૯૯૧; નર્મદા બાઈ વિ. સ્ટેટ ઑફ ગુજરાત અને અન્ય. (૨૦૧૧) ૫ એસસીસી ૭૯: ૨૦૧૧ (૫) એસસીઆર ૭૨૯; સીબીઆઈ વિ. અમિતભાઈ અનિલચંદ્ર શાહ (૨૦૧૨) ૧૦ એસસીસી ૫૪૫: ૫૦૭૨ (૮) એસસીઆર ૯૪૫; આર.એસ. સોધી, એડવોકેટ વિ. સ્ટેટ ઑફ યુ.પી. અને અન્ય. (૧૯૯૪) સપ્લ. ૧ એસસીસી ૧૪૩; વિનિત નારાયણ અને અન્ય. વિ. યુનિયન ઑફ ઇન્ડિયા અને અન્ય. (૧૯૯૬) ૨ એસસીસી ૧૯૯: ૧૯૯૬ (૧) એસસીઆર ૧૦૫૩; યુનિયન ઑફ ઇન્ડિયા અને અન્ય. વિ. સુશીલ કુમાર મોદી (૧૯૯૮) ૮ એસસીસી ૬૬૧; એમ.સી. મહેતા વિ. યુનિયન ઑફ ઇન્ડિયા (૨૦૦૭) ૧ એસસીસી ૧૧૦: ૨૦૦૬ (૯) સપ્લ. એસસીઆર ૬૮૩; સેન્ટર ફોર પબ્લિક ઇન્ટરેસ્ટ લિટિગેશન અને અન્ય. વિ. યુનિયન ઑફ ઇન્ડિયા અને અન્ય. (૨૦૧૧) ૧ એસસીસી ૫૬૦; શાહિદ બલવા વિ. યુનિયન ઑફ ઇન્ડિયા અને અન્ય. (૨૦૧૪) ૨ એસસીસી ૬૮૭: ૨૦૧૩ (૧૧) એસસીઆર ૫૧; મનોહરલાલ શર્મા વિ. પ્રિન્સિપલ સેક્રેટરી અને અન્ય. (૨૦૧૪) ૨ એસસીસી ૫૩૨; એનએચઆરસી વિ. સ્ટેટ ઑફ ગુજરાત (૨૦૦૯) ૬ એસસીસી ૩૪૨; રામ જેઠમલાણી અને અન્ય. વિ. યુનિયન ઑફ ઇન્ડિયા અને અન્ય. (૨૦૧૧) ૮ એસસીસી ૧: ૨૦૧૧ (૮) એસસીઆર ૭૨૫ – ઉલ્લેખિત.

૧.૮ એસ.આઈ.ટી.ની રચના કરવા માટે કોઈ કેસ સ્થાપિત થતો નથી. આ બાબતે કોઈ શંકા નથી કે “તમે કેટલા પણ ઉચ્ચ હોઈ શકો, કાયદો તમારાથી ઉપર છે” એ સુસ્થાપિત સિદ્ધાંત છે, પરંતુ હાલના કેસમાં અરજદારનું વર્તન

નિષ્કલંક હતું એવું કહી શકાય નહીં. તેમજ એમ પણ કહી શકાય નહીં કે તે સ્વચ્છ હાથે અદાલતમાં આવ્યો છે. અરજદાર ઉચ્ચ પદસ્થ અધિકારી હતો, પરંતુ તે પણ કાયદાથી ઉપર છે એવું કહી શકાય નહીં. જો તેણે પ્રશ્નાસ્પદ ગુનાઓ કર્યા હોય, તો કાયદામાં કલ્પાયેલ મુજબ તેને તપાસનો સામનો કરવો જ પડશે. [ફરો ૫૯] [૫૫૫-જી-એચ]

૧.૯ ચાર્જશીટ દાખલ થઈ ગયા બાદ, અદાલતે કેસ પર વધુ નજર રાખવાની કોઈ આવશ્યકતા રહેતી નથી; તેથી કેસનું વધુ નિરીક્ષણ કરવાની જરૂર નથી, અને ઈ-મેઈલ ખાતું હેક કરવાની બાબત એવો પ્રકારનો કેસ નથી કે જેમાં એસ.આઈ.ટી. અથવા સી.બી.આઈ. દ્વારા તપાસ કે અદાલતની દેખરેખ હેઠળ તપાસ કરવાની જરૂર પડે. ચાર્જશીટ દાખલ થયા પછી અસાધારણ કેસોમાં અદાલત તપાસનું હસ્તાંતરણ કરી શકે છે, એવી રજૂઆત અસ્વીકાર્ય છે. [પરા ૬૦, ૬૧] [૫૫૬-એ-ડી]

જાકિયા નસીમ અહેસાન જાફરી અને અન્ય વિ. ગુજરાત રાજ્ય અને અન્ય (૨૦૧૧) ૧૨ એસ.સી.સી. ૩૦૨; ૨૦૧૧ (૧૧) એસ.સી.આર. ૩૬૫; રુબાબુદ્દીન શેખ વિ. ગુજરાત રાજ્ય અને અન્ય (૨૦૧૦) ૨ એસ.સી.સી. ૨૦૦; ૨૦૧૦ (૧) એસ.સી.આર. ૮૮૧; નર્મદા બાઈ વિ. ગુજરાત રાજ્ય અને અન્ય (૨૦૧૧) ૫ એસ.સી.સી. ૭૮; ૨૦૧૧ (૫) એસ.સી.આર. ૭૨૮; પંજાબ રાજ્ય વિ. સેન્ટ્રલ બ્યુરો ઓફ ઇન્વેસ્ટિગેશન અને અન્ય (૨૦૧૧) ૮ એસ.સી.સી. ૧૮૨; ૨૦૧૧ (૧૧) એસ.સી.આર. ૨૮૧; ભારતી તામાંગ વિ.

ભારત સંઘ અને અન્ય (૨૦૧૩) ૧૫ એસ.સી.સી. ૫૭૮: ૨૦૧૩ (૧૪)
એસ.સી.આર. ૫૨૫ – સંદર્ભિત.

૧.૧૦ અદાલતમાં જવાબ દાખલ કરતા પહેલાં વાદવિવાદથી બહારના કોઈ વ્યક્તિનો માત્ર અભિપ્રાય લેવો, તેનાથી કોઈપણ રીતે ન્યાયના પ્રશાસનને આંચકો પહોંચતો નથી અને તે ગુનાહિત કાવતરું સૂચક પણ નથી. જાણકાર હોદ્દાઓ એવા હોય છે કે જેમની સાથે હંમેશાં પરામર્શ કરી શકાય અને તેમનો અભિપ્રાય મેળવી શકાય. તેમાં કશું અયોગ્ય નથી. જો ગુજરાતની અદાલતમાં કોઈ જવાબ/અરજી દાખલ કરવી હોય અને તે જ બાબત અંગે ઉપરોક્ત ભદ્રપુરુષને તેમના અભિપ્રાય માટે બતાવવામાં આવી હોય, તો તેનાથી કોઈપણ રીતે ન્યાયની પ્રક્રિયા ભંગ પામતી નથી. જ્યારે અદાલતમાં કોઈ દલીલપત્ર દાખલ કરવાનું હોય ત્યારે વિશ્વાસપાત્ર અથવા આવશ્યક જ્ઞાન ધરાવતા યોગ્ય વ્યક્તિઓ સાથે પરામર્શ કરવા પર કોઈ કાનૂની પ્રતિબંધ નથી. [પરા ૬૩]
[૫૫૬-૬; ૫૫૭-અ-બ]

૧.૧૧ અરજદાર દ્વારા નોંધ પર મૂકવામાં આવેલ અહેવાલોમાં માત્ર એસ.આઈ.ટી. દ્વારા કરવામાં આવેલી કાર્યવાહીનો જ ઉલ્લેખ હતો અને તપાસની સ્થિતિ અથવા વધુ તપાસ હાથ ધરવાની આવશ્યકતા દર્શાવવામાં આવી હતી. આ અહેવાલોમાં કોઈપણ આરોપી વ્યક્તિના પક્ષમાં અથવા વિરોધમાં કોઈ સામગ્રી કે નિષ્કર્ષો સમાવાયેલ નહોતા; તેથી, તેમાંથી કોઈપણ આરોપી વ્યક્તિને કોઈ લાભ પ્રાપ્ત થઈ શકતો નહોતો. તેમાં એવી કોઈ સામગ્રીનો ખુલાસો

નહોતો કે જેના કારણે ન્યાયપ્રક્રિયાનો પ્રવાહ વિશેષિત થાય. ગુનાહિત કાવતરું, ફોજદારી અવમાનના અથવા અન્યથા એવો કોઈ મામલો બનતો નથી. જણાવાયેલા એસ.આઈ.ટી. અહેવાલોના ખુલાસાથી ન્યાયપ્રક્રિયાનો પ્રવાહ કેવી રીતે વિશેષિત થયો છે તે નિષ્કર્ષરૂપે બહાર આવતું નથી. તેથી, ફોજદારી અવમાનનાનો આક્ષેપ સફળતાપૂર્વક સાબિત થયો હોવાનું કહી શકાય નહીં. અરજદાર એ સાબિત કરવામાં સમર્થ રહ્યો નથી કે જણાવાયેલ કૃત્યો કોઈપણ રીતે ન્યાયના પ્રશાસનમાં હસ્તક્ષેપ કરનારા અથવા અવરોધરૂપ હતા. અરજદાર એ પણ સ્થાપિત કરી શક્યો નથી કે આ અહેવાલો કોઈ વ્યક્તિને એવી કેવી રીતે મદદરૂપ થઈ શકતા હતા કે જેથી ન્યાયપ્રક્રિયાનો પ્રવાહ વિશેષિત થાય અથવા અન્યથા તે કૃત્ય ન્યાયના પ્રશાસનમાં હસ્તક્ષેપ સમાન ગણાય. અરજદારે પોતે જ આ એસ.આઈ.ટી. અહેવાલો પ્રાપ્ત કર્યા હતા; તે સમયના એ.એ.જી.ના જણાવ્યા મુજબ કથિત રીતે ગેરકાયદેસર રીતે, જ્યારે અરજદારના જણાવ્યા મુજબ તે સમયના એ.એ.જી.ના ઈ-મેલ્સ વહેંચવાથી. જો તે ગોપનીય રાખવા માટે હતા, તો અરજદારે તેમનો ઉપયોગ પણ કર્યો હતો અને તે સમયના એ.એ.જી.ના ઈ-મેલની વિગતો માધ્યમ ચેનલોને પણ મોકલી હતી. સમગ્ર આપતેને રાજ્ય અને તેના અનેક અધિકારીઓ વિરુદ્ધ કરવામાં આવેલા વ્યાપક આક્ષેપોની પૃષ્ઠભૂમિમાં વિચારવી જરૂરી છે. તે સમયના એ.એ.જી.ને જે પરિસ્થિતિમાં મૂકવામાં આવ્યા હતા, તેમાં તેમના વર્તન અંગે અનાવશ્યક રીતે પ્રતિકૂલ ટિપ્પણીઓ કરવામાં આવી છે; ફોજદારી અવમાનનાનો આક્ષેપ જરાય બનતો નથી. [ફકરો ૬૪] [૫૫૭-એફ-એચ; ૫૫૮-એ-ડી]

રાષ્ટ્રીય માનવ અધિકાર આયોગ વિ. ગુજરાત રાજ્ય અને અન્ય.
(૨૦૦૯) ૬ એસ.સી.સી. ૭૬૭: ૨૦૦૯ (૭) એસ.સી.આર. ૨૩૬ – નો
સંદર્ભ લેવામાં આવ્યો.

૧.૧૨ માત્ર એટલું કે ભારતના રાષ્ટ્રપતિ અને પ્રધાનમંત્રીને સોંપવાના
હેતુથી કરવામાં આવનાર કોઈ પ્રતિનિધિત્વ તથા અન્ય દસ્તાવેજો એવા એક
વકીલને મોકલવામાં આવ્યા, જે રાજકારણી પણ હતો, તેથી જ તે ફોજદારી
અવમાનના સમકક્ષ ગણાય એવું નથી; જ્યાં સુધી એ દર્શાવવામાં ન આવે કે તે
માહિતીનો હેતુ આરોપીને કોઈપણ રીતે મદદરૂપ થવાનો હતો, ત્યાં સુધી
માહિતીની વહેંચણીને ફોજદારી અવમાનના સમકક્ષ કહી શકાય નહીં. [ફકરો
૬૫] [૫૫૮-ઈ-એફ]

રાયાપુડી સુબ્બા રાવ વિ. એડવોકેટ જનરલ, આંધ્ર પ્રદેશ (૧૯૮૧) ૨
એસ.સી.સી. ૫૭૭: ૧૯૮૧ (૨) એસ.સી.આર. ૩૨૦; ડૉ. ડી.સી. સક્સેના
વિ. ભારતના માનનીય મુખ્ય ન્યાયાધીશ (૧૯૯૬) ૫ એસ.સી.સી. ૨૧૬:
૧૯૯૬ (૩) સપ્લિ. એસ.સી.આર. ૬૭૭; રિઝવાન-ઉલ-હસન અને અન્ય
વિ. ઉત્તર પ્રદેશ રાજ્ય એ.આઈ.આર. ૧૯૫૩ એસ.સી. ૧૮૫: ૧૯૫૩
એસ.સી.આર. ૫૮૧ – સંદર્ભિત.

૧.૧૩ તેવું જણાતું નથી કે તત્કાલીન એ.એ.જી. અને અન્ય કાર્યકર્તાઓ
વચ્ચે થયેલ ઈ-મેઈલ વિનિમયને કારણે પૂર્વગ્રહ ઊભો થાય છે અથવા ન્યાયની
નિયમિત પ્રક્રિયામાં અન્ય કોઈ રીતે નોંધપાત્ર હસ્તક્ષેપ થાય છે. આ એવો

મામલો નથી કે જેમાં અદાલતને કલંકિત કરવામાં આવી હોય અથવા કોઈ પણ રીતે અદાલતના નિષ્પક્ષ નિર્ણય ઉપર અસર પહોંચાડવામાં આવી હોય અથવા અદાલતની મહિમા/ન્યાયપ્રશાસનમાં લોકોના વિશ્વાસને ખંડિત કરવામાં આવ્યો હોય અથવા અદાલતને અપકીર્તિ કે અનાદર પામે તે રીતે લાવવામાં આવ્યું હોય કે તે દિશામાં વલણ ધરાવતું હોય, જે કોર્ટના અવમાનના અધિનિયમની કલમ ૨(સી)(૩) હેઠળ ફોજદારી અવમાનના સમકક્ષ બને છે. [ફકરો ૬૯] [૫૬૨-૯-એફ]

૧.૧૪ દાખલ કરાયેલા દસ્તાવેજોના આધારે ફોજદારી અવમાનના શરૂ કરવાની પ્રાર્થના અંગે, ગુણદોષના આધાર પર ફોજદારી અવમાનનાનો કોઈ કેસ બનતો નથી. અદાલતોના અવમાનના અધિનિયમની કલમ ૨૦ હેઠળ એક વર્ષની મર્યાદા નિર્ધારિત કરવામાં આવી છે. અવમાનનાની કાર્યવાહી શરૂ કરવા માટે બંને અરજીઓ મર્યાદાથી નિરાશાજનક રીતે અવરોધિત છે. [પરા ૭૦] [૫૬૨-જી-એચ; ૫૬૩-એ]

૧.૧૫ કારણ કે વચગાળાનો મનાઈ હુકમ અમલમાં હતી, અને આઈ-સી.આર. નં. ૧૪૯/૨૦૧૧ માં ચાર્જશીટ દાખલ કરવામાં આવ્યું હોવાથી, નીચલી અદાલતે કાયદા મુજબ આગળની કાર્યવાહી કરવી અને આઈઆઈ-સી.આર. નં. ૩૧૪૮/૨૦૧૧ માં તપાસ કાયદા મુજબ તાત્કાલિક કરવી. [ફકરો ૭૧] [૫૬૩-બી]

દલીપ સિંહ વિ. સ્ટેટ ઓફ યુ.પી. અને અન્ય. (૨૦૧૦) ૨ એસ.સી.સી.

૧૧૪ : ૨૦૦૯ (૧૬) એસ.સી.આર. ૧૧૧ – નો સંદર્ભ લેવામાં આવ્યો.

પ્રકરણ કાયદા સંદર્ભ

૨૦૦૯ (૭) એસ.સી.આર. ૨૩૬ નો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો. પરિચ્છેદ

૩૦

૨૦૧૧ (૧૧) એસ.સી.આર. ૩૬૫ નો સંદર્ભ લેવામાં આવ્યો. પરિચ્છેદ

૪૯

૨૦૦૯ (૧૬) એસ.સી.આર. ૧૧૧ નો સંદર્ભ લેવામાં આવ્યો. પરા ૫૩

૨૦૦૭ (૧૨) એસ.સી.આર. ૧૧૦૦ નો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે.

પરિચ્છેદ ૫૪

૧૯૯૨ (૩) સપ્લ. એસ.સી.આર. ૫૯૪ નો સંદર્ભ લેવાયો. પરા ૫૪

૨૦૧૨ (૭) એસ.સી.આર. ૩૩ નો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો. પરિચ્છેદ

૫૪

૨૦૧૪ (૩) એસસીઆર ૯૩૨ નો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો. પરા ૫૪

(૧૯૯૬) ૧૧ એસ.સી.સી. ૨૫૩ નો સંદર્ભ લેવામાં આવ્યો. પરિચ્છેદ

૫૪

૨૦૧૦ (૧૧) એસ.સી.આર. ૧૧૨ નો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો. પરિચ્છેદ

૫૪

૧૯૯૧ (૩) એસ.સી.આર. ૭૫૨ નો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો. પેરા ૫૫

૨૦૧૦ (૧૦) એસ.સી.આર. ૬૫૧ નો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો. ફરો

૫૬

૨૦૦૪ (૩) એસ.સી.આર. ૧૦૫૦ નો સંદર્ભ લેવાયો. પરા ૫૬

૨૦૧૦ (૧) એસ.સી.આર. ૯૯૧ નો સંદર્ભ લેવાયો. પેરા ૫૬

૨૦૧૧ (૫) એસ.સી.આર. ૭૨૯ નો સંદર્ભ લેવામાં આવ્યો. ફરો ૫૬

૨૦૧૨ (૮) એસ.સી.આર. ૯૪૫ નો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો. પરા ૫૬

(૧૯૯૪) સપ્લિ. ૧ એસ.સી.સી. ૧૪૩ નો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે.

પરા ૫૭

૧૯૯૬ (૧) એસ.સી.આર. ૧૦૫૩ નો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો. પરિચ્છેદ

૫૮

(૧૯૯૮) ૮ એસ.સી.સી. ૬૬૧ નો સંદર્ભ લેવામાં આવ્યો. પરા ૫૮

૨૦૦૬ (૯) સપ્લિ. એસ.સી.આર. ૬૮૩ નો સંદર્ભ લેવામાં આવ્યો. પરા

૫૮

(૨૦૧૧) ૧ એસ.સી.સી. ૫૬૦ નો સંદર્ભ લેવામાં આવ્યો. પરિચ્છેદ ૫૮

૨૦૧૩ (૧૧) એસસીઆર ૫૧ નો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો. પરિચ્છેદ ૫૮

(૨૦૧૪) ૨ એસ.સી.સી. ૫૩૨ નો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો. પરિચ્છેદ

૫૮

(૨૦૦૯) ૬ એસ.સી.સી. ૩૪૨ નો સંદર્ભ લેવામાં આવ્યો. ફરો ૫૮

૨૦૧૧ (૮) એસ.સી.આર. ૭૨૫ નો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો. પરા ૫૮

૨૦૧૧ (૧૧) એસ.સી.આર. ૨૮૧ નો સંદર્ભ લેવાયો. પરિચ્છેદ ૬૧

૨૦૧૩ (૧૪) એસ.સી.આર. ૫૨૫ નો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો. ફરો

૬૧

૧૯૮૧ (૨) એસ.સી.આર. ૩૨૦ નો સંદર્ભ લેવાયો. પરિચ્છેદ ૬૬

૧૯૯૬ (૩) સપ્લિ. એસ.સી.આર. ૬૭૭ નો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો.

પરા ૬૭

૧૯૫૩ એસ.સી.આર. ૫૮૧ નો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો. પરા ૬૮

ફોજદારી મૂળ અધિકારક્ષેત્ર: રિટ અરજી (ફોજદારી) ક્રમાંક ૧૩૫ ઓફ

૨૦૧૧

[ભારતના સંવિધાનના અનુચ્છેદ ૩૨ હેઠળ]

સાથે

ડબ્લ્યુ. પી. (કિ.)એ. નં. ૨૦૪ ઓફ ૨૦૧૧

રણજિત કુમાર, એસ.જી., મનિંદર સિંહ, એએસજી, ઇન્દિરા જયસિંહ, પ્રકાશ જાની, સી.એસ. વૈદનાથન શંકર, વિકાસ સિંહ, એલ. નાગેશ્વર રાવ, પી.એચ. પ્રકાશ, ભૂમિકા ચૌધરી, રોહન કોઠારી, કબીર ઘોષ, વરિંદર કુમાર શર્મા, પ્રશાંત ભૂષણ, નેહા રાઠી, અપર્ણા ભાટ, તનિમા કિશોર, બિનુ તમ્તા, રાજીવ નંદા, રાજીવ સિંહ, બી. રઘુનાથ, સુષ્મા સુરી, ટી.એન. રઝદાન, બી.વી. બલરામ દાસ, કબીર હાથી, મનીષા લવકુમાર, રજત નાયર, નલિન કોહલી, રોહન જેટલી, પ્રભાસ બજાજ, મનન પોપલી, હેમંતિકા વાહી, હરીશ વૈદનાથન શંકર, નિશા મોહન દાસ, અજય કુમાર તાલેસરા, એસ.એસ. શમશેરી, ઇશુ પ્રયાશ, આર.સી. કોહલી, પ્રીતિ ભાર્ગવ, ઐશ્વર્યા ભાટી, ટી. ગોપાલ હાજર પક્ષકારો માટે.

અદાલતનો ચુકાદો દ્વારા આપવામાં આવ્યો હતો

અરુણ મિશ્રા, ન્યાયાધીશ.

૧. અરજદાર દ્વારા બંધારણની કલમ ૩૨ હેઠળ આ અરજીઓ દાખલ કરવામાં આવી છે. રિટ અરજી (ફોજદારી) નં. ૧૩૫/૨૦૧૧ માં રાજ્ય સરકારના

નિયંત્રણથી બહારની સી.બી.આઈ. જેવી કોઈપણ સ્વતંત્ર એજન્સીને તપાસ હસ્તાંતર કરવા અંગે દિશા આપવા પ્રાર્થના કરવામાં આવી છે, જે તપાસ શ્રી કે.ડી. પંથ દ્વારા ઘાટલોડિયા પોલીસ સ્ટેશન, અમદાવાદ (ગ્રામ્ય) ખાતે નોંધાવવામાં આવેલી એફ.આઈ.આર.ના આધારે નોંધાયેલ આઈ-સી.આર. નં. ૧૪૯/૨૦૧૧માંથી ઉપજી છે, જે ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમો ૧૮૯, ૧૯૩, ૧૯૫, ૩૪૧ અને ૩૪૨ (સંક્ષેપમાં “આઈ.પી.સી.”) હેઠળ નોંધાયેલ છે. બદલાયેલ પરિસ્થિતિઓમાં વધુ દિશાનિર્દેશો જારી કરવા માટે તથા ઉપરોક્ત એફ.આઈ.આર.માં નવેસરથી તપાસ હાથ ધરવા સ્વતંત્ર વિશેષ તપાસ દળ (એસ.આઈ.ટી.) ની નિમણૂક કરવા માટે ક્રિમિનલ મિસેલેનિયસ એપ્લિકેશન નં. ૧૫૮૭૧/૨૦૧૫ દાખલ કરવામાં આવી છે. ૨૯.૭.૨૦૧૧ ના રોજ દાખલ કરાયેલા વધારાના દસ્તાવેજોની પણ તપાસ કરવા પ્રાર્થના કરવામાં આવી હતી. અરજીમાં નામિત હોદ્દેદારો તથા આ અદાલતને યોગ્ય લાગે તેવા અન્ય વ્યક્તિઓ વિરુદ્ધ, બંધારણના અનુચ્છેદ ૧૨૯ સાથે અદાલતોના અવમાનના અધિનિયમ વાંચીને, અવમાનનાની કાર્યવાહી શરૂ કરવામાં આવે તેવી પણ પ્રાર્થના કરવામાં આવી હતી. કેટલાંક સેવા પ્રદાતાઓને ઈ-મેઈલ અને/અથવા તે સંબંધિત ઇલેક્ટ્રોનિક નિશાનીઓ જાળવી રાખવા દિશા આપવા માટે પણ પ્રાર્થના કરવામાં આવી છે. કેટલાક હોદ્દેદારોને સામાવાળા તરીકે પક્ષકાર બનાવવા ક્રિમિનલ મિસેલેનિયસ એપ્લિકેશન નં. ૧૫૮૭૪/૨૦૧૫ દાખલ કરવામાં આવી છે.

૨. રિટ અરજી (ફોજદારી) ક્રમાંક ૨૦૪/૨૦૧૧ માં, ગુજરાત રાજ્યના તત્કાલીન વધારાના એડવોકેટ જનરલે વસ્ત્રાપુર પોલીસ સ્ટેશન, અમદાવાદ, ગુજરાત ખાતે નોંધાવેલી એફ.આઈ.આર.ના આધારે નોંધાયેલા ૨-સી.આર. ક્રમાંક ૩૧૪૮/૨૦૧૧માંથી ઉપજતી તપાસને માહિતી ટેકનોલોજી અધિનિયમની કલમ ૬૬, (સંક્ષિપ્તમાં "આઈ.ટી. અધિનિયમ") હેઠળ, રાજ્ય સરકારના નિયંત્રણથી બહારની સી.બી.આઈ. જેવી કોઈ સ્વતંત્ર એજન્સીને સોંપવા માટે પ્રાર્થના કરવામાં આવી છે. તેવી જ રીતે, ઉપરોક્ત દિશાનિર્દેશો માટે તથા સામાવાળા તરીકે જોડવા માટે ક્રિમિનલ મિસેલેનિયસ એપ્લિકેશન ક્રમાંક ૧૫૮૭૫/૨૦૧૫ તથા ક્રિમિનલ મિસેલેનિયસ એપ્લિકેશન ક્રમાંક ૧૫૮૭૭/૨૦૧૫ દાખલ કરવામાં આવી છે.

૩. ફોજદારી રિટ અરજી નં. ૧૩૫/૨૦૧૧માં, અરજીકર્તાએ એવું સરેરાશ કર્યું છે કે આઈ-સી.આર. નં. ૧૪૮/૨૦૧૧ની તપાસ સી.બી.આઈ. અથવા તે સમયના ગુજરાતના મુખ્યમંત્રીના નિયંત્રણથી બહાર આવેલી કોઈ અન્ય તપાસ એજન્સી/એસ.આઈ.ટી.ને સોંપવી આવશ્યક છે. કારણ કે ઉપરોક્ત એફ.આઈ.આર. અરજીકર્તા તથા અન્ય સાક્ષીઓને ખોટી રીતે ફસાવવા, દબાણ કરવા અને ધમકાવવા હેતુથી નોંધવામાં આવી હતી, કારણ કે અરજીકર્તાએ એસ.આઈ.ટી. સમક્ષ તેમજ તપાસ આયોગ સમક્ષ આપેલા નિવેદનોમાં કેટલાક એવા તથ્યો જાહેર કર્યા છે કે જેઓમાં ૨૦૦૨ના રમખાણોમાં ગુજરાત રાજ્યના ઉચ્ચ પદાધિકારીને સીધા સંડોવવાની શક્યતા છે, અને એવું આક્ષેપ કરવામાં

આવ્યું છે કે ડબલ્યુ.પી. (સિવિલ) નં. ૨૨૧/૨૦૦૨ સહિત કેટલીક ન્યાયિક કાર્યવાહીમાં ફરિયાદ પક્ષની એજન્સી અને ગુજરાત સરકારના ઉચ્ચ સ્તરો વચ્ચે અશુદ્ધ સાંઠગાંઠ છે.

૪. અરજદારે રજૂ કર્યું છે કે તેઓ વર્ષ ૧૯૮૮માં બહુ પહેલાં આઈ.પી.એસ. અધિકારી તરીકે સેવામાં જોડાયા હતા અને તેમને ગુજરાત રાજ્ય ફાળવવામાં આવ્યું હતું. ડિસેમ્બર, ૧૯૯૯થી સપ્ટેમ્બર, ૨૦૦૨ સુધી તેઓ રાજ્ય ગુપ્તચર બ્યુરોમાં ઉપ પોલીસ કમિશનર તરીકે નિયુક્ત હતા. તેઓ રાજ્યની આંતરિક સુરક્ષા, સરહદી સુરક્ષા, તટીય સુરક્ષા, મહત્વપૂર્ણ સ્થાપનાઓની સુરક્ષા, પ્રતિ-ગુપ્તચર કાર્ય અને મુખ્યમંત્રી સહિત અતિ વિશિષ્ટ મહાનુભાવોની સુરક્ષાસંબંધી બાબતોનું નિરીક્ષણ કરતા હતા. તેમણે એવો આક્ષેપ કર્યો છે કે તા. ૨૭.૨.૨૦૦૨ની રાત્રે તત્કાલીન મુખ્યમંત્રી દ્વારા બોલાવવામાં આવેલી બેઠકમાં તેઓ હાજર હતા. હાલની એફ.આઈ.આર. અરજદાર દ્વારા ઉપરોક્ત કરાયેલા પગલાંના પ્રતિપ્રહારરૂપે દાખલ કરવામાં આવી હતી. અરજદારે રજૂ કર્યું છે કે સુશ્રી જાકિયા નસીમ અહેસાન જાફરીએ તા. ૮.૬.૨૦૦૬ના રોજ ફરિયાદ દાખલ કરી હતી, જે આ અદાલતના હુકમ અનુસાર એસ.આઈ.ટી. દ્વારા તપાસ હેઠળ લેવા આદેશિત કરવામાં આવી હતી. અરજદાર તત્કાલીન એ.એ.જી.ના નજીકના મિત્ર છે. છેલ્લા અનેક વર્ષોથી તેઓ નિયમિત રીતે સાથે રજાઓ ગાળતા રહ્યા છે. વર્ષ ૨૦૦૯માં તેઓએ પરિવાર સાથે ગોવાની મુસાફરી કરી હતી. તે સમયે એવો આક્ષેપ છે કે તત્કાલીન એ.એ.જી.ની વિનંતી પર અરજદારે તેમનું ઈ-મેઈલ ખાતું

એક્સેસ કર્યું હતું. અરજદારને એસ.આઈ.ટી. તરફથી પ્રાપ્ત થયેલાં અત્યંત અસામાન્ય ઇ-મેઈલ્સ, (એસ.આઈ.ટી.ગોધરાકેસિસ@જીમેઈલ.કોમ) જોવા મળ્યાં. એવો આક્ષેપ છે કે એસ.આઈ.ટી.માંથી કોઈ વ્યક્તિ સંવેદનશીલ અને ગોપનીય વિગતો બહાર પાઠવી રહ્યો હતો. તા. ૧૪.૯.૨૦૦૯ના ઇ-મેઈલની નકલ (પી-૪) નોંધ પર મૂકવામાં આવી છે।

૫. નવેમ્બર, ૨૦૦૯ માં, અરજદારને આ અદાલત દ્વારા નિયુક્ત એસ.આઈ.ટી. દ્વારા ટેલિફોનિક રીતે જાણ કરવામાં આવી હતી. એસ.આઈ.ટી. સાથે નિર્ધારિત મુલાકાત પહેલાં, તત્કાલીન ગૃહ વિભાગના રાજ્યમંત્રી દ્વારા તેની સાથે સંપર્ક કરવામાં આવ્યો હતો અને ગુજરાતના તત્કાલીન એ.એ.જી.ના કચેરીમાં તેને પૂર્વમાહિતી આપવામાં આવે તેવો પ્રયત્ન કરવામાં આવ્યો હતો. એસ.આઈ.ટી. સમક્ષ હાજર થતા, તેણે શ્રી એ.કે. મલ્હોત્રા, સભ્ય, એસ.આઈ.ટી.ને આ ઘટનાક્રમ વિશે તેમજ એસ.આઈ.ટી. દ્વારા તત્કાલીન એ.એ.જી.ને માહિતી લીક કરવામાં આવી હોવાની બાબત વિશે જાણ કરી હતી. ૨૦૦૯ અને ૨૦૧૦ દરમિયાન અનેક પ્રસંગોએ એસ.આઈ.ટી. દ્વારા તેનું નિવેદન નોંધવામાં આવ્યું હતું. અરજદારે વધુમાં એવો પણ ઉલ્લેખ કર્યો છે કે મે-જૂન, ૨૦૧૦ માં તે પોતાના પરિવાર સાથે તત્કાલીન એ.એ.જી. સાથે ફરી રજા પર ગયો હતો. તેને અનેક પ્રસંગોએ ફરી ઇ-મેઈલ ખાતામાં પ્રવેશ કરવાની જરૂર પડી હતી. ફેબ્રુઆરીથી જૂન, ૨૦૧૦ દરમિયાન, તેની નજરે આવા ઇ-મેઈલ આદાનપ્રદાન ચઢ્યા હતા કે જે તત્કાલીન એ.એ.જી. અને ગુજરાત રાજ્યના

કારકુનો વચ્ચેની અશોભનીય અને ગેરકાયદેસર સાંઠગાંઠ સ્પષ્ટ રીતે દર્શાવતા હતા. અરજદારે વધુમાં એવો પણ ઉલ્લેખ કર્યો છે કે ૨૦.૯.૨૦૧૦ ના રોજ, તેણે એસ.આઈ.ટી. સમક્ષ આપેલી સાક્ષીના લીકેજ અંગે વધારાના મુખ્ય સચિવ (ગૃહ) ને માહિતગાર કર્યા હતા. વાતાવરણ સ્પષ્ટ થાય તે માટે તેને તત્કાલીન મુખ્યમંત્રીને મળવાની સલાહ આપવામાં આવી હતી. ૩ અને ૪ નવેમ્બર, ૨૦૧૦ ની વચ્ચેની રાત્રિએ, અરજદારની માતાના ઘરમાં તોડફોડ કરીને ચકાસણી કરવામાં આવી હતી. અરજદારે નવરંગપુરા પોલીસ સ્ટેશનમાં એફ.આઈ.આર. (પી-૫) નોંધાવી હતી, જે આઈ-સી.આર. નં. ૪૪૯/૨૦૧૦ તરીકે નોંધાઈ હતી. ફરીથી ૮ અને ૯ નવેમ્બર, ૨૦૧૦ ની વચ્ચેની રાત્રિએ આવી જ ઘટના બની હતી અને પહેલાના પ્રસંગે જે સ્ટીલની અલમારી ખોલી શકાઈ નહોતી, તેને તોડી તેની તપાસ કરવામાં આવી હતી. નવરંગપુરા પોલીસ સ્ટેશનમાં એફ.આઈ.આર. (પી-૬) આઈ-સી.આર. નં. ૪૫૬/૨૦૧૦ તરીકે નોંધવામાં આવી હતી. અરજદારે તા. ૧૪.૨.૨૦૧૧ ના પત્ર (પી-૭) દ્વારા પૂરતું સુરક્ષા આવરણ આપવા વિનંતી કરી હતી.

૬. તા. ૧૫.૩.૨૦૧૧ના રોજ આ અદાલતે એસ.આઈ.ટી.ના અધ્યક્ષને તપાસ હાથ ધરવા તથા આ અદાલત દ્વારા નિયુક્ત અમીકસ ક્યુરીએ કરેલા અવલોકનો અંગે અહેવાલ રજૂ કરવા નિર્દેશ આપ્યો હતો. તે અનુસંધાને અરજદારને મેઘાણીનગર પોલીસ સ્ટેશન, આઈ-સી.આર. નં. ૬૭/૨૦૦૨ની તપાસ સંદર્ભે ફોજદારી કાર્યરીતિ સંહિતાની કલમ ૧૬૦ હેઠળ એસ.આઈ.ટી.

દ્વારા હાજર થવા સમન્સ પાઠવવામાં આવ્યું હતું. તેને તા. ૨૧.૩.૨૦૧૧ માટે કલમ ૧૬૦ સી.આર.પી.સી. હેઠળ સમન્સ (પી-૧૦) પાઠવવામાં આવ્યું હતું. એસ.આઈ.ટી.એ અરજદારના નિવેદનોની નોંધ તા. ૨૧.૩.૨૦૧૧ના રોજ શરૂ કરી હતી, જે તા. ૨૫.૩.૨૦૧૧ના રોજ પૂર્ણ થઈ હતી. તા. ૨૫.૩.૨૦૧૧ના રોજ અરજદારનું નિવેદન નોંધતી વખતે, એસ.આઈ.ટી.એ ૨૦૦૨ના ગુજરાત રમખાણોની પાછળ સરકારી તંત્ર દ્વારા રચાયેલ વધુ વ્યાપક કાવતરું સૂચવતી વિગતોને આવરી લેવા પોતાની અસમર્થતા વ્યક્ત કરી હતી. એસ.આઈ.ટી.એ તપાસ હેઠળની એફ.આઈ.આર.ની વ્યાપ્તિ પોતે જ મર્યાદિત કરી દીધી હતી. અરજદારે તા. ૨૭.૨.૨૦૦૨ની મોડી રાત્રે તે સમયના મુખ્ય પ્રધાનના નિવાસસ્થાને યોજાયેલી દુર્ભાગ્યપૂર્ણ બેઠકમાં પોતાની હાજરીનો તથ્ય સમર્થિત કરવા શ્રી કે.ડી. પંથને પોતાની સાથે એસ.આઈ.ટી.ના કાર્યાલયે લઈ ગયા હતા. એસ.આઈ.ટી. અરજદારની બેઠકમાં હાજરીનો તથ્ય સમર્થિત કરી શકતા શ્રી પંથ તેમજ શ્રી તારા ચંદ યાદવનું નિવેદન નોંધવા અનિચ્છુક હતી. ત્યારબાદ, એસ.આઈ.ટી.એ શ્રી કે.ડી. પંથની પૂછપરછ કરી હતી. તેમનું નિવેદન નોંધતી વખતે, તેમને એસ.આઈ.ટી. દ્વારા ધમકી અને દબાણનો સામનો કરાવવામાં આવ્યો હતો. આ બાબતની જાણ તેમને શ્રી કે.ડી. પંથ દ્વારા તા. ૬.૪.૨૦૧૧ના રોજ કરવામાં આવી હતી. અરજદારે શ્રી પંથ સાથે કરવામાં આવેલી ધમકી અંગે એસ.આઈ.ટી.ના અધ્યક્ષને પત્ર લખ્યો હતો અને એસ.આઈ.ટી.ના કેટલાક સભ્યોની ભૂમિકા તથા ઇરાદા અંગે આશંકા વ્યક્ત કરી હતી. તા. ૧૪.૪.૨૦૧૧ના રોજ અરજદારે સર્વોચ્ચ અદાલતમાં એસ.એલ.પી. (ફોજદારી)

નં. ૧૦૮૮/૨૦૦૮માં સોગંદનામું રજૂ કરીને એસ.આઈ.ટી.ની રીત-રવૈયા અને અભિગમમાં રહેલી કેટલીક બાબતો તથા ખામીઓ અને શ્રી પંથને અપાયેલી ધમકી તરફ ધ્યાન દોર્યું હતું. સોગંદનામામાં તેમણે તા. ૨૭.૨.૨૦૦૨ના રોજ તે સમયના મુખ્ય પ્રધાન દ્વારા બોલાવાયેલી બેઠકની વિગતો પણ દર્શાવી હતી. તા. ૨૭.૪.૨૦૧૧ના રોજ અરજદારને ન્યાયમૂર્તિ નાણાવટી અને મહેતા તપાસ આયોગ (ટૂંકમાં 'જસ્ટિસ નાણાવટી કમિશન') દ્વારા તા. ૧૬.૫.૨૦૧૧ના રોજ હાજર થવા નિર્દેશ આપી સમન્સ પાઠવવામાં આવ્યું હતું. આ અદાલતે તા. ૫.૫.૨૦૧૧ના હુકમ (પી-૧૮) દ્વારા એસ.એલ.પી. (કિ.) નં. ૧૦૮૮/૨૦૦૮માં અમીકસ ક્યુરીએને એસ.આઈ.ટી.નો રેકૉર્ડ તપાસવા નિર્દેશ આપ્યો હતો. એસ.આઈ.ટી.એ તપાસેલા સાક્ષીઓ સાથે તેમને પરસ્પર સંવાદ કરવાની મંજૂરી આપવામાં આવી હતી. તા. ૨૭.૫.૨૦૧૧ના રોજ અરજદારને અમીકસ ક્યુરીએ દ્વારા તા. ૧૮/૧૯.૬.૨૦૧૧ના રોજ ગાંધીનગર (અમદાવાદ) ખાતે હાજર રહેવા જણાવવામાં આવ્યું હતું.

૭. ત્યારબાદ અરજદારે શ્રી કે.ડી. પંથ અને શ્રી ટી.સી. યાદવને મિત્ર અદાલતના આગમનારા મુલાકાત વિષે જાણ કરી. અરજદારે શ્રી ટી.સી. યાદવ અને શ્રી કે.ડી. પંથને સૂચન કર્યું કે તેઓ ૧૮.૬.૨૦૧૧ના રોજ મિત્ર અદાલતને આપવા માટે સોગંદનામાં તૈયાર કરી શકે. અરજદારે રજૂ કર્યું કે તેઓ સંમત થયા અને અરજદારને વિનંતી કરી કે વિશ્વસનીય વકીલની વ્યવસ્થા કરે, જે તેમને પ્રસ્તાવિત સોગંદનામાં તૈયાર કરવામાં અને કડક ગોપનીયતામાં તેની પુષ્ટિ

કરવામાં મદદ કરી શકે. બંને સાક્ષીઓએ તેમના સોગંદનામાં ૧૭.૬.૨૦૧૧ના રોજ તૈયાર કરાવ્યા અને તેની પુષ્ટિ કરાવીને અરજદારને આપ્યા. ૧૮.૬.૨૦૧૧ના રોજ અરજદાર મિત્ર અદાલતને મળ્યો. શ્રી ટી.સી. ચાદવ પણ મિત્ર અદાલતને મળ્યા. જોકે, શ્રી કે.ડી. પંથ હાજર રહ્યા નહોતા. ત્યારબાદ અરજદારે શ્રી કે.ડી. પંથ દ્વારા પુષ્ટિકૃત સોગંદનામાની નકલ મિત્ર અદાલતને સોંપી. અરજદારે ૨૨.૬.૨૦૧૧ના રોજ જાણ્યું કે વરિષ્ઠ પોલીસ અધિકારીઓએ શ્રી કે.ડી. પંથ પર દબાણ કર્યું અને તેમને ૧૭.૬.૨૦૧૧ના રોજ નોટરી પબ્લિક સમક્ષ તેમના દ્વારા કરાયેલા અગાઉના શપથિત સોગંદનામાનું ખંડન કરતાં ગાંધીનગર ખાતે એક્ઝિક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટ સમક્ષ સોગંદનામાની પુષ્ટિ કરાવી. શ્રી કે.ડી. પંથના કહેવા પર લેખિત ફરિયાદ તૈયાર કરવામાં આવી, જેના આધારે ૨૨.૬.૨૦૧૧ના રોજ ૨૩૩૦ કલાકે ઘાટલોડિયા પોલીસ સ્ટેશન ખાતે આઈ-સી.આર. નં. ૧૪૯/૨૦૧૧ તરીકે એફ.આઈ.આર. (પી-૧૩) નોંધવામાં આવી. આયોગ સમક્ષના નિવેદન દરમિયાન, ગુજરાત રાજ્ય તરફથી વકીલે એવો ધમકીભર્યો સંકેત આપ્યો કે અરજદાર મર્યાદા લાંઘી રહ્યો હતો. મે-જૂન, ૨૦૧૧ દરમિયાન ચાલુ ફોજદારી સેશન્સ કેસોમાં અરજદારને કલમ ૩૧૧ હેઠળ સાક્ષી તરીકે સમન્સ કરવા માટે કેટલીક અરજીઓ દાખલ કરવામાં આવી હતી.

અરજદાર વિરુદ્ધ એફ.આઈ.આર. નોંધવામાં આવી છે. તેથી સી.આર. નં. ૧૪૯/૨૦૧૧ માં નિષ્પક્ષ તપાસ થવાની તેને કોઈ આશા નથી, પરિણામે આ અરજી દાખલ કરવામાં આવી છે.

૮. ગુજરાત રાજ્યએ તેના પ્રત્યુત્તર સોગંદનામામાં અન્ય બાબતો ઉપરાંત અરજીની જાળવણીક્ષમતા અંગેનો પ્રશ્ન ઉઠાવ્યો છે અને રજૂ કર્યું છે કે અરજદાર કેટલાક તથ્યો દબાવી રાખવાનો દોષિત છે અને તેણે સોગંદ ઉપર ખોટું નિવેદન કર્યું છે. આમ, તે સત્યનું દબાવવું અને અસત્યનું સૂચન કરવાનો દોષિત છે. અરજદારે શ્રી કે.ડી. પંથને ૨૭.૨.૨૦૦૨ના રોજ મોડી રાત સુધી કામ કરવા બદલ આપવામાં આવેલા રૂપિયા ૫૦૦/- ના ઇનામ અંગે બનાવટી દસ્તાવેજો રજૂ કર્યા છે. મૂળ ઇનામનો હુકમ અંગ્રેજીમાં નહીં પરંતુ પ્રાદેશિક ભાષામાં છે અને બહાર જતાં નોંધ નંબર ખોટો છે. અરજદારે જે રીતે દાવો કર્યો છે તે મુજબ તે ૨૭.૨.૨૦૦૨ની રાત્રે કામ કરવા માટે ન હતો. તે ૨૭.૨.૨૦૦૨ની ઘટનાના અનુસંધાને ઊભી થયેલી સમગ્ર પરિસ્થિતિનું ધ્યાન રાખવા માટે હતો. અરજદારે આ અદાલતને ગેરમાર્ગે દોરવાનો પ્રયત્ન કર્યો છે અને ખોટા સૂચનો કર્યા છે. ૨૭.૨.૨૦૦૨ની ઘટનાપછીની પરિસ્થિતિનું ધ્યાન રાખવા બદલ રાજ્ય સરકારે તમામ કર્મચારીઓને આ ઇનામ આપ્યું હતું.

આ અદાલતે આ અદાલતની વિશેષ ખંડપીઠ દ્વારા દેખરેખ હેઠળ રહેલી એસ.એલ.પી. (ફિ.) ક્રમાંક ૧૦૮૮/૨૦૦૮ માં અરજદારે તેમની વિરુદ્ધ કરેલા તમામ આક્ષેપો પર વિચાર કર્યો છે.

૯. આ અદાલત દ્વારા નિયુક્ત એસ.આઈ.ટી. દ્વારા ૨૦૦૨ના રમખાણ સંબંધિત કેસોની તપાસ પૂર્ણ કરવામાં આવી છે અને આ અદાલતે ડબલ્યુ.પી. (સી.આર.એલ.) નં. ૧૦૯/૨૦૦૩ માં તા. ૧.૫.૨૦૦૬ના રોજ પસાર કરેલા

આદેશો અનુસાર વિચારણાઓ ચાલી રહી છે. ગુલબર્ગ સોસાયટી કેસમાં પણ, આ અદાલતે એસ.એલ.પી. (સી.આર.એલ.) નં. ૧૦૮૮/૨૦૦૮ માં હુકમ પસાર કર્યો છે. સુશ્રી જાકિયા જાફરીની તા. ૮.૬.૨૦૦૬ની ફરિયાદનું એસ.આઈ.ટી. દ્વારા પહેલેથી જ પરીક્ષણ કરવામાં આવ્યું છે. અરજદાર તપાસ એજન્સી પસંદ કરી શકતો નથી. એવું જણાય છે કે અરજદારને રાજકીય પક્ષો, કાર્યકરો અને અન્ય સ્વાર્થી હિતચુપો દ્વારા વિચારણાના અંતિમ તબક્કે આ દૃશ્યમાં લાવવામાં આવ્યો છે. એક કાર્યકરે સામાવાળા તરીકે પક્ષકાર બનાવવાની અરજી દાખલ કરી છે. અરજદાર વિરોધી રાજકીય પક્ષ અને સ્વાર્થી હિતચુપો સાથે સાંઠગાંઠમાં અને સતત પરામર્શમાં હતો, છતાં તા. ૨૭.૨.૨૦૦૨ની બેઠક બાબતે નવ વર્ષ સુધી મૌન કેમ રહ્યું તે અંગે તેની પાસે કોઈ સ્પષ્ટીકરણ નથી. અન્ય તથ્યોનો પણ ઇનકાર કરવામાં આવ્યો છે. અરજદારે દાખલ કરેલા ઇ-મેઈલ (પી-૪) માં, જોડાણો દર્શાવે છે કે તે સોહરાબુદ્દીન એન્કાઉન્ટર સંબંધિત હતું; અરજદારે ઇ-મેઈલોના વિષયવસ્તુ અંગે ખોટા સૂચનો અને આક્ષેપો કર્યા છે તથા એસ.આઈ.ટી. વિરુદ્ધ સંપૂર્ણપણે ખોટા આક્ષેપો કર્યા છે. સોહરાબુદ્દીન એન્કાઉન્ટર કેસની તપાસ ગુજરાત રાજ્ય સી.આઈ.ડી. દ્વારા કરવામાં આવી હતી.

૧૦. જવાબમાં વધુમાં એવું જણાવાયું છે કે અરજદાર તે સમયના એ.એ.જી.ના ઇ-મેઈલ ખાતામાં હેકિંગ કરવાનો દોષી છે, જેના સંબંધે આઈ.ટી. અધિનિયમની કલમ ૬૬ હેઠળ ગુનો નોંધવામાં આવ્યો છે. અરજદાર માહિતી

લીક કરતો હતો અને મીડિયા તથા અન્ય સ્વાર્થસાધક હિતગ્રાહી જૂથો સાથે સંપર્કમાં હતો. તેણે ન્યાયિક કાર્યવાહી પર પ્રભાવ પાડવા માટે મીડિયા કાર્ડનો ઉપયોગ કરવાનો પ્રયત્ન પણ કર્યો હતો. એસ.એલ.પી. (ક્રિ.) ક્રમાંક ૧૦૮૮/૨૦૦૮ માં અરજદાર દ્વારા મોકલવામાં આવેલ સોગંદનામું નોંધ પર લેવામાં આવ્યું નહોતું. આ હકીકત અરજદારે દબાવી રાખી છે. તે ગુજરાત રાજ્યમાં પ્રતિસ્પર્ધી રાજકીય પક્ષના ઇશારે કાર્ય કરી રહ્યો છે. રાજ્યએ અરજદાર વિરુદ્ધ ગંભીર આક્ષેપો કર્યા છે અને આ અદાલતમાં અરજિ દાખલ કરવાની તેની વાસ્તવિક મનોવૃત્તિઓ અંગે પણ રજૂઆત કરી છે. રાજ્યએ નોંધ પર અરજદાર દ્વારા મોકલાયેલા/પ્રાપ્ત થયેલા ઇ-મેઇલો મૂકી છે, જે દર્શાવે છે કે અરજદારે પ્રતિસ્પર્ધી રાજકીય પક્ષ સાથે સંબંધિત વિધાનસભાના ઉપનેતા સાથે સંપર્ક રાખ્યો હતો. તેણે મીડિયા કાર્ડનો ઉપયોગ કરીને અને દબાણ જૂથોને કામે લગાવીને ન્યાયાલય મિત્ર તથા આ અદાલતની ૩-સભ્યોની પીઠને પ્રભાવિત કરવાનો પ્રયાસ કર્યો હતો. ગુજરાતમાં પ્રતિસ્પર્ધી રાજકીય પક્ષના નેતા પાસેથી તે પેકેટો અને સામગ્રી પ્રાપ્ત કરતો હતો. તેણે પ્રતિસ્પર્ધી રાજકીય પક્ષને પોતાની જ પક્ષ તરીકે ઉલ્લેખ્યો છે. જસ્ટિસ નાનાવટી કમિશન સમક્ષ વિરોધ પક્ષો દ્વારા તેની ઉલટ-તપાસ લેવામાં આવતી હતી ત્યારે અરજદારે ઇ-મેઇલ મોકલી હતી કે પ્રતિસ્પર્ધી રાજકીય પક્ષના વકીલનું કાર્ય અત્યંત નિરાશાજનક હતું અને તેમાં “હું ઓછો ઉપયોગમાં લેવાયો છું” એમ ઉલ્લેખ કર્યો હતો.

૧૧. અરજદાર અનેક સ્વાર્થી હિતગ્રાહી જૂથો અને એન.જી.ઓ. સાથે પણ વાટાઘાટ કરી રહ્યો હતો અને આ અદાલત દ્વારા નિયુક્ત ન્યાયાલય મિત્રને પ્રભાવિત કરવાનો પ્રયાસ કરી રહ્યો હતો. ઇ-મેઇલોમાંથી ખુલાસો થાય છે કે ૧૪.૪.૨૦૧૧ના રોજ અરજદારનું અનિરિછત સોગંદનામું આ અદાલતમાં મોકલાવવામાં કોઈ અન્ય વ્યક્તિ મુખ્યરૂપે કારણભૂત હતી. તે એક કાર્યકર મહિલા અને તેના વકીલ સાથે સતત સંપર્કમાં હતો. ઇ-મેઇલ અરજદારનો રાજકારણીઓ, એન.જી.ઓ., કાર્યકરો વગેરે સાથેનો અશુભ ગઠબંધન જાહેર કરે છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે પ્રતિસ્પર્ધી રાજકીય પક્ષની તરફથી અરજદારને સાક્ષી તરીકે બોલાવવાની પ્રાર્થના કરવામાં આવી હતી. અરજદારે જન સંઘર્ષ મંચ દ્વારા તથા ગુજરાતમાં મુખ્ય પ્રતિસ્પર્ધી રાજકીય પક્ષ દ્વારા થનારી ઉલટ-તપાસ સામે કોઈ વાંધો ઉઠાવ્યો નહોતો, પરંતુ ગુજરાત રાજ્ય દ્વારા થનારી ઉલટ-તપાસનો વિરોધ કર્યો હતો.

૧૨. રાજ્ય તરફથી વધુમાં એવો દાવો કરવામાં આવ્યો છે કે શ્રી કે.ડી. પંથ તા. ૧૭.૬.૨૦૧૧ના રોજ ગાંધીનગરના કાર્યપાલક મેજિસ્ટ્રેટ સમક્ષ હાજર રહ્યા હતા અને અરજદાર દ્વારા ગેરકાયદેસર રીતે મેળવવામાં આવેલ સોગંદનામા બાબતે સોગંદનામું કર્યું હતું, જે અરજદારે ન્યાયમિત્ર સમક્ષ દાખલ કર્યું હતું. દસ્તાવેજી નોંધોના વિનાશ અંગેનો આક્ષેપ પણ નકારવામાં આવ્યો છે. શ્રેણી 'ડી' નો રેકૉર્ડ માત્ર ૩ વર્ષ માટે જ જાળવવામાં આવે છે, એટલે કે વાહનની લોગબુક, અને તે રાજ્ય સરકાર પાસે ઉપલબ્ધ નથી કારણ કે તેની નકલો

સંબંધિત અધિકારીઓ દ્વારા તત્કાલિન રીતે જાળવવામાં આવે છે અને તે જ તેઓ રજૂ કરે છે. સી.આર. નં. ૧૪૯/૨૦૧૧માં અનેક સમન્સ હોવા છતાં અરજદાર હાજર રહ્યો નહોતો; તેથી તેની ધરપકડ કરવામાં આવી હતી અને ત્યારબાદ વિરોધી રાજકીય પક્ષના નેતાઓએ તાત્કાલિક તેની મુલાકાત લીધી હતી.

૧૩. શ્રી કે.ડી. પંથ, સામાવાળા નં. ૪, તરફથી દાખલ કરાયેલા જવાબી સોગંદનામામાં એવો દાવો કરવામાં આવ્યો છે કે આઈ-સી.આર. નં. ૧૪૯/૨૦૧૧ની તપાસ પૂર્ણ થઈ ગઈ છે. તેમણે ૨૭.૨.૨૦૦૨ની રાત્રે મોડે સુધી કામ કરવા બદલ કોઈ અવૉર્ડ મેળવ્યો નથી. અરજદારે ખોટા નિવેદનો કર્યા છે. અરજદારે તેમને મુખ્ય પ્રતિસ્પર્ધી રાજકીય પક્ષના ગુજરાત રાજ્ય એકમના પ્રમુખના નિવાસસ્થાને લઈ ગયા હતા. આ ઘટના ચાર્જશીટમાં પ્રતિબિંબિત થયેલા વૈજ્ઞાનિક પુરાવાના આધારે સ્થાપિત થાય છે. તેઓ ૨૫.૨.૨૦૦૨થી ૨૮.૨.૨૦૦૨ દરમિયાન મહારાષ્ટ્રમાં હતા. અનુવાદિત દસ્તાવેજોનું નોટરીકરણ/પ્રમાણ કરાવવા હેતુથી તેઓ બોમ્બે (મહારાષ્ટ્ર) ખાતે નોટરી/વકીલને મળવા ગયા હતા. અરજદારે ખોટો દાવો કર્યો છે કે ૨૭.૨.૨૦૦૨ના રોજ તે સમયના મુખ્ય પ્રધાનના નિવાસસ્થાને યોજાયેલી બેઠકમાં તેઓ તેમની સાથે ગયા હતા.

૧૪. તેને અરજીકર્તા તરફથી ૧૫૫૭ કલાકે ફોન આવ્યો હતો અને તેને અરજીકર્તાના નિવાસસ્થાને ૨૨૦૦ કલાકે અરજીકર્તાને મળવા માટે કહેવામાં આવ્યું હતું. અરજીકર્તા તેને ગુજરાત રાજ્યના પ્રતિસ્પર્ધી રાજકીય પક્ષના અધ્યક્ષ

પાસે લઈ ગયો હતો, જ્યાંથી તેને તે પક્ષના કાનૂની સેલના અધ્યક્ષ એવા સહ-આરોપીના કાર્યાલયે લઈ જવામાં આવ્યો હતો અને તા. ૧૭.૬.૨૦૧૧નું સોગંદનામું તૈયાર થયા બાદ તેને વહેલી સવારના સમયે જવા દેવામાં આવ્યો હતો. તમામ હિલચાલ મોબાઈલ કૉલ રેકૉર્ડ્સ અને મોબાઈલ ટાવર સ્થાનો દ્વારા સમર્થિત થાય છે. સામાવાળા ક્રમાંક ૪ એ આ અદાલત દ્વારા રચાયેલ એસ.આઈ.ટી. સમક્ષ નિવેદન આપ્યું છે. અરજીકર્તા નિરર્થક દલીલો કરી રહ્યો છે.

૧૫. સામાવાળા ક્રમાંક ૫ – એસ.આઈ.ટી. તરફથી પણ પ્રતિસોગંદનામું દાખલ કરવામાં આવ્યું છે, જેમાં એવો દાવો કરવામાં આવ્યો છે કે શ્રી ભટ્ટ દ્વારા આપવામાં આવેલ પુરાવો સંપૂર્ણપણે અવિશ્વસનીય છે. તેમના પૂર્વવૃત્તાંતનો વિગતવાર ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે. અરજદાર ગુજરાત રાજ્યમાં વિવિધ હોદ્દાઓ પર ફરજ બજાવતા રહ્યા હતા. તેમના વિરુદ્ધ ૩ વિભાગીય તપાસો બાકી હતી. તેમને તા. ૬.૮.૨૦૦૫, ૩.૮.૨૦૦૫ અને ૨૪.૭.૨૦૦૬ ના આદેશો દ્વારા અનુક્રમે જુનિયર એડમિનિસ્ટ્રેટિવ ગ્રેડ, સિલેક્શન ગ્રેડ અને ડીઆઈજી ગ્રેડની ૩ બઢતીઓ આપવામાં આવી હતી. તેમના વિરુદ્ધ અન્ય વિભાગીય તપાસો અને ફોજદારી કેસો બાકી હોવાથી તેમને આઈજીપી ગ્રેડ આપવામાં આવ્યો નહોતો. બનાસકાંઠાના એસ.પી. તરીકે તેમની અધ્યક્ષતામાં પોલીસ ભરતીમાં થયેલી અનિયમિતતાઓ બાબતે તા. ૨૯.૧૨.૨૦૧૦ ના રોજ તેમના પર ચાર્જશીટ બજાવવામાં આવ્યું હતું. વર્ષ ૧૯૯૦માં, અરજદારે જામજોધપુર

નામના સ્થળના શાંતિપ્રિય અને નિર્દોષ ગામલોકો પર અત્યાચાર કર્યા હોવાનું આક્ષેપિત છે, જેમાં એક વ્યક્તિનું મૃત્યુ થયું હતું. તેમણે ટાડાની જોગવાઈઓ અમલમાં મૂકી અને ૧૪૦ નિર્દોષ વ્યક્તિઓની ધરપકડ કરી હતી. રાજ્ય સરકારે તપાસ કરાવી હતી અને અરજદાર ટાડાનો દુરુપયોગ કરવાના તેમજ ૭૦ કલાક માટે અનાવશ્યક કફરૂં લાદવાના દોષી હોવાનું નોંધાયું હતું. અરજદાર વિરુદ્ધ ફરિયાદ ચલાવવા માટે રાજ્ય સરકારે મંજૂરી આપી ન હોવાથી સમાપન અહેવાલ રજૂ કરવામાં આવ્યો હતો, જે નામંજૂર કરવામાં આવ્યો અને ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમો ૩૦૨, ૩૨૩, ૫૦૬(૧) અને ૧૧૪ હેઠળ સંજ્ઞાન લેવામાં આવ્યું હતું. અરજદાર વિરુદ્ધ આરોપ નક્કી કરવા માટેનો ઉક્ત કેસ બાકી હતો. પોલીસ અત્યાચારના કારણે મૃત્યુ પામનાર પીડિતને રૂપિયા ૧.૫ લાખનું વળતર એનાયત કરવામાં આવ્યું હતું.

૧૬. વધુમાં એવો દાવો કરવામાં આવે છે કે અરજદાર બનાસકાંઠા ખાતે ફરજ પર હતો ત્યારે એન.ડી.પી.એસ. અધિનિયમ હેઠળ ખોટો કેસ ઘડીને ભાડૂતને કાઢી મૂકવાના કુખ્યાત પ્રકરણમાં સંકળાયેલો હતો. રાજસ્થાન રાજ્યના પાળી ખાતે વકીલાત કરતા શ્રી એસ.એસ. રાજપુરોહિત દ્વારા ફરિયાદ દાખલ કરવામાં આવી હતી, જે આઈ.એફ.આઈ.આર. ક્રમાંક ૪૦૩/૧૯૯૬ તરીકે ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમો ૧૨૦બી, ૧૯૫, ૧૯૬, ૩૪૨, ૩૪૭, ૩૫૭, ૩૬૫, ૩૮૮, ૪૫૮, ૪૮૨ તથા એન.ડી.પી.એસ. અધિનિયમની કલમ ૫૮(૧) અને ૫૮(૨) હેઠળના ગુનાઓ અંગે નોંધવામાં આવી હતી. તપાસ પૂર્ણ

થયા બાદ જોધપુર ખાતે એન.ડી.પી.એસ. અધિનિયમ હેઠળના વિશેષ ન્યાયાધીશની અદાલતમાં અરજદાર વિરુદ્ધ ચાર્જશીટ દાખલ કરવામાં આવ્યું હતું. ફરિયાદી વકીલના આક્ષેપો એવા છે કે તેઓ રાજસ્થાનના પાળી ખાતે ભાડૂત તરીકે મિલકતનો કબજો ધરાવતા હતા, અને તે મિલકત ગુજરાત વડી અદાલતના તત્કાલીન અતિરિક્ત ન્યાયાધીશ શ્રી આર.આર. જૈનની બહેનની માલિકીની હતી. ઉક્ત ન્યાયાધીશના કહેવા પર શ્રી સંજીવ ભટ્ટ અને તેમના અધીનસ્ત અધિકારીઓએ ગુજરાતના પાલનપુર સ્થિત હોટેલના એક ઓરડામાં માદક દ્રવ્ય રાખી દીધું, અને ખોટી રીતે તે ઓરડો ઉક્ત વકીલ શ્રી એસ.એસ. રાજપુરોહિતના કબજામાં હોવાનું દર્શાવવામાં આવ્યું. મિલકત ખાલી કરાવવા માટે ગુજરાત પોલીસના અધિકારીઓએ રાજસ્થાનના પાળીમાંથી શ્રી રાજપુરોહિતનું અપહરણ કર્યું હતું. તેમની ધરપકડ ૨.૫.૧૯૯૬ના રોજ દર્શાવવામાં આવી હતી. પોલીસના ત્રાસને કારણે શ્રી રાજપુરોહિતે પરિસર ખાલી કર્યું હતું અને તેનો કબજો અતિરિક્ત ન્યાયાધીશ શ્રી આર.આર. જૈનની બહેનને સોંપ્યો હતો. શ્રી જૈનને ગુજરાત વડી અદાલતના ન્યાયાધીશ તરીકે સ્થાયી નિમણૂક આપવામાં આવી નહોતી અને તેમને તેમના મૂળ પદ સિટી સિવિલ અને સેશન્સ જજ તરીકે પરત મોકલવામાં આવ્યા હતા, અને અંતે તેઓ સસ્પેન્શન હેઠળ નિવૃત્ત થયા હતા. રાષ્ટ્રીય માનવ અધિકાર આયોગે અરજદાર દ્વારા એન.ડી.પી.એસ. અધિનિયમ હેઠળ કેસ ઘડવાની બાબતને ગંભીરતાથી લીધી હતી અને વકીલ શ્રી રાજપુરોહિતને નાણાકીય રાહત રૂપે ગુજરાત સરકાર પર રૂપિયા ૧ લાખનો દંડ ફટકાર્યો હતો. ગુજરાત રાજ્ય સતર્કતા આયોગે ૧૫.૭.૨૦૦૨ અને

૧૯.૧૦.૨૦૦૬ના રોજ શ્રી સંજીવ ભટ્ટને સસ્પેન્ડ કરવાની ભલામણ કરી હતી. તેમ છતાં, તેમનું સસ્પેન્શન આદેશિત કરવામાં આવ્યું નહોતું. શ્રી સંજીવ ભટ્ટે ૨૦૦૨ના ગુજરાત રમખાણો દરમિયાન રાજકીય અને સામ્પ્રદાયિક બાબતોનું ધ્યાન રાખ્યું નહોતું.

૧૭. એસ.આઈ.ટી.એ પ્રતિશપથપત્રમાં વધુમાં રજૂ કર્યું છે કે શ્રી સંજીવ ભટ્ટનો એવો દાવો કે તેઓ તા. ૨૭.૨.૨૦૦૨ની રાત્રે તે સમયના મુખ્ય પ્રધાન દ્વારા બોલાવાયેલી બેઠકમાં હાજર હતા, તે એસ.આઈ.ટી.ની તપાસ દરમિયાન સાબિત થઈ શક્યો નથી. આ સંદર્ભે એસ.આઈ.ટી.એ આ અદાલત દ્વારા તા. ૧૨.૯.૨૦૧૧ના રોજ કરવામાં આવેલા આદેશોના પાલનરૂપે, તથા આ અદાલતમાં એસ.આઈ.ટી. દ્વારા તા. ૨૫.૪.૨૦૧૧ના રોજ પહેલેથી જ રજૂ કરાયેલ અંતિમ અહેવાલ ઉપરાંત, તા. ૮.૨.૨૦૧૨ના રોજ અમદાવાદ શહેરના ૧૧મા મહાનગર દંડાધિકારીની અદાલતમાં પોતાનો અહેવાલ પહેલેથી જ રજૂ કર્યો છે. અરજદાર દ્વારા આગળ ધપાવવામાં આવેલ સિદ્ધાંત પાયાવિહોણું, કલ્પિત અને અસાબિત જણાય છે.

૧૮. એસ.આઈ.ટી. દ્વારા સંવેદનશીલ અને ગુપ્ત બાબતો જાહેર કરવામાં આવી હોવાના એસ.આઈ.ટી. સામે કરવામાં આવેલા આક્ષેપો સંપૂર્ણપણે ખોટા, આધારવિહોણા અને પ્રેરિત છે. સોહરાબુદ્દીન એન્કાઉન્ટર સંબંધિત ઈ-મેલ્સ, જેની તપાસ એસ.આઈ.ટી. દ્વારા કરવામાં આવી નહોતી, બાબતે એસ.આઈ.ટી.ના સંયોજકનો ગોધરા કેસોમાં સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા નિયુક્ત

એસ.આઈ.ટી. સમક્ષ તપાસ/પૂછપરછ/વિચારાધીન રહેલ બાબતો સાથે કોઈપણ પ્રકારનો સંબંધ નહોતો. તેથી, અરજદારે આ અદાલતને ગેરમાર્ગે દોરવાનો જાણપૂર્વક પ્રયાસ કર્યો છે અને ઈ-મેલ્સ સાથેનાં સંલગ્ન દસ્તાવેજો રજૂ કરવાનું ઈરાદાપૂર્વક ટાળ્યું છે. તે સમયના ગુજરાતના એ.એ.જી.નો એસ.આઈ.ટી. સમક્ષ ચાલી રહેલી તપાસ સાથે કોઈ લેવાદેવા નહોતો. સોહરાબુદ્દીન એન્કાઉન્ટરની તપાસ રાજ્ય પોલીસ, સી.આઈ.ડી. (કાઈમ) દ્વારા કરવામાં આવી હતી, જે અગાઉ સુશ્રી ગીતા જોહરી, આઈ.જી., સી.આઈ.ડી. (કાઈમ), ગુજરાત રાજ્ય, દ્વારા દેખરેખ હેઠળ હતી.

અરજદારની તે અગાઉ એસ.આઈ.ટી. દ્વારા તારીખ ૨૫.૧૧.૨૦૦૮ અને ૨૬.૧૧.૨૦૦૮ના રોજ પૂછપરછ કરવામાં આવી હતી, વર્ષ ૨૦૧૦માં નહીં. તે પછી, તેને ગુલબર્ગ સોસાયટી કેસમાં વધુ તપાસ માટે માત્ર તારીખ ૨૧.૩.૨૦૧૧ના રોજ બોલાવવામાં આવ્યો હતો. તત્કાલીન એ.એ.જી.ના ઈ-મેલ ખાતાના પાસવર્ડના ગેરકાયદેસર પ્રવેશનો આક્ષેપ છે.

૧૮. એસ.આઈ.ટી. દ્વારા જવાબમાં એ પણ દલીલ કરવામાં આવી છે કે અરજદારનું નિવેદન ગુલબર્ગ સોસાયટી કેસના સંદર્ભમાં ૨૧.૩.૨૦૧૧, ૨૨.૩.૨૦૧૧ અને ૨૫.૩.૨૦૧૧ના રોજ નોંધવામાં આવ્યું હતું. અરજદાર સમન્સ વિના પોતાની મરજીથી ૨૫.૩.૨૦૧૧ના રોજ શ્રી કે.ડી. પંથ, જે તે સમયે મેઘાણીનગર પોલીસ સ્ટેશન સાથે જોડાયેલા કોન્સ્ટેબલ હતા, તેમને પોતાની સાથે લાવ્યો હતો. અરજદારે જણાવ્યું હતું કે શ્રી કે.ડી. પંથ

૨૭.૨.૨૦૦૨ના રોજ ફાઈલો સાથે તેમની સ્ટાફ કારમાં તેના પાછળ આવ્યા હતા, જ્યારે તે પોતે ડી.જી.પી. સાથે તેમની સ્ટાફ કારમાં ગયા હતા. શ્રી પંથ બહાર રાહ જોઈ રહ્યા હતા અને તેમની હાજરીમાં તેમની તપાસ થવી જોઈએ. અરજદારને એસ.આઈ.ટી. દ્વારા જાણ કરવામાં આવી હતી કે તપાસ અધિકારીને અનુકૂળ એવી તારીખે શ્રી પંથને બોલાવવામાં આવશે અને ત્યારબાદ તેમની તપાસ કરવામાં આવશે. આ હકીકત એસ.આઈ.ટી. દ્વારા આ અદાલતને ૨૫.૪.૨૦૧૧ના રોજ અહેવાલરૂપે જણાવવામાં આવી હતી. એસ.આઈ.ટી.એ વિશાળ ષડયંત્રનો સંકેત આપતી વિગતોને આપરી લેવા પોતાની અસમર્થતા વ્યક્ત કરી છે, તે બાબત નકારવામાં આવે છે. આ હકીકતો સંપૂર્ણપણે ખોટી અને આધારવિહિન છે. શ્રી પંથે ૨૭.૨.૨૦૦૨ની રાત્રે અરજદારને તેમની સ્ટાફ કારમાં અનુસરી મુખ્ય પ્રધાનના નિવાસસ્થાને ગયા હતા એવી અરજદારની આવૃત્તિને સમર્થન આપ્યું નહોતું.

૨૦. એસ.આઈ.ટી. વધુમાં દલીલ કરે છે કે અરજદાર દ્વારા ઈનામનો ઉલ્લેખ કરતું દર્શાવવામાં આવેલ કચેરી હુકમ હકીકતમાં ચેન્નઈ સ્થિત એમ/એસ. મેકોને પિસ્તોલ ગ્લોક અંગેની વિગતવાર ભાવપત્રક, વિશિષ્ટતાઓ તથા સંબંધિત વિગતો મોકલવા માટે કરાયેલ એક ફેક્સ સંદેશ દર્શાવે છે, કારણ કે ગુજરાતના ઈન્ટેલિજન્સ બ્યુરોને ઉક્ત સાધનોની ખરીદી કરવાની જરૂર હતી. હકીકતમાં, ૨૭.૨.૨૦૦૨ના રોજ બનેલી ગોધરા ઘટનાના અનુસંધાને થયેલી સામ્પ્રદાયિક હિંસાના સમયમાં વી.આઈ.પી.ઓની હિલચાલ સંબંધિત કામગીરી

બજાવવા બદલ ઈનામ આપવામાં આવ્યું હતું. ફેક્સ સંદેશ અભિલેખ પર મૂકવામાં આવ્યો છે. તેથી, અરજદારે આ અદાલતમાં ખોટા અને બનાવટી દસ્તાવેજો રજૂ કર્યા છે.

૨૧. સિટ દ્વારા તેના જવાબમાં વધુમાં એવો દાવો કરવામાં આવ્યો છે કે અરજદારે તા. ૧૪.૪.૨૦૧૧ ના સોગંદનામાને ઇલેક્ટ્રોનિક અને મુદ્રિત માધ્યમો દ્વારા વ્યાપક પ્રસિદ્ધિ આપી હતી. જોકે, તપાસ બાદ સિટ એ નિષ્કર્ષે પહોંચી છે કે શ્રી ભટ્ટ તા. ૨૭.૨.૨૦૦૨ ના રોજ તત્કાલીન મુખ્ય પ્રધાન દ્વારા બોલાવવામાં આવેલી બેઠકમાં હાજર નહોતા.

૨૨. એસ.આઈ.ટી. દ્વારા આગળ એવો દાવો કરવામાં આવ્યો છે કે ૧૭.૬.૨૦૧૧ના રોજ શ્રી કે.ડી. પંથે એસ.આઈ.ટી.ના અધ્યક્ષને અરજી મોકલી હતી, જેમાં ગાંધીનગરના એક્ઝિક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટ સમક્ષ પ્રતિજ્ઞાપૂર્વક કરાયેલ સોગંદનામાની નકલ સામેલ હતી, જેમાં જણાવવામાં આવ્યું હતું કે ૫.૪.૨૦૧૧ના રોજ એસ.આઈ.ટી. સમક્ષ આપેલું તેમનું નિવેદન કોઈપણ દબાણ અથવા પ્રેરણા વિના આપવામાં આવ્યું હતું. તેમણે વધુમાં એવું જણાવ્યું છે કે ૧૭.૬.૨૦૧૧ની વહેલી સવારે અરજદાર – શ્રી સંજીવ ભટ્ટે તેમને ધમકી આપીને છેતરપિંડીપૂર્વક તે સોગંદનામા પર તેમની સહી કરાવી લીધી હતી, જે બાબતે સ્થાનિક પોલીસ સમક્ષ ફરિયાદ નોંધાવવામાં આવી હતી. એવી પ્રાર્થના કરવામાં આવી છે કે અદાલતનો અવમાન કરવાના તથા અદાલત સમક્ષ ખોટા તથ્યો અને સોહરાબુદ્દીન એન્કાઉન્ટર કેસ સંબંધિત રાજ્ય પોલીસ સી.આઈ.ડી.

(કાઈમ)ની ઈ-મેઈલ રજૂ કરીને અદાલતને ભ્રમિત કરવાના કૃત્ય બદલ અરજદાર વિરુદ્ધ કાર્યવાહી કરવામાં આવે.

અરજદારે વધારાનું સોગંદનામું દાખલ કર્યું છે. અરજદારે રજૂ કર્યું છે કે તેના ઈ-મેલ ખાતામાં કેટલીક નિર્ણાયક સાબિતીઓનો નાશ કરવાનો હેતુ રાખી ગેરકાયદેસર રીતે ઘૂસણખોરી કરવામાં આવી છે અને રાજ્ય સરકાર રાજ્યના તંત્રનો દુરુપયોગ કરી રહી છે.

૨૩. ઉપરોક્ત સોગંદનામાના જવાબમાં, ગુજરાત રાજ્યએ તે હકીકતોનો ઇનકાર કર્યો છે અને શ્રી પંથ દ્વારા નોંધાવવામાં આવેલ સી.આર. નં. ૧૪૯/૨૦૧૧ માં કરાયેલા આક્ષેપોની વિગતો આપી છે. દંડ પ્રક્રિયા સંહિતાની કલમ ૧૭૩ હેઠળ ચાર્જશીટ દાખલ કરવામાં આવ્યું છે. કલમ ૧૬૪ હેઠળ પ્રત્યક્ષદર્શી સાક્ષીઓના નિવેદનો નોંધવામાં આવ્યા હતા. અરજીકર્તા અને ફરિયાદીના મોબાઈલ કૉલ રેકૉર્ડ, અરજીકર્તા અને ફરિયાદી વચ્ચે તેમજ અરજીકર્તા અને સહ-આરોપી વચ્ચે થયેલા કૉલોના આપલે, તથા સેવા પ્રદાતાઓ પાસેથી પ્રાપ્ત થયેલી મોબાઈલ ટાવર સ્થાનો, અરજીકર્તા તેમજ ફરિયાદીની હાજરી દર્શાવે છે. ફરિયાદીએ જે રીતે જણાવ્યું છે તે મુજબ ગુજરાતમાં પ્રતિસ્પર્ધી રાજકીય પક્ષના પ્રમુખના નિવાસસ્થાને અરજીકર્તા/ફરિયાદીની હાજરી અને ગુજરાતમાં પ્રતિસ્પર્ધી રાજકીય પક્ષના કાનૂની સેલના અધ્યક્ષ રહેલા એડવોકેટના કચેરીએ તેની હાજરી પણ મોબાઈલ ટાવર સ્થાનો દ્વારા સ્થાપિત થાય છે. એફ.એસ.એલ.ના અહેવાલો પણ આ વાતનું સમર્થન કરે છે કે

સોગંદનામું એ જ લેપટોપ પર તૈયાર કરવામાં આવ્યું હતું, જેમ એફ.આઈ.આર.માં જણાવાયું છે.

૨૪. ડબ્લ્યુ.પી. (ફિ.) નં. ૧૩૫/૨૦૧૧ માં અરજદાર દ્વારા પ્રતિઉત્તર સોગંદનામું દાખલ કરવામાં આવ્યું છે. અરજદારનું એવું પ્રતિપાદન છે કે તા. ૨૭.૨.૨૦૦૨ ની તે વખતના મુખ્યમંત્રી સાથેની બેઠકમાં તેની હાજરી બાબતે અરજદારના અભિગમને ખોટો સાબિત કરવાનો જાણતાપૂર્વક પ્રયાસ કરવામાં આવ્યો છે. ઈ-મેઈલો જોડવાનો હેતુ તેમને આ અદાલતના ધ્યાન પર લાવવાનો હતો. અરજદારનો કોઈ માહિતી દબાવી રાખવાનો ઈરાદો નહોતો. તે વખતના એ.એ.જી.નો આરોપીના વકીલ સાથે સંબંધ હતો. અરજદારે તા. ૨૮.૪.૨૦૧૧ ના રોજ ગુજરાત વિધાનસભામાં પ્રતિસ્પર્ધી રાજકીય પક્ષના નેતા અને પોતાની વચ્ચે થયેલા ઈ-મેઈલ વિનિમય દાખલ કર્યા છે, જેમાં એસ.આઈ.ટી.ના તેના અધ્યક્ષ હેઠળના કામકાજની ખામીઓ દર્શાવવામાં આવી છે. અરજદાર અને અન્ય વ્યક્તિઓ વચ્ચે વિનિમય થયેલા ઈ-મેઈલોનો પૂર્ણ પાઠ દાખલ કરવામાં આવ્યો છે. જે બાબત મહત્વની છે તે એ છે કે પ્રતિઉત્તર સોગંદનામામાં અરજદારે ગુજરાત રાજ્યએ તેના પ્રતિસોગંદનામામાં ઉલ્લેખિત ઈ-મેઈલની સામગ્રીનો ઇનકાર કર્યો નથી. અરજદારે કેટલાક દસ્તાવેજો સહિતનું વધારાનું સોગંદનામું પણ દાખલ કર્યું છે. તેણે રજૂ કર્યું છે કે એસ.આઈ.ટી. દ્વારા રજૂ કરાયેલા ૯ અહેવાલો અન્ડર સેક્રેટરી (હોમ) દ્વારા તે વખતના એ.એ.જી. અને શ્રી જી.સી. મુર્મુને મોકલવામાં આવ્યા હતા. શ્રી ગુરુમૂર્તિ સ્વામીનાથને તે વખતના

એ.એ.જી.ને લખ્યું હતું કે તેને અહેવાલો અને સંલગ્નકો પ્રાપ્ત થયા છે. શ્રી ગુરુમૂર્તિ સ્વામીનાથને તા. ૧૫.૩.૨૦૧૦ ની સુનાવણી માટેની નોંધ પ્રાપ્ત બાંહેખાની તરફથી હાજર રહેલા વકીલને મોકલી હતી. અરજદારે રજૂ કર્યું છે કે એસ.આઈ.ટી.ના અહેવાલો રાજ્યના વકીલ અને અદાલત મિત્રને આપવામાં આવ્યા હતા. અંતે તે શ્રી ગુરુમૂર્તિને મોકલવામાં આવ્યા, જેઓએ ત્યારબાદ આ અદાલતમાં આરોપી પ્રાપ્ત બાંહેખાના વકીલને સલાહ આપી હતી. તે વખતના એ.એ.જી.એ આ અદાલતમાં શ્રી બિપિન અંબાલાલ પટેલના વકીલ સાથે તેના સંબંધમાં ઈ-મેઈલ વિનિમય કર્યો હતો. કેટલાક દસ્તાવેજો અન્ય વકીલને પણ મોકલવામાં આવ્યા હતા. શ્રી સ્વામીનાથન દ્વારા અન્ય કાર્યકરોને તથા એ.એ.જી. દ્વારા અન્ય રાજ્ય અધિકારીઓને મોકલાયેલા કેટલાક ઈ-મેઈલો તા. ૨૮.૭.૨૦૧૧ ના રોજ વધારાના સોગંદનામા સાથે દાખલ કરવામાં આવ્યા છે. શ્રી ગુરુમૂર્તિ દ્વારા એક અખબારના સંવાદદાતાને કરાયેલ ઈ-મેઈલ વિનિમય પણ દાખલ કરવામાં આવ્યો છે. તે વખતના એ.એ.જી.એ ભારતના માનનીય રાષ્ટ્રપતિને સંબોધિત એક રાજકીય સ્મરણપત્ર પણ તૈયાર કર્યું હતું, જે રાજ્યના સત્તાઝૂક પક્ષ તરફથી નેતાઓ દ્વારા રજૂ થવાનું હતું. સોહરાબુદ્દીનના કેસમાં તપાસ સી.બી.આઈ.ને સોંપવામાં આવી હતી. આમ, તે વખતના એ.એ.જી. આરોપીની મદદ પણ કરતા હતા તથા રાજ્ય તરફથી પણ કાર્યરત હતા. ગુજરાત રાજ્ય શ્રી ગુરુમૂર્તિની સલાહ લેતું હતું. અરજદારે વધુમાં રજૂ કર્યું છે કે ઈશરત જહાં એન્કાઉન્ટર કેસમાં એસ.આઈ.ટી. તપાસ કરવાનો હુકમ આપવામાં આવ્યો હતો. તે સંદર્ભમાં પણ તે વખતના એ.એ.જી.એ ૧૩ ઈ-મેઈલનો વિનિમય કર્યો હતો.

વધુમાં એવું પણ રજૂ કરવામાં આવ્યું છે કે એડિશનલ સેક્રેટરી (હોમ)નું સોગંદનામું બહારના વ્યક્તિ શ્રી ગુરુમૂર્તિ સ્વામીનાથન દ્વારા આરોપી વ્યક્તિઓના વકીલો સાથે પરામર્શ કરીને તૈયાર કરવામાં આવ્યું હતું. અરજદારે વિવિધ ઈ-મેઇલો અનુબંધ પી-૩૩ થી પી-૫૪ તરીકે દાખલ કર્યા છે.

૨૫. અરજદારે ક્રિમિનલ મિસેલેનિયસ એપ્લિકેશન ક્રમાંક ૧૫૮૭૧/૨૦૧૫ અને ક્રિમિનલ મિસેલેનિયસ એપ્લિકેશન ક્રમાંક ૧૫૮૭૫/૨૦૧૫માં રજૂ કર્યું છે કે શ્રી કે.ડી. પંથ પર ૨૨.૬.૨૦૧૧ના રોજ કાર્યપાલક મેજિસ્ટ્રેટ સમક્ષ સોગંદનામું કરવા દબાણ કરવામાં આવ્યું હતું, જેને ૧૭.૬.૨૦૧૧ની પાછલી તારીખ દર્શાવીને તૈયાર કરવામાં આવ્યું હતું, અને તેમાં એવું જણાવાયું હતું કે અરજદાર દ્વારા અગાઉ આપવામાં આવેલ સોગંદનામું અરજદારના કહેવાથી દબાણ હેઠળ મેળવવામાં આવ્યું હતું. અરજદારને ૧૩.૮.૨૦૧૫ના રોજ ગુજરાત સરકારની ભલામણોના આધારે ગૃહ મંત્રાલય દ્વારા નોકરીમાંથી બરતરફ કરવામાં આવ્યો હતો. અરજદારે વધુમાં એવું પણ રજૂ કર્યું છે કે તેના અને તત્કાલીન એ.એ.જી. વચ્ચે કુટુંબસંબંધ હતા; તેથી તેને ઈ-મેઇલ ખાતામાં પ્રવેશ મેળવવાની તક મળી હતી. વિઝા અરજી, ફૂઝ, સી વર્લ્ડ, સાન્તિઆગો માટે ટિકિટોની પુષ્ટિ, હવાઈ ટિકિટો, કાર ભાડે લેવા, અન્ય મુસાફરીની વ્યવસ્થાઓ, મુસાફરી યોજનામાં ફેરફાર વગેરે બાબતે અરજદારે ટ્રાવેલ એજન્ટોને મોકલેલા ઈ-મેઇલો (એ-૩ થી એ-૧૪) રજૂ કરવામાં આવ્યા છે.

૨૬. ડબલ્યુ.પી. (કિ.) નં.૨૦૪/૨૦૧૧ ગુજરાત રાજ્યના તત્કાલીન એ.એ.જી. દ્વારા વસ્ત્રાપુર પોલીસ સ્ટેશન ખાતે નોંધાવવામાં આવેલી એફ.આઈ.આર. સાથે સંબંધિત છે, જે અરજદાર દ્વારા તેમના ઇ-મેલ ખાતામાં હેકિંગ કરવા અને તેમાં છેડછાડ કરવા બાબતે આઈ.ટી. અધિનિયમની કલમ ૬૬ હેઠળ ૨-સી.આર. નં.૩૧૪૮/૨૦૧૧ તરીકે નોંધાઈ હતી. રિટ અરજીમાં ઉપરોક્ત ગુનામાંથી ઉત્પન્ન થયેલી તપાસ રાજ્ય સરકારના નિયંત્રણથી બહારની સી.બી.આઈ. જેવી કોઈ સ્વતંત્ર એજન્સીને સોંપવા માટે તથા કિ.એમ.પી. નં.૧૫૮૭૫/૨૦૧૫ માં પ્રાર્થના કરવામાં આવી છે. બદલાયેલા પરિપ્રેક્ષ્યમાં એસ.આઈ.ટી. ની નિમણૂક કરવા, અદાલત અવમાનના કાર્યવાહી શરૂ કરવા અને વધારાના દસ્તાવેજોની પણ તપાસ કરવામાં આવે તેવી પ્રાર્થના કરવામાં આવી છે. સેવા પ્રદાતાઓને ઇ-મેલ્સ અને/અથવા તે સંબંધિત ઇલેક્ટ્રોનિક નિશાનીઓ જાળવી રાખવા માટે નિર્દેશ આપવાની પણ પ્રાર્થના કરવામાં આવી છે.

રાજ્ય સરકારે જવાબમાં એક સોગંદનામું દાખલ કર્યું છે અને વ્.પી. (કિ.) નં. ૧૩૫/૨૦૧૧ માં દાખલ કરાયેલ તા. ૮.૧૧.૨૦૧૧ ના પ્રત્યુત્તર સોગંદનામાને સ્વીકાર્યું છે.

૨૭. સુશ્રી ઇન્દિરા જયસિંહ, રિટ અરજી (ફોજદારી) ક્રમાંક ૧૩૫/૨૦૧૧ માં અરજદાર તરફેથી હાજર થયેલ વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલે રજૂઆત કરી કે, કેસની હકીકતી પરિસ્થિતિને ધ્યાનમાં લેતાં, રાજ્ય પોલીસ દ્વારા આઈ-

સી.આર. ક્રમાંક ૧૪૯/૨૦૧૧ માં કરવામાં આવેલી તપાસ પર વિશ્વાસ રાખી શકાય તેમ નથી, કારણ કે અરજદારે તે સમયના મુખ્યમંત્રી સામે તા. ૨૭.૨.૨૦૦૨ની બેઠક અંગે કરેલા ગંભીર આક્ષેપોની તપાસ થવી આવશ્યક છે. અરજદાર ઉક્ત બેઠકમાં હાજર હતો અને જ્યારે તેણે તે સમયના મુખ્યમંત્રી સામે કેટલાક તથ્યો ખુલાસા કર્યા, ત્યારે રાજ્યચંત્રના કેટલાક અધિકારીઓની પ્રેરણાએ શ્રી કે.ડી. પંથ દ્વારા આ કેસ દાખલ કરવામાં આવ્યો છે. આ પરિસ્થિતિઓમાં, રાજ્ય પોલીસ દ્વારા કરવામાં આવેલી તપાસને ન્યાયસંગત અને નિષ્પક્ષ તપાસ કહી શકાય નહીં અને રાષ્ટ્રીય સ્તરે બદલાયેલ પરિસ્થિતિને કારણે સી.બી.આઈ. પર પણ વિશ્વાસ રાખી શકાય તેમ નથી, કેમ કે સી.બી.આઈ. ઉપર પણ દબાણ લાદવામાં આવી શકે છે. તેથી, આ અદાલતની દેખરેખ હેઠળ તપાસ કરવા માટે વિશેષ તપાસ દળ (એસ.આઈ.ટી.) ની રચના કરવામાં આવે. તા. ૨૭.૨.૨૦૦૨ની બેઠકમાં શું બન્યું હતું તે અંગેની તપાસના વ્યાપક પરિણામો થવાના છે અને આ હકીકત હોવા છતાં કે ચાર્જશીટ રજૂ કરવામાં આવ્યું છે, આ અદાલત પાસે વિવિધ સ્વતંત્ર અધિકારીઓનો વિશેષ તપાસ દળ રચીને સ્વતંત્ર સંસ્થા મારફતે તપાસ કરવાનો નિર્દેશ આપવાની પૂરતી સત્તા છે. વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલે દલીલ માટે અમને નોંધ પર રહેલા વિવિધ દસ્તાવેજો, જેમાં ઈ-મેઈલ્સનો પણ સમાવેશ થાય છે, રજૂ કર્યા જેથી તે બતાવી શકે કે એસ.આઈ.ટી.ના અહેવાલો લીક થયા હતા અને એસ.આઈ.ટી.એ પોતે જ અહેવાલો લીક કર્યા હતા. તેમણે તે સમયના એ.એ.જી., શ્રી ગુરુમૂર્તિ સ્વામીનાથન વગેરે વચ્ચે થયેલા વિવિધ ઈ-મેઈલ આદાન-પ્રદાન પણ અમને રજૂ કર્યા, જેથી તે દલીલ

કરી શકે કે ગુજરાત રાજ્યના ચંત્ર દ્વારા, જેણે આરોપી વ્યક્તિઓ સાથે મિલીભગતથી કાર્ય કર્યું હતું, આ અદાલતની ગંભીર અવમાનના કરવામાં આવી છે. તે સમયના એ.એ.જી.એ આરોપી વ્યક્તિઓના હિતનો પક્ષ લીધો હતો. અરજદાર સામે બંને એફ.આઈ.આર. દબાણ લાદવા માટે નોંધવામાં આવી છે અને તાજેતરમાં તેને નોકરીમાંથી બરતરફ પણ કરવામાં આવ્યો છે. વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલે વધુમાં રજૂઆત કરી કે આ અદાલત દ્વારા નિયુક્ત ન્યાયમિત્રે તેના અહેવાલમાં નોંધ્યું છે કે અરજદારે દર્શાવેલા કેટલાક પાસાઓની તપાસ થવી યોગ્ય છે. વધુમાં એવું પણ રજૂ થયું કે ફરિયાદી શ્રી કે.ડી. પંથને અરજદાર વિરુદ્ધ પ્રતિકૂળ સાક્ષી બનવા પ્રેરવામાં આવ્યો છે. એવું રજૂ થયું કે ફરિયાદી તા. ૨૭.૨.૨૦૦૨ના રોજ રજા ઉપર હોવા છતાં, ગોધરા ઘટનાને કારણે ફરજ પર જોડાયો હતો. તે તા. ૨૭.૨.૨૦૦૨ના મોડા બપોરે ફરજ પર હાજર થયો હતો. વિદ્વાન વકીલે ફરિયાદી શ્રી કે.ડી. પંથ દ્વારા ન્યાયમિત્ર સમક્ષ રજૂ કરાયેલા સોગંદનામા પર આધાર મૂક્યો છે. અરજદારનો કેસ ઝહીરા શેખના કેસ સમાન છે. તેણીને પણ પ્રતિકૂળ સાક્ષી બનવા મજબૂર કરવામાં આવી હતી અને ખોટી સાક્ષી આપવા માટે દબાણ કરવામાં આવ્યું હતું. અરજદારે તા. ૨૭.૨.૨૦૦૨ની બેઠક તથા તે સમયના ગુજરાતના મુખ્યમંત્રી સાથે થયેલી પોતાની વાતચીત અંગે ખુલાસો કર્યો હોવાથી, તેને દ્વેષપૂર્વકની ફરિયાદ પક્ષ કાર્યવાહી દ્વારા પરેશાન કરવામાં આવ્યો છે. વધુમાં એવું રજૂ થયું કે તે સમયના એ.એ.જી.એ પોતાના દ્વારા આદાન-પ્રદાન કરાયેલા ઈ-મેઈલ્સની સામગ્રીનો ઇનકાર કર્યો નથી. તે સમયના એ.એ.જી.એ સ્વેચ્છાએ પોતાનો પાસપર્ડ અરજદારને આપ્યો હતો અને

અરજદારે તેના સાથે નજીકનો સંબંધ ધરાવતો હોવાથી તેની ઈ-મેઈલ ખાતામાં ગેરકાયદેસર પ્રવેશ કરવાનો કોઈ પ્રશ્ન જ ઉભો થતો નથી. તેમણે આંક એ-૩ થી એ-૧૪ સુધીના ઈ-મેઈલ્સ પર આધાર મૂક્યો છે જેથી દર્શાવી શકાય કે તેઓ સંયુક્ત રીતે રજાઓ માણતા હતા. અરજદારે પોતે જ પોતાના ઈ-મેઈલ ખાતામાં ગેરકાયદેસર પ્રવેશ અંગે દિલ્હી પોલીસના આર્થિક ગુનાઓ શાખાના ડી.આઈ.જી. (પોલીસ) સમક્ષ ફરિયાદ નોંધાવી હતી. વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલે વધુમાં રજૂ કર્યું કે તે સમયના એ.એ.જી.નું વર્તન, જેમ કે ઈ-મેઈલ્સ દ્વારા પ્રકાશમાં આવે છે, દર્શાવે છે કે ન્યાયના વહીવટમાં તે અને અન્ય લોકો વચ્ચે દંડનીય સાજિશ હતી, જે ભારતીય દંડ સંહિતા હેઠળ ગુનો બને છે અને અદાલતની અવમાનનામાં પણ આવે છે. તેથી, એવું રજૂ થયું કે પત્રવ્યવહારમાં સામેલ વ્યક્તિઓમાં ગુજરાત રાજ્યના કાનૂની અધિકારીઓ, કેટલાક કેસોમાં આરોપીઓના વકીલો અને ગુજરાત સરકારનો સમાવેશ થતો હોવાથી, તેમજ વાદવિવાદથી સંપૂર્ણપણે અસંબંધિત બહારના વ્યક્તિ શ્રી ગુરુમૂર્તિ સ્વામીનાથન સાથે પણ ગુજરાત રાજ્ય દ્વારા સલાહ-મશવરો કરવામાં આવ્યો હોવાથી, ફોજદારી અવમાનના પ્રાથમિક દષ્ટિએ સિદ્ધ થાય છે. તેમણે વધુમાં રજૂ કર્યું કે પક્ષકારો વચ્ચે જે દસ્તાવેજો આદાન-પ્રદાન થયા તે ગુપ્ત દસ્તાવેજો હતા, જે આ અદાલત સમક્ષ તેમજ ગુજરાત રાજ્ય દ્વારા ફોજદારી કેસોમાં રજૂ થવાના હતા, અને રાજ્ય તરફથી દાખલ થનારા દસ્તાવેજો એવા વ્યક્તિઓ સાથે વહેંચવામાં આવતા હતા જેમનો ચાલુ કાનૂની કાર્યવાહી સાથે કોઈ સંબંધ ન હતો. આરોપી પક્ષ તરફથી દાખલ થનારા દસ્તાવેજો પણ રાજ્યના કાનૂની અધિકારીઓ દ્વારા રાજ્યના પરિષ્ઠ

અધિકારીઓની મદદથી તૈયાર કરવામાં આવતા હતા. તેથી, અરજદારે પક્ષકાર તરીકે જોડવા માગેલ સામાવાળા વિરુદ્ધ ફોજદારી અવમાનનાનો પ્રથમ દષ્ટિએ કેસ સ્થાપિત થાય છે. તેમણે અદાલતોની અવમાનના અધિનિયમની કલમ ૨(સી)(૩) પર આધાર મૂકીને દલીલ કરી કે જે કૃત્ય ન્યાયના વહીવટમાં હસ્તક્ષેપ કરે છે અથવા એવો વલણ ધરાવે છે, અથવા અવરોધ ઊભો કરે છે અથવા એવો વલણ ધરાવે છે, તે ફોજદારી અવમાનના બને છે અને તેના માટે કાર્યવાહી આરંભ થવી જોઈએ.

૨૮. વધુમાં, વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ દ્વારા રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું કે સામાવાળા ક્રમાંક ૨નું સામાવાળા સોગંદનામું એસ.આઈ.ટી.ની રચના કરવા માટે પૂરતા કારણો દર્શાવે છે. વધુમાં એમ રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું કે ભારતના સંવિધાનના અનુચ્છેદ ૨૧ હેઠળ મુક્ત અને નિષ્પક્ષ તપાસ ન્યાયસંગત સુનાવણીનો અભિન્ન ભાગ છે અને રાજ્યના તત્કાલીન એ.એ.જી., અન્ય શાસકીય અધિકારીઓ તેમજ ગુજરાતના ૨૦૦૨ના દંગલોમાં તત્કાલીન મુખ્યમંત્રીને સંડોવતી વિશાળ ષડયંત્રનો ખુલાસો કરવામાં અરજદારની ભૂમિકા સામે કરાયેલા આક્ષેપોને ધ્યાનમાં લેતા, રાજ્ય સરકારની મુક્ત અને નિષ્પક્ષ તપાસ કરવાની ક્ષમતા બાબતે અરજદારનો વિશ્વાસ રહ્યો નથી. તેમણે સ્વતંત્ર એજન્સી દ્વારા તપાસની આવશ્યકતા ઉપર પણ ભાર મૂક્યો છે. તેમણે રજૂ કર્યું છે કે બદલાયેલા પરિસ્થિતિમાં સી.બી.આઈ. દ્વારા તપાસ પણ ન્યાયસંગત અને નિષ્પક્ષ તપાસની કોઈ ખાતરી આપતી નથી. દેશમાં વર્તમાન રાજકીય

પરિસ્થિતિને ધ્યાનમાં લેતાં તત્કાલીન એ.એ.જી. પણ હવે વધુ પ્રભાવશાળી બની ગયા છે. આ અદાલતે અનેક પ્રકરણોમાં તપાસની દેખરેખ રાખી છે અને અદાલત-દેખરેખ હેઠળ તપાસ કરવાની આવશ્યકતા છે. ચાર્જશીટ દાખલ થઈ ગયા પછી પણ અદાલત તપાસનો હુકમ આપી શકે છે. તેમણે ૨૦૦૯ અને ૨૦૧૦ના તે ઈ-મેઈલોનો ઉલ્લેખ કર્યો છે, જે તત્કાલીન એ.એ.જી. અને અન્ય પદાધિકારીઓ વચ્ચે આપલે થયા હતા. તેમણે વધુમાં રજૂ કર્યું છે કે ગુજરાત રાજ્યએ પોતાના જવાબમાં એવો આગ્રહ કર્યો છે કે અરજદાર દ્વારા ગુજરાતમાં પ્રતિસ્પર્ધી રાજકીય પક્ષના અગ્રણી નેતાઓ તથા હિતસ્વાર્થ ધરાવતા જૂથોને સંડોવતી આ એક સુવ્યવસ્થિત અને વિશાળ ષડયંત્ર છે, તેથી રાજ્યચંત્રણા નિષ્પક્ષ તપાસ કરી શકતી નથી; પરિણામે, રાજ્ય દ્વારા દાખલ કરાયેલા જવાબમાં કરાયેલા નિવેદનો પરથી સ્વતંત્ર એસ.આઈ.ટી.ની રચના કરવા માટેનો કેસ ઉભો થાય છે. આ અદાલત દ્વારા પૂછાયેલા પ્રશ્નના જવાબમાં તેમણે રજૂ કર્યું હતું કે અરજદારે વિવિધ પ્રસંગોએ, જ્યારે તેણે એસ.આઈ.ટી. સમક્ષ નિવેદન આપ્યું, આ અદાલતમાં સોગંદનામું દાખલ કર્યું અને આયોગ સમક્ષ તેની તપાસ કરવામાં આવી, ત્યારે તે ઈ-મેઈલો જાહેર કરવી જોઈતી હતી. તેમ છતાં, ૨૯.૭.૨૦૧૧ના રોજ કરાયેલું જાહેરકરણ અનુવિચારરૂપ હતું એવું કહી શકાય નહીં, કારણ કે શ્રી કે.ડી. પંથ દ્વારા તેની વિરુદ્ધ ક્રિમિનલ કેસ નોંધાવી તેને દીવાલ સુધી ધકેલી દેવાયો હતો.

૨૯. રિટ અરજી (ફોજદારી) ક્રમાંક ૨૦૪/૨૦૧૧ માં અરજદાર તરફથી હાજર થયેલ વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલ શ્રી પ્રશાંત ભૂષણે રજૂ કર્યું છે કે, અરજદારે ગુજરાત રાજ્યના તત્કાલીન મુખ્ય પ્રધાનની સંડોવણી તથા ૨૦૦૨ના રમખાણો અંગે કરેલ આક્ષેપોના વ્યાપક પરિણામોને ધ્યાનમાં લેતાં, આ એવો સર્વથા યોગ્ય કેસ છે જેમાં આ સર્વોચ્ચ અદાલતે એસ.આઈ.ટી. દ્વારા તપાસ કરવાનો હુકમ કરવો જોઈએ. એસ.આઈ.ટી.ની રચના કરવી આ સર્વોચ્ચ અદાલતનું બાધ્ય કર્તવ્ય છે. ન્યાયની પ્રક્રિયાને ભંગ કરવા માટેની ગંભીર ફોજદારી સાજિશ રિટ અરજી (ફોજદારી) ક્રમાંક ૧૩૫/૨૦૧૧ માં અરજદારે દાખલ કરેલ ઈ-મેલોના આદાનપ્રદાનમાંથી સ્પષ્ટ પ્રગટ થાય છે. તત્કાલીન એ.એ.જી. સાથેની નજીકની ઓળખાણ અને કુટુંબીય સ્નેહસંબંધને કારણે અરજદારે પાસવર્ડ વહેંચ્યો હતો. ૨-સી.આર. ક્રમાંક ૩૧૪૮/૨૦૧૧ ના કેસમાં તપાસ રાજ્ય પોલીસને સોંપી શકાતી નથી. હકીકતો અને પરિસ્થિતિઓને ધ્યાનમાં લેતાં, તપાસ રાજ્ય પોલીસને અથવા સી.બી.આઈ.ને સોંપી શકાતી નથી. પોતાના દલીલો મજબૂત બનાવવા માટે તેમણે અમને વિવિધ દસ્તાવેજો પણ રજૂ કર્યા.

૩૦. ગુજરાત રાજ્ય તરફેથી હાજર થયેલ વિદ્વાન સોલિસિટર જનરલ શ્રી રણજિત કુમારે રજૂઆત કરી છે કે અરજદારના સમગ્ર વર્તનને ધ્યાનમાં લેતાં, વિરોધ પક્ષના રાજકીય પક્ષ, બિનસરકારી સંસ્થાઓ, મીડિયા પ્રતિનિધિઓ તથા અન્ય લોકો સાથે અરજદારના ઈ-મેલ આદાનપ્રદાન પરથી સૂચિત થાય છે કે અરજદારે આ કથા પાછળથી રચી કાઢી છે અને કોઈ પણ રીતે કે કેવી રીતે પણ

આ મુદ્દાને જીવંત રાખવા માંગે છે. ૯ કેસોમાં એસ.આઈ.ટી.ના અહેવાલો ગુજરાત રાજ્યને ૨.૩.૨૦૦૯ના રોજ ઉપલબ્ધ કરાવવામાં આવ્યા હતા. તેઓ ૬.૩.૨૦૦૯ના રોજ વકીલ મારફતે ગુજરાત રાજ્યને મોકલવામાં આવ્યા હતા. ૧.૫.૨૦૦૯ના રોજ આ અદાલતે મુખ્ય મામલો નિપજાવતો હુકમ કર્યો હતો. નેશનલ હ્યુમન રાઈટ્સ કમિશન વિ. સ્ટેટ ઓફ ગુજરાત અને અન્ય, (૨૦૦૯) ૬ એસ.સી.સી. ૭૬૭ માં, આ અદાલતે નીચલી અદાલતી કાર્યવાહી શરૂ કરવાની મનાઈ દૂર કરી હતી. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે જે એસ.આઈ.ટી. અહેવાલો ગુજરાત રાજ્યને ઉપલબ્ધ કરાવવામાં આવ્યા હતા, તેમાંના કોઈપણ અહેવાલમાં કોઈ તપાસસંબંધી તત્ત્વસભર બાબત નહોતી. અહેવાલોમાં ગોપનીય સામગ્રી સમાવિષ્ટ નહોતી. અહેવાલોમાં અહેવાલો દાખલ કરવા અને/અથવા તપાસ હાથ ધરવા માટે એસ.આઈ.ટી. દ્વારા કરાયેલ કાર્યવાહીનો ઉલ્લેખ હતો. તેથી, તે ગુપ્ત માહિતી નહોતી અને તેમાં કોઈ સંવેદનશીલ માહિતી પણ નહોતી, જેમ અરજદારે દર્શાવવાનો પ્રયત્ન કર્યો છે. તપાસના તબક્કાના અહેવાલો અદાલતી નોંધપોથીનો ભાગ હતા. વધુમાં એવી પણ રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે ૨૭.૨.૨૦૦૨ની બેઠકમાં પોતાની હાજરી અંગે અરજદારનો દાવો માત્ર બનાવટી જ નથી, પરંતુ પાછળથી વિચારેલું અને નબળું બહાનું છે. અરજદારના વલણની તપાસ પહેલેથી જ એસ.આઈ.ટી. દ્વારા કરવામાં આવી ચૂકી છે. તેમણે જકિયા નસીમ અહેસાન જાફરી અને અન્ય વિ. સ્ટેટ ઓફ ગુજરાત અને અન્ય, (૨૦૧૧) ૧૨ એસ.સી.સી. ૩૦૨ કેસમાં આ અદાલત દ્વારા પારિત વિવિધ આદેશો અને ચુકાદાઓ અમારી સમક્ષ રજૂ કરીને

દલીલ કરી છે કે એસ.આઈ.ટી.એ અરજદારનો દાવો ખોટો હોવાનું નોંધ્યું છે. વકીલ દ્વારા વધુમાં એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે અદાલતની દેખરેખ હેઠળની તપાસ અંતિમ ચરણમાં આવી ગઈ હતી અને અરજદાર દ્વારા કરવામાં આવેલા આક્ષેપોની પણ અસરકારક રીતે તપાસ થઈ ગઈ હતી, તે પછી અરજદાર વિરોધી રાજકીય પક્ષની મદદથી આ મુદ્દાને ફરી ઉઠાવવાનો પ્રયત્ન કરી રહ્યો છે. તેમણે આ પણ દલીલ કરી છે કે અરજદાર સ્વચ્છ હાથે અદાલતમાં આવ્યો નથી; તેથી તે કોઈ રાહત અથવા અનુકંપા મેળવવા પાત્ર નથી. ઈ-મેલ આદાનપ્રદાન પરથી કોઈપણ રીતે ન્યાયપ્રવાહને ભંગ કરવા માટેની કોઈ ફોજદારી સાજિશ અથવા આ અદાલતનો ફોજદારી અવમાનનો ગુનો સૂચિત થતો નથી. અરજદાર તે સમયના એ.એ.જી.ના ઈ-મેલ ખાતામાં હેકિંગ અને છેડછાડ કરવા માટે દોષિત છે. અરજદારે તપાસ એજન્સી પસંદ કરવાનો કોઈ અધિકાર નથી. અરજદાર દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલી આશંકાઓ નિરાધાર છે. મુખ્યત્વે, ઈ-મેલ ખાતાના હેકિંગ અને છેડછાડ સંદર્ભે વૈજ્ઞાનિક તપાસ થવી આવશ્યક છે, જે રાજ્યની એજન્સીઓ દ્વારા અસરકારક અને નિષ્પક્ષ રીતે કરી શકાય છે. સી.આર. નં. ૧૪૯/૨૦૧૧માં ચાર્જશીટ પણ દાખલ કરવામાં આવી છે. તપાસ દૂષિત છે તે અરજદારે કેવી રીતે છે તે દર્શાવ્યું નથી. અરજદાર પ્રશ્નાધીન કેસોમાં તપાસનો વ્યાપ વિસ્તૃત કરવા માંગે છે. બંને કેસોમાં તપાસનો વિસ્તાર માત્ર એટલો મર્યાદિત છે કે અરજદાર આરોપિત ગુનાઓ માટે દોષિત છે કે નહીં.

૩૧. વિદ્વાન સોલિસિટર જનરલે અમને વિવિધ ઈ-મેઇલો પણ રજૂ કરી છે અને દલીલ કરી છે કે આપલે થયેલ ઈ-મેઇલોને ધ્યાનમાં લેતા અરજદાર પોતે જ આ અદાલતની ફોજદારી અવમાનના કરવા માટે દોષિત છે. તેણે મીડિયા તથા અન્ય દબાણ જૂથો દ્વારા દબાણ લાવી આ અદાલતની વિશેષ ખંડપીઠને પ્રભાવિત કરવાનો પ્રયત્ન કર્યો છે. અરજદારનું સોગંદનામું અનેક વ્યક્તિઓ, જૂથો અને એનજીઓ સાથે પરામર્શ અને વિચારવિમર્શ કરીને તૈયાર કરવામાં આવ્યું હતું. જો અરજદાર તા. ૨૭.૨.૨૦૦૨ ની બેઠકમાં હાજર હોત, તો તે ૯ વર્ષ સુધી મૌન રહ્યો ન હોત. તેણે વર્ષ ૨૦૦૯માં એસ.આઈ.ટી. સમક્ષ પણ આ હકીકત દર્શાવી નહોતી.

૩૨. શ્રી સી.એસ. વૈધનાથન, એસ.આઈ.ટી. તરફથી હાજર રહેલા વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલે રજૂ કર્યું કે એસ.આઈ.ટી.ની રચના આ અદાલતે કરી હતી અને તેના કાર્યની મૂળવણી કરવામાં આવી છે. આ અદાલતે તેની તપાસ પર દેખરેખ રાખી હતી. અરજદારે કોઈ યોગ્ય કારણ વિના એસ.આઈ.ટી. સામે અનાવશ્યક આક્ષેપો કર્યા હતા. અરજદારે વર્ષ ૨૦૦૯માં એસ.આઈ.ટી. દ્વારા નોંધાયેલ પોતાના પ્રથમ નિવેદનમાં તત્કાલીન મુખ્યમંત્રી સાથેની તા. ૨૭.૨.૨૦૦૨ની બેઠકના તથ્યનો ઉલ્લેખ કર્યો નહોતો. શ્રી કે.ડી. પંથનું નિવેદન નોંધવામાં આવ્યું ત્યારે અરજદારને સમર્થન ન આપે તે માટે એસ.આઈ.ટી.એ તેમના પર દબાણ કર્યું હતું, તેવી વાત સાચી નથી. એસ.આઈ.ટી. દ્વારા કરાયેલ યોગ્ય તપાસમાં તા. ૨૭.૨.૨૦૦૨ની બેઠકમાં અરજદારની હાજરી મળી આવી

નહોતી. અહેવાલો જાહેર કર્યા હોવાનો એસ.આઈ.ટી. સામે કરાયેલ આક્ષેપ સંપૂર્ણપણે ખોટો છે. એસ.આઈ.ટી.ના સભ્યએ સોહરાબુદ્દીન એન્કાઉન્ટર કેસનો અહેવાલ મોકલ્યો હતો, જે કેસ એસ.આઈ.ટી.ને સોંપવામાં આવ્યો નહોતો, પરંતુ સુશ્રી ગીતા જોહરી, સભ્ય, એસ.આઈ.ટી., રાજ્યના અધિકારી તરીકેની અલગ હેસિયતમાં તેની દેખરેખ રાખતા હતા. તેમણે અરજદારના પૂર્વવર્તી વર્તન તરફ પણ અદાલતનું ધ્યાન દોર્યું છે; સમગ્ર વર્તન અને શંકાસ્પદ ભૂતકાળના રેકૉર્ડને ધ્યાનમાં લેતા, હસ્તક્ષેપ માટેનો કોઈ કેસ બનતો નથી.

૩૩. શ્રી વિકાસ સિંહ, શ્રી કે.ડી. પંથ તરફથી હાજર રહેલા વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલે રજૂ કર્યું છે કે આ કેસમાં (સી.આર. નં.૧૪૯/૨૦૧૧) ચાર્જશીટ ચાર વર્ષ અગાઉ દાખલ કરવામાં આવી હતી અને તે અંગે કોઈ પડકાર કરવામાં આવ્યો નથી. તપાસ પૂર્ણ થઈ ગઈ છે અને તે વૈજ્ઞાનિક તપાસ પર આધારિત છે તેમજ મોબાઈલ સેવા પ્રદાતાઓના રેકૉર્ડથી ફરિયાદી શ્રી કે.ડી. પંથના કેસને બળ મળે છે. હાલના કેસમાં તપાસનો વ્યાપ અરજદારે તારીખ ૧૭.૬.૨૦૧૧નું સોગંદનામું મેળવી તેને આ અદાલતના ન્યાયાલય મિત્રને સોંપવાના તેના વર્તન સુધી મર્યાદિત છે. આ કેસ કોઈ અન્ય એજન્સીને સોંપવા યોગ્ય એવો કોઈ કેસ બનતો નથી.

૩૪. શ્રી એલ. નાગેશ્વર રાવ, વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ, જેમણે રિટ અરજિ (ફોજદારી) ક્રમાંક ૨૦૪/૨૦૧૧ માં તે સમયના એ.એ.જી. તરફથી હાજરી આપી હતી, તેમણે રજૂ કર્યું છે કે સંપૂર્ણપણે અનાધારિત આક્ષેપો કરવામાં

આવ્યા છે. અરજદારના વર્તન પરથી સ્પષ્ટ થાય છે કે તે સ્વચ્છ હાથે આ અદાલત સમક્ષ આવ્યો નથી, અને તેણે નિર્લજ્જ રીતે તે સમયના એ.એ.જી.ના પરિવાર પર પણ પ્રહાર કર્યો છે. તેનું વર્તન અને ભૂતકાળ કલંકિત છે. તેણે માત્ર ઈ-મેલ ખાતામાં ગેરકાયદેસર પ્રવેશ જ કર્યો ન હતો, પરંતુ ઈ-મેલોમાં ચેડાં પણ કર્યા હતા, જેના અંગે અહેવાલ નોંધવામાં આવ્યો છે. જે ગુનાહિત સાઠગાંઠનો આક્ષેપ કરવામાં આવ્યો છે તે સંપૂર્ણપણે અનાધારિત છે, અને તે સમયના એ.એ.જી.ના વર્તનને આ અદાલતનો અવમાન કરવાના અથવા ન્યાયપ્રવાહને કોઈપણ રીતે ભંગ કરવાના રૂપમાં કહી શકાય તેમ નથી. રાજ્ય કોઈપણ અન્ય વ્યક્તિની સલાહ લે તે તેની સત્તામાં હતું. તમામ મુખ્ય પદાધિકારીઓ તપાસની કસોટી હેઠળ મૂકવામાં આવ્યા હતા. કેસની વિશિષ્ટ હકીકતોમાં રાજ્ય તથા તેના પદાધિકારીઓ વિરુદ્ધ કરવામાં આવેલા ખોટા આક્ષેપોને કારણે પરિસ્થિતિમાં અતિ સૂક્ષ્મ ભેદરેખા જ બાકી રહી હતી. તે સમયના એ.એ.જી.નું વર્તન અયોગ્ય હતું એવું કહી શકાય તેમ નહોતું. તે સમયના એ.એ.જી., શ્રી ગુરુમૂર્તિ વગેરે વચ્ચે થયેલા ઈ-મેલ વ્યવહારોને આક્ષેપાર્થક અથવા ન્યાયપ્રવાહને ભંગ કરનાર કહી શકાય તેમ નથી, જ્યારે અરજદારે પોતે જ પોતાના ઈ-મેલોથી, જેનો પ્રતિબિંબ તેમાં દેખાય છે, આ અદાલતની સ્વતંત્ર નિર્ણયપ્રક્રિયાને પ્રભાવિત કરવાનો પ્રયાસ કર્યો છે. તેથી, કોઈપણ પ્રકારની રાહત આપવા માટે કોઈ કારણ બનતું નથી અને અરજીઓ નામંજૂર થવા યોગ્ય છે.

૩૫. પૃષ્ઠભૂમિના તથ્યો દર્શાવે છે કે ૨૭.૨.૨૦૦૨ના રોજ બનેલી ગોધરા ઘટનાના અનુસંધાને, નેશનલ હ્યુમન રાઈટ્સ કમિશને આ સર્વોચ્ચ અદાલતમાં ડબ્લ્યુ.પી. (ક્રિ.) ૧૦૯/૨૦૦૩ દાખલ કરી હતી. ૮.૬.૨૦૦૬ના રોજ, સુશ્રી જાકિયા જાફરીએ ગુજરાતના પોલીસ મહાનિદેશક સમક્ષ ગુજરાત રમખાણોના સંબંધમાં ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૩૦૨ સાથે કલમ ૧૨૦-બી વાંચી ૬૩ વ્યક્તિઓ વિરુદ્ધ ગુનો આચરવા બાબતે ફરિયાદ નોંધાવી હતી અને તે ફરિયાદને એફ.આઈ.આર. તરીકે નોંધવાની વિનંતી કરી હતી, જેનો ઈનકાર કરવામાં આવ્યો હતો. ઉક્ત જાકિયા જાફરીએ ફોજદારી ફરિયાદ - સ્પેશિયલ ક્રિ. અરજી નં. ૪૨૧/૨૦૦૭ - તા. ૨.૧૧.૨૦૦૭ના હુકમ દ્વારા કેસને એફ.આઈ.આર. તરીકે નોંધવા માટે દિશા આપવાની માંગ સાથે દાખલ કરી હતી. ઉક્ત જાકિયા જાફરી દ્વારા એસ.એલ.પી. (ક્રિ.) નં. ૧૦૮૮/૨૦૦૮ પ્રાધાન્યથી રજૂ કરવામાં આવી હતી. ૩.૩.૨૦૦૮ના રોજ આ સર્વોચ્ચ અદાલતે નોટિસ જારી કરી હતી. ૨૬.૩.૨૦૦૮ના રોજ નેશનલ હ્યુમન રાઈટ્સ કમિશન કેસ - ડબ્લ્યુ.પી. (ક્રિ.) નં. ૧૦૯/૨૦૦૩માં, આ સર્વોચ્ચ અદાલતે ૨૦૦૨ના ગુજરાત રમખાણો સંબંધિત ૯ મુખ્ય કેસોની તપાસ માટે એક વિશેષ તપાસ દળની રચના કરતો હુકમ કર્યો હતો. ૨૭.૪.૨૦૦૮ના રોજ આ સર્વોચ્ચ અદાલતે એસ.આઈ.ટી.ને સુશ્રી જાકિયા જાફરીની ફરિયાદમાં કરવામાં આવેલા આક્ષેપોની તપાસ કરવા દિશા આપી હતી. ૧.૫.૨૦૦૮ના રોજ આ સર્વોચ્ચ અદાલતે ૯ કેસોની સુનાવણી ઉપરનો સ્થગિત હુકમ દૂર કર્યો હતો અને દિશા આપી હતી કે એસ.આઈ.ટી. સુનાવણી પર દેખરેખ રાખતી રહેશે અને દર ૩

મહિનાએ આવર્તક અહેવાલ રજૂ કરશે. ૩૦.૭.૨૦૦૮ના રોજ, એસ.આઈ.ટી.એ જાકિયા જાફરીના કેસમાં અંતરિમ અહેવાલ રજૂ કર્યો હતો. જાકિયા જાફરીની ફરિયાદના સંદર્ભમાં આ સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા નિયુક્ત એસ.આઈ.ટી.એ ગાંધીનગર ખાતે અરજદારનું નિવેદન નોંધ્યું હતું. જાકિયા જાફરીનો આક્ષેપ એવો હતો કે ૨૭.૨.૨૦૦૨થી ૧૦.૫.૨૦૦૨ દરમિયાન બનેલી ઘટનાઓ સત્તામાં રહેલા કેટલાક જવાબદાર વ્યક્તિઓએ રાજ્ય પ્રશાસનમાં પોલીસ સહિતના પ્રભાવશાળી વ્યક્તિઓની મળતાવળમાં આચરી, પ્રેરિત કરી અને ષડ્યંત્રપૂર્વક કરાવી હતી. ૨.૨.૨૦૧૦ના રોજ એસ.આઈ.ટી.એ આ સર્વોચ્ચ અદાલતમાં રજૂ કર્યું હતું કે સુશ્રી જાકિયાની ફરિયાદ સંદર્ભે વધુ તપાસ પૂર્ણ થઈ ગઈ હતી. ૨૦.૧.૨૦૧૧ના રોજ આ સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા નિયુક્ત ન્યાયમિત્રે જાકિયા જાફરીના કેસમાં એસ.આઈ.ટી.ના પ્રાથમિક તપાસ અહેવાલ અંગે નોંધ રજૂ કરી હતી. ૧૫.૨.૨૦૧૧ના રોજ આ સર્વોચ્ચ અદાલતે એસ.આઈ.ટી.ને ન્યાયમિત્રની નોંધમાં કરાયેલ અવલોકનો અંગે પોતાનો અહેવાલ રજૂ કરવા અને જરૂરી હોય તો વધુ તપાસ કરવા દિશા આપી હતી. ૧૫.૩.૨૦૧૧ના રોજ એસ.આઈ.ટી.એ મેઘાણીનગર પોલીસ સ્ટેશન ખાતે નોંધાયેલી એફ.આઈ.આર. આઈ ક્રિ. નં. ૬૭/૨૦૦૨ના સંબંધમાં અરજદારનું નિવેદન નોંધવા માટે સમન્સ જારી કર્યા હતા. એસ.આઈ.ટી.એ માર્ચ, ૨૦૧૧ દરમિયાન અરજદારનું નિવેદન નોંધ્યું હતું. ૨૫.૩.૨૦૧૧ના રોજ, અરજદારે શ્રી કે.ડી. પંથને તેની સાથે સાક્ષી તરીકે લઈ ગયા હતા જેથી તે હકીકતને સમર્થન મળે કે અરજદાર ૨૭.૨.૨૦૦૨ની રાત્રે તત્કાલીન મુખ્ય પ્રધાનના નિવાસસ્થાને યોજાયેલી

દુર્ભાગ્યપૂર્ણ બેઠકમાં હાજર રહ્યા હતા. તેમ છતાં, એસ.આઈ.ટી.એ શ્રી કે.ડી. પંથનું નિવેદન પ.જ.૨૦૧૧ના રોજ નોંધ્યું હતું. શ્રી પંથે તા. ૨૭.૨.૨૦૦૨ની બેઠકમાં અરજદારની હાજરીને સમર્થન આપ્યું નહોતું. ૧૪.૪.૨૦૧૧ના રોજ અરજદારે સ્વપ્રેરિત રીતે આ સર્વોચ્ચ અદાલતમાં એસ.એલ.પી. (કિ.) નં. ૧૦૮૮/૨૦૦૮માં શ્રી કે.ડી. પંથની સાક્ષી બાબતે એસ.આઈ.ટી.ના વર્તન તથા ૨૦૦૨ના રમખાણો પાછળ રહેલા વિશાળ ષડ્યંત્ર અંગેની માહિતી નોંધવામાં તેની અનિચ્છા દર્શાવતું સોગંદનામું મોકલ્યું હતું. પ.પ.૨૦૧૧ના રોજ આ સર્વોચ્ચ અદાલતે ન્યાયમિત્રને સાક્ષીઓ સાથે સંવાદ કરવાની મંજૂરી આપી હતી. તેના અનુસંધાને, ૧૭.૬.૨૦૧૧ના રોજ અરજદારે શ્રી કે.ડી. પંથ અને શ્રી તારાચંદ યાદવના સોગંદનામાં તૈયાર કરાવ્યા હતા. અરજદારે ઉક્ત હેતુ માટે વકીલની વ્યવસ્થા કરી હતી અને ૧૮.૬.૨૦૧૧ના રોજ અરજદાર અને શ્રી યાદવ ન્યાયમિત્રને મળ્યા હતા. જોકે, શ્રી કે.ડી. પંથ ન્યાયમિત્રને મળવા ઉપસ્થિત રહ્યા નહોતા, તેથી તેમનું તા. ૧૭.૬.૨૦૧૧નું સોગંદનામું અરજદારે તેમને સોંપ્યું હતું. શ્રી પંથે ઉપરોક્ત સોગંદનામું ગેરકાયદેસર રીતે મેળવવા બાબતે અરજદાર વિરુદ્ધ અહેવાલ નોંધાવ્યો હતો, જે ૨૨.૬.૨૦૧૧ના રોજ આઈ-કિ. નં. ૧૪૯/૨૦૧૧ તરીકે નોંધવામાં આવ્યો હતો. અરજદારનું નિવેદન શરૂઆતમાં જસ્ટિસ નાનાવટી કમિશન દ્વારા ૧૬.૫.૨૦૧૧ના રોજ નોંધવામાં આવ્યું હતું. તેમનો ૨૯.૬.૨૦૧૧ના રોજ ઉલટ-તપાસ પણ કરવામાં આવ્યું હતું.

૩૬. અમુક ઇ-મેઇલોનો ઉલ્લેખ કરવો પણ પ્રાસંગિક છે, જે નોંધપોથીમાં મૂકવામાં આવી છે અને જેના આધારે સામાવાળાઓએ આ દલીલ કરી છે કે અરજિ સદ્ભાવપૂર્વક દાખલ કરવામાં આવી નથી. અરજદાર દ્વારા દાખલ કરાયેલ પ્રત્યુત્તરમાં, ગુજરાત રાજ્ય દ્વારા દાખલ કરાયેલા જવાબમાં જે ઇ-મેઇલોનો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે, તેને અરજદાર દ્વારા કોઈપણ રીતે ન તો ખંડન કરવામાં આવ્યું છે અને ન તો ખોટી હોવાનું આક્ષેપ કરવામાં આવ્યો છે. અરજદારે કેટલીક ઇ-મેઇલોના સંપૂર્ણ લખાણો પ્રત્યુત્તર સાથે જોડ્યા છે. તેમ છતાં, ઇ-મેઇલોનો સાર એ જ રહે છે. જોકે અરજદારે પ્રત્યુત્તર સોગંદનામામાં એવો પણ ઉલ્લેખ કર્યો છે કે તેણે પોતાની ઇ-મેઇલ ખાતાની અનધિકૃત હેકિંગ બાબતે દિલ્લી પોલીસના ડીઆઇજી (પોલીસ), ઇકોનોમિક ઓફેન્સિસ વિંગ સમક્ષ ફરિયાદ દાખલ કરી છે. અરજદાર જેવા પોલીસના વરિષ્ઠ અધિકારીએ ઇકોનોમિક ઓફેન્સિસ વિંગ સમક્ષ ફરિયાદ શા માટે દાખલ કરી છે, જે ઇ-મેઇલ હેકિંગ જેવા ગુનાઓ સાથે સર્વથા સંબંધિત નથી, તે સમજવા યોગ્ય નથી. વ્યાપક અપ્રિય પરિસ્થિતિ ટાળવા માટે, અમને યોગ્ય લાગે છે કે અરજદારની ઇ-મેઇલોના માત્ર કેટલાક પ્રાસંગિક અંશો જ ઉદ્ઘૂત કરીએ, જેઓ પર ભારે નિર્ભરતા રાખવામાં આવી છે.

૨૭મી અને ૨૮મી એપ્રિલ, ૨૦૧૧ના રોજ અરજદાર અને પ્રતિસ્પર્ધી પક્ષના રાજકીય નેતા વચ્ચે કેટલીક ઇ-મેઇલની આપલે થઈ હતી. અરજદારે તેને નોંધની નકલ મોકલવા કહ્યું હતું અને જરૂરી હોય તો મુદ્દાઓ સૂચવવાનો પણ

પ્રયાસ કર્યો હતો. અંતે રાજકીય નેતાએ પેકેટો મોકલ્યા હતા. અરજદારે વસ્તુ પ્રાપ્ત થયાનું સ્વીકાર્યું હતું. ૨૮.૪.૨૦૧૧ના રોજ ઉક્ત રાજકીય નેતાએ અરજદારને એસ.એલ.પી. (ફિ.) નં. ૧૦૮૮/૨૦૦૮ – જાકિયા જાફરીના કેસમાં સુનાવણીની તારીખ અંગે જાણ કરી હતી કે આ કેસ આવતીકાલની સૂચિમાં નથી અને આગામી અઠવાડિયામાં હાથ ધરવામાં આવશે અને તે એક નાની નોંધ મોકલશે. ૨૮.૪.૨૦૧૧ના રોજ અરજદારે ઉક્ત રાજકીય નેતા સાથે વધુ ઈ-મેઈલની આપલે કરી હતી અને "સર્વોચ્ચ અદાલતના કેસમાં દલીલો માટેના મુદ્દાઓ, એસ.આઈ.ટી.ના સભ્યો વિરુદ્ધ કરવામાં આવનાર આક્ષેપો" વિષયક નોંધનો ઉલ્લેખ કર્યો હતો.

૩૭. વધુમાં, પ્રતિસ્પર્ધી પક્ષના બીજા એક રાજકીય નેતા સાથે આપેલ-લેવાયેલ ઈ-મેઈલોના અન્ય એક સમૂહમાં પક્ષના ઉચ્ચ સ્તરોનો સંપર્ક સાધવાનો ઉલ્લેખ છે. ૨૮.૫.૨૦૧૧ના રોજ અરજદારે ઉક્ત નેતાને વધુ એક ઈ-મેઈલ મોકલી હતી અને તેમને પૂછ્યું હતું: "ન્યાયાલય મિત્રએના મુદ્દે કોઈ પ્રગતિ છે કે કેમ – સમય હાથમાંથી નીકળી રહ્યો છે. અમારે તાત્કાલિક કાર્ય કરવું જરૂરી છે."

અન્ય એક ઈ-મેઈલ તારીખ ૨૮.૪.૨૦૧૧ની છે, જે અરજદારએ મોકલી હતી અને જેમાં વિરોધી પક્ષના અન્ય રાજકીય નેતાઓ સાથે તેની બેઠક પ્રતિબિંબિત થાય છે.

૩૮. અરજદારે તારીખ ૧૭.૫.૨૦૧૧ના રોજ પણ ઉક્ત પદાધિકારીને ઇ-મેલ મોકલીને દર્શાવ્યું હતું કે પ્રતિસ્પર્ધી રાજકીય પક્ષ તરફથી હાજર રહેલા વકીલનું કાર્યનિર્વહન સંપૂર્ણપણે દયનીય હતું અને તેણે એ પણ ઉલ્લેખ કર્યો હતો કે "મારો પૂરતો ઉપયોગ કરવામાં આવતો નથી". અરજદારે પ્રતિસ્પર્ધી રાજકીય પક્ષના કાનૂની સેલના અધ્યક્ષ સાથે પણ ઇ-મેલની આપલે કરી હતી. ઇ-મેલોમાંથી એકમાં અરજદારે આ અદાલતના ન્યાયાલય મિત્રએને પ્રભાવિત કરવાનો ઉલ્લેખ આ રીતે કર્યો હતો :

"એમિક્સે યોગ્ય સમયમાં પોતાની તરફથી મને ફોન કરવો જોઈએ. તમે દિલ્લી ખાતે તેના પર અત્યંત સૂક્ષ્મ રીતે પ્રભાવ પાડી શકાય તે માટે સમર્થન/દબાણ-સમૂહોને સક્રિય કરવાનો પ્રયાસ કરી શકો છો".

૩૯. અરજીકર્તાએ ૧૪.૪.૨૦૧૧ના રોજ મોકલેલા સોગંદનામા અંગે, કેટલીક ઇ-મેલોથી જણાય છે કે તે એક એન.જી.ઓ.ની કાર્યકર તથા તેમના પરિષ્ઠ વકીલના સતત સંપર્કમાં હતો અને અમદાવાદના એલિસબ્રિજ જીમખાનામાં ઉક્ત વકીલ સાથે મુલાકાત ગોઠવવામાં આવી હતી. અરજીકર્તાએ ૧૪.૪.૨૦૧૧ તારીખનું સોગંદનામું એક પત્રકાર સાથે પણ આપલે કર્યું હતું. તેણે સોગંદનામાની સામગ્રી અંગે એક પત્રકાર સાથે પણ પરામર્શ કર્યો હતો, જેણે એક પરિચ્છેદ ઉમેરવાની સલાહ આપી હતી, જે તેના સુધારેલ સોગંદનામામાં સમાવેશ કરવામાં આવ્યો હોવાનું જણાય છે. તેમ હોય તો પણ. ઓછામાં ઓછું એટલું તો સ્પષ્ટ છે કે ૧૪.૪.૨૦૧૧ તારીખનું સોગંદનામું આ અદાલતમાં

મોકલવામાં આવે તે પહેલાં, સૂચનો મેળવવા માટે તેનું આપલે કરવામાં આવ્યું હતું.

અરજદારે ૨૭.૨.૨૦૦૨ તારીખની બેઠકમાં તે હાજર રહ્યો હતો તેવા તેના નિવેદનને સમર્થન આપવા માટે અન્ય એક પત્રવ્યવહારકર્તાનું સોગંદનામું પણ સૂચવ્યું હતું. અરજદારે ઉક્ત પત્રવ્યવહારકર્તાને તે અર્થનો ઈ-મેલ મોકલ્યો છે કે

કદાચ તમે ઉલ્લેખ કરી શકો કે હું તેને (સંજીવ ભટ્ટને) ૨૭મી તારીખે મળ્યો હતો, ત્યારે તે "વિવાદિત બેઠક" માં જવા જ રહ્યો હતો.

અરજદારે તા. ૧૯.૫.૨૦૧૧ના રોજ એક ટીવી ચેનલને નીચે મુજબનો ઈ-મેઈલ મોકલ્યો હતો :

સર્વોચ્ચ અદાલતમાં ૧૬મી મેના રોજ સોગંદનામું દાખલ કર્યું, જેમાં જણાવ્યું હતું કે ૨૭મી તારીખે મુખ્ય પ્રધાનની બેઠક માટે તેને નીકળવું પડ્યું ત્યારે તે મારા સાથે હતો. કૃપા કરીને સર્વોચ્ચ અદાલતમાં તમારા સ્ત્રોતો દ્વારા તેની પુષ્ટિ કરો.

ઈ-મેઈલોમાંથી એકમાં અરજદારે તો પ્રતિવર્તકને xxxxxxxx - (માધ્યમકર્મીઓના નામો) અંગે પણ પૂછ્યું છે કે શું તે તેના સાથે સુખાકારી અનુભવશે.

અંતે, જ્યારે ઉક્ત સંવાદદાતાની અનિચ્છા હજી પણ ચથાવત્ રહે છે, ત્યારે અરજદાર તેને નીચે મુજબ લખે છે :

મારી લાગણી એવી છે કે આપણે પત્રકારિતાને તેનો પત્તો લગાવવા ટીને તમારો સંપર્ક કરવા દઈ શકીએ. તે તેમના માટે સારી વાર્તા બનશે નહીં, પરંતુ છાપા માધ્યમને તમારા સોગંદનામા તરફ ધ્યાન આપવા પ્રેરિત કરશે અને અંતે અમિક્સ તથા સર્વોચ્ચ અદાલતને તેનો સંજ્ઞાન લેવા અને અનુસંગિક હકારાત્મક કાર્યવાહી કરવા માટે મજબૂર કરશે.

જો. અરજદારે થોડા ટીવી ચેનલોને અન્ય ઈ-મેઈલ્સ પણ મોકલ્યા હતા. અરજદારે ઉપરોક્ત વાર્તાહારને મીડિયા કાર્ડ રમવાની સલાહ આપતાં વધુ એક ઈ-મેઈલ પણ મોકલ્યો હતો. તેણે આ મુજબ જણાવ્યું છે :

મને લાગે છે કે આપણે મીડિયા ઉપાયનો આશરો લેવો જોઈએ અને બીજી બાજુ માટે પરિસ્થિતિ મુશ્કેલ બનાવવી જોઈએ. જો તમને ભય હોય કે એમિક્સ અને સર્વોચ્ચ અદાલત તેને ગંભીરતાથી લેશે નહીં, તો મીડિયા ચુકિત અજમાવી શકાય. એક્સ એક્સ એક્સ.

અરજદાર એન.જી.ઓ.ના એક કાર્યકર સાથે સંપર્કમાં હતી અને ન્યાયમૂર્તિ નાનાવટી કમિશન સમક્ષ શું કહેવાનું હતું તે અંગે વિચારવિમર્શ કરી રહી હતી. આ આદાનપ્રદાનથી જણાય છે કે સરતપાસણી અને ઉલટ-તપાસ માટેની પૂર્વનિર્ધારિત પ્રશ્નાવલી તૈયાર કરીને અરજદારને મોકલવામાં આવી હતી. ઉક્ત

કાર્યકરે સૂચન કર્યું હતું કે સૌથી ખરાબ પરિસ્થિતિની ધારણા રાખીને સરતપાસણી અને ઉલટ-તપાસ માટેની પૂર્વનિર્ધારિત પ્રશ્નાવલી અંગે વિચારવિમર્શ કરવા અરજદારના વકીલે અરજદાર સાથે ૨ દિવસ વિતાવવા જોઈએ, જેથી અરજદાર જવાબ આપવા માટે તૈયાર રહે.

એક કાર્યકર લખે છે કે "મારા માનવા મુજબ જે જરૂરી હતું અથવા જરૂરી છે તે એ છે કે (વકીલનું નામ) જેવા વકીલ તમારા સાથે થોડા દિવસો વિતાવે. ત્યારબાદ અમે સૌથી ખરાબ પરિસ્થિતિની અપેક્ષા રાખીને સરતપાસણી અને ઉલટ-તપાસમાં કલ્પિત પ્રશ્નો તૈયાર કર્યા અને તમે જવાબ આપવા માટે તૈયાર થાઓ.."

જ૧. અરજદારે નર્મદા બચાવો આંદોલનના અન્ય એક કાર્યકર સાથે વધુ એક ઇ-મેઇલનું આદાન-પ્રદાન કર્યું હતું, જેમાં તેણે એવી પરિસ્થિતિ ઊભી કરવાની વાત ઉલ્લેખી છે કે જેથી આ અદાલતની ૩-ન્યાયાધીશોની ખંડપીઠ માટે એસ.આઈ.ટી.ની ખામીઓને અવગણવી મુશ્કેલ બને અને દિલ્હીમાં આવેલા જૂથો તથા મત-નિર્માતાઓ દ્વારા દબાણ કરવામાં આવે. સંબંધિત ભાગ નીચે ઉદ્ધૃત કરવામાં આવે છે :-

આ તબક્કે અમારે જે કરવાનું છે તે એવી સ્થિતિ ઊભી કરવી છે કે જેમાં શ્રી રાઘવનના માર્ગદર્શન હેઠળની એસ.આઈ.ટી.ની ખામીઓને ઝાકિયા-જાફરીની ૨૦૦૮ની એસ.એલ.પી. ૧૦૮૮ની સુનાવણી કરતી ત્રણ ન્યાયાધીશોની પીઠ માટે અવગણવી મુશ્કેલ બને. દિલ્હી સ્થિત દબાણ જૂથો

અને જનમત ઘડનારાઓ આ હેતુને આગળ ધપાવવામાં ખૂબ મદદરૂપ બની શકે છે. મને આશા છે કે જો રાષ્ટ્રીય સ્તરે યોગ્ય દબાણ જાળવી રાખવામાં આવે તો આગામી સુનાવણીથી પરિસ્થિતિમાં ફેરફાર આવવા લાગશે.

બિનસરકારી સંસ્થા ના બીજા એક પ્રમુખને લખવામાં આવેલા ઇ-મેઇલમાંથી એકમાં અરજદારે પ્રતિસ્પર્ધી રાજકીય પક્ષનો ઉલ્લેખ કર્યો છે. તેણે આ રીતે લખ્યું છે :

હું પક્ષમાં કોઈ સાથે આ મુદ્દો ઉઠાવીશ અને યોગ્ય રીતે સૂચિત થઈશ.

અરજદારે તે સમયના એ.એ.જી.ના ઇ-મેઇલો સમાચાર ચેનલોને મોકલ્યા હતા, પરંતુ તેઓએ તેનો ઉપયોગ ન કરવાનો નિર્ણય કર્યો અને અરજદારે તેમને એ પણ સૂચવ્યું હતું કે તેઓ તે સમયના એ.એ.જી.ના ઇ-મેઇલનો પણ પ્રવેશ મેળવી શકે.

જરૂર. અન્ય એક અધિકારી સાથેના ઇ-મેલ પત્રવ્યવહારમાંથી એવું સૂચિત થતું હતું કે અરજદાર ઉક્ત અધિકારી પાસેથી ૨૭મી રાત્રે હારેન પંડ્યાનું સ્થાન જાણવા પ્રયત્ન કરી રહ્યો હતો. ઉક્ત અધિકારીએ જવાબ આપ્યો :

"ગાંધીનગરમાં તે હાજર હોવાનો કોઈ જ પ્રશ્ન જ ઉપસ્થિત થતો નથી".

એવું પ્રગટ થાય છે કે અરજદારે જણાવ્યું છે કે હારેન પંડ્યા પણ ૨૭.૨.૨૦૦૨ના રોજ મુખ્યમંત્રીના નિવાસસ્થાને ત્યાં હાજર હતા. અરજદાર

પોતાના ઈ-મેઈલ વિનિમયમાં ઉક્ત અધિકારી સાથે બેઠકનો ચોક્કસ સમય નિશ્ચિત કરવાનો પણ પ્રયત્ન કરી રહ્યો હતો. અરજદારે ઉક્ત અધિકારીને વધુ એક ઈ-મેઈલ મોકલ્યો હતો. તેનો અર્થ નીચે મુજબ છે :

સાક્ષીનું નિવેદન સારું ગયું. ઉલટ-તપાસ થોડું વધુ સારું થઈ શક્યું હોત. મને લાગ્યું કે મારો થોડોક ઓછો ઉપયોગ થયો! આશા રાખીએ કે તેઓ અનુસંગી સુનાવણીઓ દરમિયાન મારો સંપૂર્ણ ઉપયોગ કરે.

અરજદારે ૨૭.૨.૨૦૦૨ના રોજ તેની અવરજવરનું પુનર્નિર્માણ કરવા માટે અન્ય લોકો સાથે ઈ-મેલ્સનું પણ આદાન-પ્રદાન કર્યું છે.

૪૩. ઉપરોક્ત ઈ-મેઈલોના આ વિનિમય, જે પોતે જ સ્પષ્ટ છે, તે દર્શાવે છે કે અરજદાર પ્રતિસ્પર્ધી રાજકીય પક્ષના નેતાઓ, ગેરસરકારી સંસ્થાઓ સાથે સક્રિય સંપર્કમાં હતો, તેમના વકીલોએ મીડિયાનો દાવ અજમાવવાનો પ્રયત્ન કર્યો હતો અને તેને ગેરસરકારી સંસ્થાઓ દ્વારા માર્ગદર્શન આપવામાં આવતું હતું. તેણે જે રીતે વર્તન કર્યું તે ઉપરોક્ત ઈ-મેઈલોથી સ્પષ્ટ થાય છે અને તેની પુનરુક્તિ કરવાની જરૂર નથી. અરજદારે કદાચ ભૂલી ગયો હતો કે તે વરિષ્ઠ આઈ.પી.એસ. અધિકારી હતો. જો તે ૯ વર્ષ પછી કોઈ હકીકત નિષ્પક્ષ રીતે રજૂ કરી રહ્યો હોત, તો તેને ઉપરોક્ત કવાયતમા પ્રવેશવું ન જોઈતું હતું અને રાજકારણ તથા દબાણ ઊભું કરવાની સક્રિયતાથી, આ અદાલતની ૩-ન્યાયાધીશોની ખંડપીઠ, અમીકસ તથા અનેક અન્ય વ્યક્તિઓ સામે પણ, દૂર રહેવું જોઈતું હતું. તેથી, અરજદારનું સમગ્ર વર્તન દર્શાવે છે કે તે સદ્ભાવપૂર્વક

કાર્યરત નહોતો અને અન્યત્રના હિતોને પોષણ આપતો હતો. ભલે જ આપણે હાલમાં માટે તેના પૂર્વવર્તી વર્તનને, જે એસ.આઈ.ટી.ના જવાબમાં સ્પષ્ટ રીતે ઉદ્દેખિત છે, અવગણીએ, તો પણ તેનું ઉપરોક્ત વર્તન વિશ્વાસ પેદા કરતું નથી.

૪૪. અરજદારે શરૂઆતમાં રિટ અરજીઓમાં સી.બી.આઈ. દ્વારા અથવા અન્ય સ્વતંત્ર એજન્સી દ્વારા તપાસ કરવાની પ્રાર્થના કરી હતી. વર્ષ ૨૦૧૫માં દાખલ કરાયેલા દિશાનિર્દેશો માટેના એક અરજીપત્રમાં અરજદારે જણાવ્યું છે કે તેને સી.બી.આઈ. ઉપર પણ વિશ્વાસ નથી અને કેસોની તપાસ એસ.આઈ.ટી. દ્વારા થવી જોઈએ, જે આ અદાલત દ્વારા રચવામાં આવી શકે. અરજદાર તરફથી હાજર રહેલા વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલે જોરશોરથી દલીલ કરી હતી કે કેસના વ્યાપક પ્રભાવોને ધ્યાનમાં લેતા અને તેમજ તા. ૨૭.૨.૨૦૦૨ની બેઠકમાં અરજદાર હાજર હતો તે હકીકતને પણ ધ્યાનમાં લેવાની છે. તેથી, એસ.આઈ.ટી. દ્વારા તપાસ કરાવવાનો દિશાનિર્દેશ આપવો આ અદાલતનું કર્તવ્ય છે.

૪૫. ઉપરોક્ત રજૂઆતો અમને પ્રભાવિત કરતી નથી. એવું કહી શકાતું નથી કે અરજદાર આ અદાલત સમક્ષ નિષ્કળંક ભાવથી આવ્યો છે. પ્રથમ તો, અરજદારે તા. ૨૭.૨.૨૦૦૨ની બેઠકના તથ્ય અંગે ૯ વર્ષના સમયગાળા સુધી મૌન પાળ્યું હતું. ત્યારબાદ, તે અમદાવાદ ખાતે વ્યક્તિઓના સમય અને હાજરીની ખાતરી કરવા માટે ઈ-મેઈલનો આપલે કરતો હતો. જો તે બેઠકમાં હાજર હતો, તો તેના માટે તે તથ્યોની ખાતરી કરવી આવશ્યક નહોતું. અરજદારે ૨૦૦૯માં એસ.આઈ.ટી. દ્વારા નોંધાયેલ પોતાના નિવેદનમાં તા.

૨૭.૨.૨૦૦૨ની બેઠકનો તથ્ય જણાવ્યું નહોતું. અરજદારે આ ઉણપ માટે જે સમજૂતી આપી કે તેનું નિવેદન ૨૦૧૧માં એસ.આઈ.ટી. સમક્ષ ફોજદારી પ્રક્રિયા સંહિતાની કલમ ૧૬૧ હેઠળ નોંધાયું હતું અને તેથી તેણે તમામ ખુલાસાઓ કર્યા હતા. એસ.આઈ.ટી. એ જ હતી અને સર્વ સમય દરમિયાન તેની સત્તાઓ પણ સમાન જ હતી. અરજદાર પરિષ્ઠ આઈ.પી.એસ. અધિકારી છે; તેથી અરજદાર દ્વારા આપવામાં આવેલ સમજૂતી પ્રથમદ્રષ્ટ્યા વિશ્વસનીય જણાતી નથી.

૪૬. આ અદાલતે અગાઉ એસ.આઈ.ટી. ની નિમણૂક કરી હતી અને અરજીકર્તાએ આ અદાલત દ્વારા રચાયેલ એસ.આઈ.ટી. સામે અનાવશ્યક તથા ગંભીર આક્ષેપો કર્યા હતા, જેના કાર્યનું આ અદાલતે અનેક વખત મૂલવણી કરીને પ્રશંસા કરી છે. અરજીકર્તાએ ૯ વર્ષ સુધી મૌન પાળ્યા બાદ તા. ૨૫.૩.૨૦૧૧ ના રોજ શ્રી કે.ડી. પંથને પોતાની સાથે એસ.આઈ.ટી. સમક્ષ લઈ ગયો હતો અને આગ્રહ કર્યો હતો કે શ્રી પંથની પૂછપરછ તેની હાજરીમાં થવી જોઈએ. અરજીકર્તા જેવા પરિષ્ઠ અધિકારી પાસેથી ઉપરોક્ત રીતનું વર્તન અપેક્ષિત નહોતું. તા. ૨૫.૩.૨૦૧૧ ના રોજ પોતાની હાજરીમાં શ્રી કે.ડી. પંથની પૂછપરછ એસ.આઈ.ટી. દ્વારા કરાવવાનો અરજીકર્તાનો પ્રયત્ન એ તેણે અપનાવેલી દબાણની રણનીતિનું સૂચક હતો. અંતે એસ.આઈ.ટી. એ તા. ૫.૪.૨૦૧૧ ના રોજ શ્રી પંથની પૂછપરછ કરી હતી અને શ્રી પંથે અરજીકર્તાનો એ અભિપ્રાય સમર્થન કર્યો નથી કે તે તા. ૨૭.૨.૨૦૦૨ ની બેઠકમાં હાજર હતો. ત્યારબાદ અરજીકર્તાએ, પોતાના જ કેસ મુજબ, શ્રી પંથ અને શ્રી તારા ચંદ યાદવના

સોગંદનામાં તૈયાર કરાવ્યા અને મેળવ્યા હતા, તેમજ તેમને કાનૂની સહાય પૂરી પાડી હતી અને શ્રી પંથનું સોગંદનામું આ અદાલત દ્વારા નિયુક્ત ન્યાયાલય મિત્રને સુપરત કર્યું હતું; જ્યારે શ્રી પંથ પોતાનું જ સોગંદનામું સુપરત કરવા હાજર થયા નહોતા. એ પણ સ્પષ્ટ થાય છે કે અરજીકર્તાએ વિરોધી રાજકીય પક્ષના નેતાઓ અને બિન-સરકારી સંસ્થાઓ સાથે વિચારવિમર્શ અને પરામર્શ કરીને કામ કર્યું હતું અને એવા અર્થના ઇ-મેલ મોકલ્યા હતા કે જસ્ટિસ નાનાવટી કમિશન સમક્ષ તેનું નિવેદન નોંધાતું હતું ત્યારે વિરોધી રાજકીય પક્ષના વકીલ દ્વારા તેનો સંપૂર્ણ ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો નહોતો. તેણે વિરોધી રાજકીય પક્ષના નેતાઓ સાથે ઇ-મેલનો વિનિમય કર્યો હતો અને બિન-સરકારી સંસ્થાના વકીલ તથા તેના કાર્યકર દ્વારા તેને માર્ગદર્શન આપવામાં આવતું હતું. જસ્ટિસ નાનાવટી કમિશન સમક્ષ અરજીકર્તાએ શું કહેવું તે અંગે બનાવટી પ્રશ્નો અને જવાબો પણ તૈયાર કરવામાં આવ્યા હતા. અરજીકર્તાએ મીડિયા કાર્ડનો ઉપયોગ કર્યો હતો, આ અદાલતની ૩-ન્યાયાધીશોની પીઠ સમક્ષ ચાલી રહેલી ન્યાયિક કાર્યવાહી પર પ્રભાવ પાડવા માટે ઇ-મેલ પણ મોકલ્યા હતા અને ન્યાયાલય મિત્રને પ્રભાવિત કરવાનો પ્રયાસ કર્યો હતો. ઇ-મેલોમાંથી એ પણ સ્પષ્ટ થાય છે કે તેણે દબાણ જૂથોનો સહારો લીધો અને મીડિયાના દબાણને કાર્યરત કરવાનો પ્રયત્ન કર્યો. તેણે તે સમયના એ.એ.જી. ની ઇ-મેલ ખાતાની વિગતો મીડિયા ચેનલોને મોકલી હતી, પરંતુ તેમની દૃષ્ટિએ આવું કરવું યોગ્ય ન હોવાથી તેમણે અરજીકર્તાની ઈચ્છા પૂરી કરી નહોતી. અરજીકર્તા વરિષ્ઠ આઈ.પી.એસ. અધિકારી હોવા છતાં ગુજરાતના ટોચના વિરોધી રાજકીય નેતાઓ સાથે સંપર્કમાં

હતો. તેણે એક પ્રતિનિધિને એવો પણ સૂચન કર્યો હતો કે તેને એવું કહેવું જરૂરી છે કે તા. ૨૭.૨.૨૦૦૨ ની બેઠક માટે તે નીકળતો હતો ત્યારે તે હાજર હતો. પત્રકારો, પ્રેસ, મીડિયા, બિન-સરકારી સંસ્થાઓ સાથેના સંપર્કોના ઇ-મેલ, તેમજ જસ્ટિસ નાનાવટી કમિશન સમક્ષ તપાસ દરમિયાન વિનિમય થયેલા ઇ-મેલોમાં પ્રતિબિંબિત થયેલું વર્તન, આ બધાથી સ્પષ્ટ થાય છે કે તે સાફ દાનત સાથે આ અદાલત સમક્ષ આવ્યો નથી. દલીપ સિંહ વિ. સ્ટેટ ઓફ યુ.પી. એન્ડ ઓર્સ. (૨૦૧૦) ૨ એસ.સી.સી. ૧૧૪ માં આ અદાલતે નિર્ધારિત કર્યું છે તેમ, જો કોઈ વ્યક્તિ અસાફ દાનત સાથે આ અદાલતનો દ્વાર ખખડાવે, તો તેને કોઈ રાહત આપી શકાતી નથી.

૪૭. અરજદાર દ્વારા કરવામાં આવેલા નિવેદનો મુજબ, તેણે વર્ષ ૨૦૦૯ અને ૨૦૧૦ દરમિયાન તત્કાલીન એ.એ.જી.ના ઇ-મેઈલો પ્રાપ્ત કર્યા હતા. જો આ ઇ-મેઈલો તેની કબજામાં હતા, તો સંબંધિત સમયે યોગ્ય કાર્યવાહીમાં યોગ્ય તબક્કે તેમનો ખુલાસો કરવો અરજદારનું અનિવાર્ય કર્તવ્ય હતું, પરંતુ તેણે એવું કર્યું નહોતું. તે દ્વારા ૨૫.૧૧.૨૦૦૯ અને ૨૬.૧૧.૨૦૦૯ના રોજ એસ.આઈ.ટી. સમક્ષ નિવેદન આપવામાં આવ્યું ત્યારે પણ, જો ૧૪.૯.૨૦૦૯નો ઇ-મેઈલ તેની કબજામાં હતો, તો તેનો ખુલાસો કરવો અરજદારનું અનિવાર્ય કર્તવ્ય હતું. તે ઉપરાંત, માર્ચ, ૨૦૧૧માં જ્યારે અરજદારનું નિવેદન એસ.આઈ.ટી. દ્વારા નોંધવામાં આવ્યું, ત્યારે ઇ-મેઈલો એસ.આઈ.ટી.ને સોંપવું અરજદારનું અનિવાર્ય કર્તવ્ય હતું અને એસ.એલ.પી.

(ક્રિ.) ક્રમાંક ૧૦૮૮/૨૦૦૮ – જાકિયા જાફરીના કેસમાં તેણે દાખલ કરેલા તા. ૧૪.૪.૨૦૧૧ના અનુરોધ વિના કરાયેલા સોગંદનામામાં પણ તેનો ઉલ્લેખ કરવો તેના પર ફરજિયાત હતો, પરંતુ ઉક્ત સોગંદનામામાં તેણે ઇ-મેઇલો અંગે મૌન જાળવ્યું. જ્યારે તેણે ૯ વર્ષ પછી આવા સનસનાટીભર્યા ખુલાસાઓ કર્યા, ત્યારે ઇ-મેઇલોનો ખુલાસો ન કરવા અને મૌન રાખવા માટે તેને શું અટકાવતું હતું તે તેના વર્તનને અસ્પષ્ટ બનાવે છે. જસ્ટિસ નાનાવટી કમિશન સમક્ષના નિવેદનમાં પણ અરજદારે ઇ-મેઇલો વિશે જણાવવામાં નિષ્ફળ ગયો છે. જ્યારે તેણે હરીફ રાજકીય પક્ષ દ્વારા તેની સંભાવનાનો સંપૂર્ણ ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો ન હતો તે અસરવાળા ઇ-મેઇલો મોકલ્યા હતા, ત્યારે જસ્ટિસ નાનાવટી કમિશન સમક્ષ પણ ઇ-મેઇલો વિશે જણાવવામાં તેને શું અટકાવતું હતું તે સમજાતું નથી. અદાલત દ્વારા પૂછવામાં આવેલા પ્રશ્નના જવાબમાં કે ઉપરોક્ત પ્રસંગોએ અરજદારે ઇ-મેઇલો અંગે મૌન કેમ રાખ્યું, અરજદાર તરફથી હાજર રહેલા વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલે નિષ્પક્ષપણે અને યોગ્ય રીતે સ્વીકાર્યું કે ઉપરોક્ત પ્રસંગોએ ઇ-મેઇલો અંગે જણાવવું અરજદારનું કર્તવ્ય હતું, પરંતુ તેમની આ સ્પષ્ટતા કે શ્રી પંથના કહ્યા મુજબ અરજદાર વિરુદ્ધ ક્રિમિનલ કેસ નોંધાઈ જતા અંતે તેને દિવાલ સામે ધકેલી દેવાયો અને ત્યારબાદ તેણે ઇ-મેઇલો જાહેર કર્યા, તે પણ સ્વીકાર્ય નથી, કારણ કે જસ્ટિસ નાનાવટી કમિશન સમક્ષ અરજદારનું નિવેદન ગુનો નોંધાયાની તારીખ પછી પણ ચાલુ રહ્યું હતું. ઉપરોક્ત સ્પષ્ટતા વિશ્વસનીય જણાતી નથી. અરજદારે તા. ૨૯.૭.૨૦૧૧ના સોગંદનામા સાથે આ અદાલતમાં પ્રથમ વખત ઇ-મેઇલો દાખલ કર્યા હતા. તે સમયગાળો આશરે એ જ

હતો જ્યારે તત્કાલીન એ.એ.જી. દ્વારા અરજદાર વિરુદ્ધ ઇ-મેઈલ ખાતામાં ગેરકાયદે પ્રવેશ અને ઇ-મેઈલોમાં ચેડાં કરવા અંગેનો અહેવાલ દાખલ કરવામાં આવ્યો હતો. વિલંબ અને તેની સ્પષ્ટતાના પ્રશ્નોનો અંતિમ રીતે વિચાર ક્રિમિનલ કેસ ૨-સી.આર. ક્રમાંક ૩૧૪૮/૨૦૧૧માં થવાનો છે; હાલની કાર્યવાહીમાં તે બાબતે કોઈ નિશ્ચય કર્યા વિના, અરજદારનું સમસ્ત વર્તન વિશ્વાસ ઉપજાવતું નથી.

૪૮. અરજદાર તરફથી એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે તે ૨૭.૨.૨૦૧૧ની બેઠકમાં હાજર હતો અને આ પાસું પ્રશ્નાધીન કેસો માટે મહત્વપૂર્ણ છે, તેથી તેની અસર-પરિણામોને ધ્યાનમાં રાખીને આ અદાલતે ઉપરોક્ત આક્ષેપોની એસ.આઈ.ટી. દ્વારા તપાસ કરવાનો હુકમ કરવો જોઈએ. વિવિધ કારણોસર અમે આ રજૂઆત સ્વીકારવા તૈયાર નથી. પ્રથમ તો, શ્રી કે.ડી. પંથ દ્વારા નોંધાવવામાં આવેલી ફરિયાદના આધારે આઈ-સી.આર. ક્રમાંક ૧૪૮/૨૦૧૧ના કેસમાં તપાસની વ્યાપ્તિ એ છે કે શું તેમનું સોગંદનામું અરજદારે દબાણ હેઠળ અને પ્રથમ માહિતી અહેવાલમાં તેમણે વર્ણવેલ પરિસ્થિતિઓમાં મેળવ્યું હતું કે નહીં. આ કેસમાં એ મુદ્દાની તપાસ કરીને તેનો નિર્ણય કરવો આવશ્યક નથી કે અરજદાર ૨૭.૨.૨૦૦૨ની બેઠકમાં હાજર હતો કે નહીં અને તે બેઠકમાં શું બન્યું હતું. તે આઈ-સી.આર. ક્રમાંક ૧૪૮/૨૦૧૧ની હદ અને વ્યાપ્તિમાં આવતો મુદ્દો નથી. આ તો માત્ર એવો કેસ છે જેમાં આ પ્રશ્નની તપાસ થવાની છે કે ૧૭.૬.૨૦૧૧નું સોગંદનામું અરજદારે શ્રી કે.ડી. પંથે આક્ષેપ કરેલ

પરિસ્થિતિઓમાં અને તેમને વિરોધી પક્ષના રાજકીય અગ્રણીઓ પાસે લઈ ગયા બાદ મેળવ્યું હતું કે નહીં, અને શું તેઓ તેની તૈયારી/મસુદા બનાવવામાં સંકળાયેલા હતા કે નહીં. તે જ રીતે, ઈ-મેઈલ ખાતું હેક કરવાની બાબતના કેસમાં પણ, તે સમયના એ.એ.જી. દ્વારા નોંધાવવામાં આવેલી ફરિયાદની વ્યાપ્તિ ધ્યાનમાં લેતાં, ઉપરોક્ત પ્રશ્ન તપાસ માટે ખુલ્લો છે એવું ક્યારેય કહી શકાય નહીં. આ રીતે, ઉપરોક્ત બે કેસોની તપાસની વ્યાપ્તિ વિસ્તારીને મુદ્દાને સનસનાટીભર્યો બનાવવાના હેતુથી અરજદારે કરેલી રજૂઆત, તેમજ ઉપરોક્ત કારણોસર એસ.આઈ.ટી. ની નિમણૂક કરવી આવશ્યક છે એવી દલીલ, સ્વીકારવા માટે અતિ નબળી છે.

૪૯. આ સર્વોચ્ચ અદાલતે તારીખ ૨૨.૪.૨૦૦૯ના રોજ સુશ્રી જકિયા જાફરીની તારીખ ૮.૬.૨૦૦૬ની ફરિયાદની તપાસ કરવા માટે એસ.આઈ.ટી.ને દિશાનિર્દેશ આપ્યો હતો. તે ઉપરાંત, આ સર્વોચ્ચ અદાલતે વધુ તપાસ માટે જારી કરેલા દિશાનિર્દેશો અનુસાર અરજદાર પોતે પણ એસ.આઈ.ટી. સમક્ષ હાજર થયો હતો. તારીખ ૧૨.૫.૨૦૧૦ના રોજ એસ.આઈ.ટી.એ અનેક સાક્ષીઓની પૂછપરછ કરી હતી, વિશાળ સંખ્યામાં દસ્તાવેજોની તપાસ કરી હતી અને અહેવાલ રજૂ કરીને કેટલાક પોલીસ અધિકારીઓ તથા રાજ્ય મંત્રીમંડળના એક મંત્રી વિરુદ્ધ, જેને અંતે અદાલતી કાર્યવાહીનો સામનો કરવો પડ્યો હતો, દંડ પ્રક્રિયા સંહિતાની કલમ ૧૭૩(૮) હેઠળ વધુ તપાસ કરવાની ભલામણ કરી હતી. એસ.આઈ.ટી.એ વધુ તપાસ હાથ ધરી અને તેનો તારીખ

૧૭.૧૧.૨૦૧૦નો અહેવાલ આ સર્વોચ્ચ અદાલત સમક્ષ રજૂ કર્યો. તારીખ ૨૦.૧.૨૦૧૧ના રોજ આ સર્વોચ્ચ અદાલતે નિમેલા વિદ્વાન ન્યાયાલય મિત્રએએ પ્રાથમિક અહેવાલ રજૂ કર્યો. આ સર્વોચ્ચ અદાલતે તારીખ ૧૫.૩.૨૦૧૧ના રોજ એસ.આઈ.ટી.ના અધ્યક્ષને વિદ્વાન ન્યાયાલય મિત્રએએ કરેલી ટિપ્પણીઓ પર વિચાર કરવા અને ન્યાયાલય મિત્રએએ કરેલા સૂચનોના પ્રકાશમાં, જરૂરી જણાય તો વધુ તપાસ કરવા દિશાનિર્દેશ આપ્યો. ત્યારબાદ તારીખ ૨૧.૩.૨૦૧૧, ૨૨.૩.૨૦૧૧ અને ૨૫.૩.૨૦૧૧ના રોજ અરજદારની એસ.આઈ.ટી. દ્વારા પૂછપરછ કરવામાં આવી અને શ્રી કે.ડી. પંથની તારીખ ૬.૪.૨૦૧૧ના રોજ પૂછપરછ કરવામાં આવી. અરજદારે તારીખ ૧૪.૪.૨૦૧૧ના રોજ આ સર્વોચ્ચ અદાલત સમક્ષ વિનામાગેલી સોગંદનામું મોકલ્યું હતું, જેને નોંધ પર લેવામાં આવ્યું ન હતું. અરજદારને જસ્ટિસ નાનાવટી કમિશન સમક્ષ પણ તારીખ ૨૭.૪.૨૦૧૧ના રોજ હાજર થવા માટે સમન્સ પાઠવવામાં આવ્યું હતું. એસ.આઈ.ટી.એ ગુલબર્ગ સોસાયટી કેસમાં કલમ ૧૭૩(૮) હેઠળ વધુ તપાસ કરી અને તારીખ ૨૪.૪.૨૦૧૧ના રોજ પોતાનો અહેવાલ રજૂ કર્યો. આ સર્વોચ્ચ અદાલતે એસ.આઈ.ટી. દ્વારા રજૂ કરાયેલ તારીખ ૨૪.૪.૨૦૧૧નો અહેવાલ પરિશોધ્યો અને તારીખ ૫.૫.૨૦૧૧ના રોજ દિશાનિર્દેશ આપ્યો કે તેની નકલ વિદ્વાન ન્યાયાલય મિત્રએને આપવામાં આવે, જે એસ.આઈ.ટી.ના અહેવાલોની તપાસ કરશે, એસ.આઈ.ટી. દ્વારા નોંધાયેલા સાક્ષીઓના નિવેદનોની સ્વતંત્ર મૂલવણી કરશે અને તે અંગે પોતાની ટિપ્પણીઓ રજૂ કરશે; તેમજ એ પણ નોંધ્યું કે વિદ્વાન ન્યાયાલય મિત્રએ માટે એસ.આઈ.ટી.

દ્વારા પૂછપરછ કરાયેલા કોઈપણ સાક્ષી, જેમાં પોલીસ અધિકારીઓનો પણ સમાવેશ થાય છે, સાથે સંપર્ક સાધવો ખુલ્લો રહેશે. ત્યારબાદ અરજદાર તારીખ ૧૮.૬.૨૦૧૧ના રોજ ન્યાયાલય મિત્રએ સમક્ષ હાજર થયો હતો અને શ્રી કે.ડી. પંથનું તારીખ ૧૭.૬.૨૦૧૧નું વિવાદિત સોગંદનામું સોંપ્યું હતું, જ્યારે શ્રી કે.ડી. પંથ ન્યાયાલય મિત્રએ સમક્ષ હાજર થવામાં નિષ્ફળ રહ્યા હતા. તારીખ ૨૫.૭.૨૦૧૧ના રોજ ન્યાયાલય મિત્રએએ આ સર્વોચ્ચ અદાલત સમક્ષ પોતાનો અંતિમ અહેવાલ રજૂ કર્યો. ઉપરોક્ત મામલામાં એસ.આઈ.ટી.એ અંતિમ અહેવાલ તૈયાર કર્યો હતો અને આ સર્વોચ્ચ અદાલતે તારીખ ૧૨.૮.૨૦૧૧ના રોજ જકિયા જાફરીનો કેસ (ઉપરોક્ત) નિકાલ કરેલ, અને એસ.આઈ.ટી.ના અધ્યક્ષને દિશાનિર્દેશ આપ્યો હતો કે એસ.આઈ.ટી. દ્વારા એકત્રિત કરાયેલ સંપૂર્ણ સામગ્રી સાથેનો અંતિમ અહેવાલ, દંડ પ્રક્રિયા સંહિતાની કલમ ૧૭૩(૨) મુજબ, ગુનો નં. ૬૭/૨૦૦૨ અંગે સંજ્ઞાન લીધેલ અદાલતમાં રજૂ કરવો. ત્યારબાદ, એસ.આઈ.ટી.એ તારીખ ૧૨.૮.૨૦૧૧ના હુકમના પાલનરૂપે સેશન્સ કેસ નં. ૧૫૨/૨૦૦૨માં સક્ષમ અદાલત સમક્ષ અંતિમ અહેવાલ રજૂ કર્યો છે.

૫૦. નીચલી અદાલતમાં રજૂ કરાયેલા તેના અહેવાલમાં એસ.આઈ.ટી. એ આ નિષ્કર્ષ પર પહોંચેલી હતી કે અરજદારનો આ દાવો કે તે તા. ૨૭.૨.૨૦૦૨ના રોજ તત્કાલીન મુખ્યમંત્રીના નિવાસસ્થાને યોજાયેલી બેઠકમાં હાજર હતો, તે સાચો નથી. એસ.આઈ.ટી. એ ઉપરોક્ત પાસા અંગે તપાસ કરી

છે અને એસ.આઈ.ટી. એ પોતાના પ્રતિશપથપત્રમાં પણ સ્પષ્ટપણે જણાવ્યું છે કે તપાસ બાદ એવું જાણવા મળ્યું કે અરજદાર તા. ૨૭.૨.૨૦૦૨ની બેઠકમાં હાજર નહોતો. તેથી ઉપરોક્ત પાસા અંગેની તપાસના સંદર્ભમાં, તા. ૨૭.૨.૨૦૦૨ની બેઠકમાં અરજદારની હાજરી બાબતે મુદ્દો નિષ્કર્ષિત થઈ ચૂક્યો છે. આ તપાસ આ અદાલત દ્વારા નિયુક્ત એસ.આઈ.ટી. દ્વારા કરવામાં આવી હતી અને હવે ઉપરોક્ત પાસા અંગે તપાસ કરવા માટે નવી એસ.આઈ.ટી.ની રચના કરવાનો હુકમ આપવા માટે કોઈ જ આધાર નથી. આ અદાલતે જાકિયા જાફરીના કેસમાં (ઉપરોક્ત) નીચે મુજબ અવલોકન કર્યું છે :

“૯. અમારી મતે, સંહિતાના અધ્યાય ૧૨ ની યોજનાને ધ્યાનમાં રાખતાં, આ અદાલતે સમયાંતરે પસાર કરેલા આદેશોની શરતો અનુસાર, એકવાર એસ.આઈ.ટી. દ્વારા તપાસ હાથ ધરાઈ અને પૂર્ણ થઈ જાય, ત્યારબાદ કથિત ગુનાનો સંજ્ઞાન લેવા સક્ષમ અદાલત સમક્ષ સંહિતાની કલમ ૧૭૩(૨) હેઠળ અંતિમ અહેવાલ મોકલવા સિવાય કાયદામાં અન્ય કોઈ માર્ગ ઉપલબ્ધ નથી. આ અદાલતની ત્રણ-ન્યાયાધીશોની ખંડપીઠે એમ.સી. મહેતા (તાજ કોરિડોર કૌભાંડ) વિ. યુનિયન ઓફ ઈન્ડિયા (૨૦૦૭) ૧ એસ.સી.સી. ૧૧૦ માં નોંધ્યું છે તેમ, આ અદાલત દ્વારા દેખરેખ હેઠળ રાખવામાં આવેલા કેસોમાં, તપાસ એજન્સી પોતાના કર્તવ્યનું યોગ્ય અને પ્રામાણિક પાલન કરે તે સુનિશ્ચિત કરવા સાથે જ આ અદાલત સંબંધિત હોય છે; તપાસ દરમિયાન આવેલા આક્ષેપોના ગુણદોષ સાથે નહીં, કારણ કે તે બાબતો સક્ષમ અદાલતમાં ચાર્જશીટ દાખલ

થયા બાદ કાયદા દ્વારા નિર્ધારિત સામાન્ય પ્રક્રિયા મુજબ વિચારણા દરમિયાન નક્કી થવાની હોય છે।

૧૦. તે મુજબ, અમે એસ.આઈ.ટી.ના અધ્યક્ષને હુકમ આપીએ છીએ કે, સંહિતાની કલમ ૧૭૩(૨) હેઠળ જે જરૂરી છે તે મુજબ, એસ.આઈ.ટી. દ્વારા એકત્રિત કરાયેલ સમગ્ર સામગ્રી સાથે અંતિમ અહેવાલ તે અદાલતમાં મોકલે જેણે ગુનો અહેવાલ ક્રમાંક ૬૭ ઓફ ૨૦૦૨ અંગે સંજ્ઞાન લીધું હતું. પોતાનો અહેવાલ રજૂ કરતાં પહેલાં, એસ.આઈ.ટી. માટે ન્યાયાલય મિત્રએ દ્વારા આ અદાલતમાં રજૂ કરાયેલા તેમના અહેવાલોની નકલો મેળવવા ખુલ્લું રહેશે. ઉક્ત અદાલત અહેવાલ/ચાર્જશીટમાં નામિત આરોપીઓના વિચારણા સંબંધિત કાયદા મુજબ, તેમાં સંહિતાની કલમ ૧૭૩(૮)ના વ્યાપ અને ક્ષેત્રમાં આવતી બાબતો સહિત, આ મામલાનો નિકાલ કરશે.

૧૧. જોકે, આ તબક્કે અમે આ વાત પર ભાર મૂકવો જરૂરી માનીએ છીએ કે જો કોઈ દર્શાવેલ કારણસર આ હુકમ મુજબ રજૂ કરવાનાં તેના અહેવાલમાં એસ.આઈ.ટી. એવો અભિપ્રાય આપે કે તા. ૮-૬-૨૦૦૬ની ફરિયાદમાં નામ દર્શાવેલ કોઈપણ વ્યક્તિ વિરુદ્ધ કાર્યવાહી ચલાવવા પૂરતા પુરાવા અથવા ચુકિતસંગત આધાર ઉપલબ્ધ નથી, તો એવા “બંધ” અહેવાલ અંગે અંતિમ નિર્ણય લેતા પહેલાં અદાલત ફરિયાદીને નોટિસ આપશે અને ભગવંત સિંહ વિ. કમિશનર ઓફ પોલીસ (૧૯૮૫) ૨ એસ.સી.સી. ૫૩૭ માં આ અદાલતે પ્રતિપાદિત કરેલા કાયદા અનુસાર કડકપણે સાક્ષીઓના નિવેદનોની નકલો,

અન્ય સંબંધિત દસ્તાવેજો અને તપાસ અહેવાલ તેણીને ઉપલબ્ધ કરાવશે. તાત્કાલિક સંદર્ભની સુવિધા માટે અમે નોંધ કરી શકીએ છીએ કે ઉક્ત નિર્ણયમાં એવું ઠરાવવામાં આવ્યું છે કે જે કેસમાં દંડ પ્રક્રિયા સંહિતાની કલમ ૧૭૩(૨) (૧) હેઠળ અહેવાલ મોકલવામાં આવે છે અને તે અહેવાલ પ્રાપ્ત કરનાર મેજિસ્ટ્રેટ ગુનાનો સંજ્ઞાન ન લેવાનો અને કાર્યવાહી મૂકી દેવાનો નિર્ણય કરે છે, અથવા પ્રથમ માહિતી અહેવાલમાં દર્શાવાયેલ કેટલાક વ્યક્તિઓ વિરુદ્ધ કાર્યવાહી ચલાવવા પૂરતો આધાર નથી એવો અભિપ્રાય સ્વીકારે છે, તેવા સંજોગોમાં મેજિસ્ટ્રેટે માહિતીદાતાને નોટિસ આપવી ફરજિયાત છે અને અહેવાલના વિચારણા સમયે તેને સાંભળવાની તક આપવી ફરજિયાત છે.

૧૨. આ રીતે દિશા-નિર્દેશ આપ્યા પછી, આગળનો પ્રશ્ન એ છે કે શું આ અદાલતે આ કેસનું વધુ કોઈ નિરીક્ષણ ચાલુ રાખવું જોઈએ કે નહીં. આ મુદ્દા અંગેની કાનૂની સ્થિતિ આ અદાલતે યુનિયન ઓફ ઈન્ડિયા વિ. સુશીલ કુમાર મોદી, (૧૯૯૮) ૮ એસ.સી.સી. ૬૬૧ માં સ્પષ્ટ કરી છે, જેમાં, વિનિત નારાયણ વિ. યુનિયન ઓફ ઈન્ડિયા, (૧૯૯૬) ૨ એસ.સી.સી. ૧૯૯ ના નિર્ણય પર આધાર રાખીને, ત્રણ માનનીય ન્યાયાધીશોની ખંડપીઠે આ મુજબ નોંધ્યું હતું: (સુશીલ કુમાર મોદી કેસ (ઉપરોક્ત), એસ.સી.સી. પૃ. ૬૬૨, પરિચ્છેદ ૬)

૬. ... કે એકવાર તપાસ પૂર્ણ થયા બાદ સક્ષમ અદાલતમાં ચાર્જશીટ દાખલ થાય, ત્યારે સંબંધિત ગુનાઓની તપાસ કરવાની ફરજ બજાવવામાં

સી.બી.આઈ. તથા અન્ય સંબંધિત તપાસ એજન્સીઓએ તેમનું કાર્ય કરે તે હેતુસર આ અદાલત દ્વારા કરવામાં આવતું નિરીક્ષણ સમાપ્ત થાય છે; અને ત્યારબાદ ચાર્જશીટ જે અદાલતમાં દાખલ થયેલ હોય તે જ અદાલત આરોપીના વિરુદ્ધની કાર્યવાહી સંબંધિત તમામ મુદ્દાઓનો, જેમાં ફોજદારી પ્રક્રિયા સંહિતાની કલમ ૧૭૩(૮) ના વ્યાપમાં આવતા મુદ્દાઓનો પણ સમાવેશ થાય છે, નિવેડો કરશે. અમે આ અવલોકન માત્ર કાયદાની આ સ્પષ્ટ સ્થિતિનું પુનરોચ્ચાર કરવા માટે કરીએ છીએ, જેથી કોઈ પણ ક્ષેત્રમાં કોઈ શંકા શેષ ન રહે.

૫૧. અરજદારે એસ.આઈ.ટી. વિરુદ્ધ પણ આક્ષેપો કર્યા છે કે ૧૪.૯.૨૦૦૯ના રોજ, જ્યારે તે પૂર્વના ઇ-મેઇલોનો પ્રવેશ કરી રહ્યો હતો, ત્યારે તેને તે સમયના ગુજરાતના એ.એ.જી.ના ઇનબોક્સમાંથી એસ.આઈ.ટી.ના સત્તાવાર ઇ-મેઇલ સરનામાથી પ્રાપ્ત થયેલા બે ઇ-મેઇલોનો પતો લાગ્યો. તેથી તેણે તે સમયના એ.એ.જી.ને અહેવાલો ફોડવાના એસ.આઈ.ટી. પર આક્ષેપ કર્યા છે. જોકે, ગુજરાત રાજ્ય અને એસ.આઈ.ટી. દ્વારા પ્રતિ-સોગંદનામાઓમાં સ્થિતિ સ્પષ્ટ કરવામાં આવી છે. અમારી દૃષ્ટિએ, ચાલુ તપાસ સંબંધિત અતિ સંવેદનશીલ અને ગોપનીય વિગતો એસ.આઈ.ટી. ફોડતી હતી એવો આક્ષેપ સંપૂર્ણપણે ખોટો અને નિરાધાર છે. અરજદારે ઉદ્દેખ કરેલા બે ઇ-મેઇલો સુશ્રી ગીતા ઝોહરી, આઈ.પી.એસ., વધારાના ડી.જી. પોલીસ, તથા તે સમયની એસ.આઈ.ટી.ની સંયોજક દ્વારા, ગોધરા કેસોની એસ.આઈ.ટી.ના ઇ-મેઇલમાંથી તે સમયના એ.એ.જી.ને મોકલવામાં આવ્યા હતા. આ બન્ને ઇ-

મેઈલો વર્ષ ૨૦૦૫માં રાજ્ય પોલીસ (કાઈમ) દ્વારા સોહરાબુદ્દીન એન્કાઉન્ટર કેસમાં કરવામાં આવેલી તપાસ સાથે સંબંધિત હતા, જેમાં સુશ્રી ગીતા ઝોહરી આઈ.જી. (કાઈમ) તરીકે પ્રભારી હતાં. તેમણે સીઆઈડી (કાઈમ) સંબંધિત આ માહિતી તે સમયના એ.એ.જી.ને મોકલવા માટે પોતાની ભૂલે ગોધરા કેસોના ઈ-મેઈલ આઈ.ડી.નો ઉપયોગ કર્યો હતો. તે માહિતીનો ગોધરા કેસો માટે સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા નિયુક્ત એસ.આઈ.ટી. સમક્ષ બાકી રહેલી તપાસ/પૂછપરછ/વિચારણા સંબંધિત બાબતો સાથે જરાય સંબંધ નહોતો. અરજદારે આ અદાલતને ભ્રમિત કરવાનો જાણતા પ્રયાસ કર્યો હતો અને ઈ-મેઈલોના માત્ર આવરણ-લખાણને જ જોડ્યું હતું તથા આશયપૂર્વક સંલગ્નકો જોડ્યા નહોતા, કારણ કે તે જોડવામાં આવ્યા હોત તો તેની સ્થિતિની અસત્યતા ઉજાગર થઈ જાત. સુશ્રી ગીતા ઝોહરી દ્વારા તે સમયના એ.એ.જી.ને મોકલાયેલા ૧૪.૨.૨૦૦૮ના બે ઈ-મેઈલો, સંલગ્નકો સાથે, એસ.આઈ.ટી. દ્વારા રજૂ કરવામાં આવ્યા છે. આ સંબંધે એક અહેવાલ એસ.આઈ.ટી. દ્વારા આ અદાલતમાં ૨૩.૨.૨૦૧૧ના રોજ પહેલેથી જ રજૂ કરવામાં આવ્યો હતો. તેથી અરજદાર સત્યના દમન અને અસત્યના સૂચનનો દોષિત છે. તેણે તે સંલગ્નકો દબાવી રાખ્યા છે, જે તેને રજૂ કરવા જોઈએ હતા, અને રિટ અરજીમાં એવો ખોટો આક્ષેપ કરવો જોઈએ નહોતો કે એસ.આઈ.ટી. તે સમયના એ.એ.જી. સાથે સંવેદનશીલ અને ગોપનીય માહિતીનું આદાનપ્રદાન કરતી હતી. આ દુર્ભાગ્યપૂર્ણ છે કે એક તરફ અરજદારે એસ.આઈ.ટી.ની નિયુક્તિ માટે પ્રાર્થના કરી છે અને બીજી તરફ આ અદાલત દ્વારા નિયુક્ત એસ.આઈ.ટી.ને પણ છોડેલી નથી અને

તેના વિરુદ્ધ ખોટા આક્ષેપો કર્યા છે. અરજદારનું વર્તન ઇરછનીય કહેવાય તેમ નથી.

પર. આઈ-સી.આર. નં.૧૪૯/૨૦૧૧ માં કરવામાં આવેલા આક્ષેપોની તપાસ એસ.આઈ.ટી. દ્વારા કરાવવાની જરૂર છે કે નહીં, તે પ્રશ્ન તરફ આવતાં, ઉપરોક્ત મામલામાં એસ.આઈ.ટી. તપાસ જરૂરી ગણાય તેવા કોઈ પણ આધાર નથી. આ કેસની વ્યાપ્તિ માત્ર એટલી જ છે કે અરજદારએ શ્રી કે.ડી. પંથનું સોગંદનામું ગેરકાયદેસર રીતે મેળવ્યું હતું કે નહીં, જેના માટે ગુનાનો કેસ નોંધાયો છે. સંબંધિત પોલીસ દ્વારા તપાસ પૂર્ણ કર્યા પછી સક્ષમ અદાલતમાં આ કેસમાં ચાર્જશીટ પહેલેથી જ દાખલ કરવામાં આવ્યું છે. સામાવાળા નં.૪ દ્વારા દાખલ કરાયેલ પ્રતિ-સોગંદનામામાં ચાર્જશીટ નોંધ પર મૂકવામાં આવ્યું છે; તેમાં મોબાઈલ-ટાવર, લેપટોપ વગેરે જેવા વૈજ્ઞાનિક પુરાવા સહિત વિવિધ સાક્ષીઓના નિવેદનો નોંધવામાં આવ્યા છે. ફોજદારી પ્રક્રિયા સંહિતાની કલમ ૧૬૪ હેઠળ દ્રષ્ટા સાક્ષીઓના નિવેદનો પણ નોંધવામાં આવ્યા છે. અરજદાર અને ફરિયાદીનો મોબાઈલ રેકૉર્ડ સંબંધિત સમયગાળા દરમિયાન અરજદાર અને સહ-આરોપી વચ્ચે થયેલા કૉલોના આદાન-પ્રદાનને સ્પષ્ટ રીતે દર્શાવે છે. એવો નિષ્કર્ષ પણ સામે આવ્યો છે કે સેવા પ્રદાતાઓ પાસેથી ફરિયાદીના મોબાઈલ અને અરજદારના મોબાઈલ અંગે પ્રાપ્ત થયેલી મોબાઈલ ટાવર સ્થાન માહિતીથી પ્રથમ માહિતી અહેવાલમાં દર્શાવેલ સમયે ફરિયાદી અરજદારના નિવાસસ્થાને હાજર હતો તે સ્થાપિત થાય છે, તેમજ પ્રતિસ્પર્ધી રાજકીય

અગ્રણીઓ અને પ્રતિસ્પર્ધી રાજકીય પક્ષના કાનૂની સેલના અધ્યક્ષ રહેલા વકીલની મોબાઈલ ટાવર સ્થાન માહિતી પણ નોંધપાત્ર છે. જણાવેલ વકીલનો લેપટોપ કબજે લેવામાં આવ્યો હતો અને પ્રયોગશાળાએ તેની પુષ્ટિ કરી હતી કે સોગંદનામું તે જ પર તૈયાર કરવામાં આવ્યું હતું. અંતિમ રીતે તો કેસની સુનાવણી દરમિયાન તથ્યોની તપાસ કરી નિર્ણય લેવો રહેવાનો હોવાથી, અમે તપાસ અને દાખલ કરાયેલા ચાર્જશીટ અંગે કોઈ ટિપ્પણી કરતાં નથી. અરજદારને ચાર વર્ષ પહેલાંથી ચાર્જશીટ દાખલ થયાનું જ્ઞાન હોવા છતાં તેને પડકારવામાં આવ્યું નથી અને તપાસ અન્યાયી તથા અધૂરી કેવી રીતે છે, અથવા અન્ય કોઈ પાસામાં વધુ તપાસ કેમ જરૂરી છે, તે દર્શાવવાનો અરજદાર દ્વારા કોઈ પ્રયત્ન કરવામાં આવ્યો નથી. આ તબક્કે તપાસની વિશ્વસનીયતા વિવાદનો વિષય નથી. તેનું નિરાકરણ સુનાવણી દરમિયાન કરવાનું રહેશે. અરજદારે અનાવશ્યક રીતે કેસની વ્યાપ્તિ વિસ્તૃત કરવાનો પ્રયાસ કર્યો છે અને શ્રી કે.ડી. પંથના તા. ૧૭.૬.૨૦૧૧ ના સોગંદનામું કઈ પરિસ્થિતિમાં મેળવવામાં આવ્યું હતું તેની બાબતમાં સી.આર. નં.૧૪૯/૨૦૧૧ માં એસ.આઈ.ટી. દ્વારા તપાસ કરાવવાનો હુકમ આપવા જેટલો કોઈ મામલો બનાવાયો નથી. એકવાર ચાર્જશીટ દાખલ થઈ જાય પછી અદાલતે તે મામલે કાયદા મુજબ આગળ કાર્યવાહી કરવી રહે છે.

૫૩. અરજીકર્તાના વિદ્વાન વકીલ તરફથી વધુમાં એવું પણ રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું કે ડબલ્યુ.પી. (ફિ.) નં. ૧૩૫/૨૦૧૧ માં દાખલ કરાયેલ સામાવાળા સોગંદનામું એસ.આઈ.ટી.ની રચના કરવા માટે પૂરતું કારણ દર્શાવે

છે, જેમાં સામાવાળા નં. ૨ દ્વારા દાખલ કરાયેલા જવાબમાં એવું ઉલ્લેખવામાં આવ્યું છે કે "આ બાબતમાં કોઈ શંકાને સ્થાન નથી કે ગુજરાતમાં પ્રતિસ્પર્ધી રાજકીય પક્ષના અરજીકર્તા મારફતે અને ગુજરાત-વિરોધી અભિયાન પર નિર્ભર હિતસંલગ્ન જૂથો દ્વારા આ એક સુવ્યવસ્થિત અને વ્યાપક કાવતરું છે; અને એ બધાએ ગોધરા દંગાની બાબતને ઘડાયેલ તથ્યોના આધારે જીવંત રાખવા પ્રયત્નો શરૂ કર્યા હતા, અને અરજીકર્તા તેઓ બધા મારફતે, લગભગ ૧૦ લાંબા વર્ષો બાદ, જ્યારે આ અદાલતે વિશાળ ન્યાયિક પ્રયાસ હાથ ધરીને ન્યાયિક કાર્યવાહી વર્ચ્યુઅલી પૂર્ણ કરી દીધી છે, એવા તબક્કે એક કથાનક ઊભું કરવાનો પ્રયત્ન કરી રહ્યો છે". અમારા મત મુજબ, જવાબમાં કરાયેલ ઉપરોક્ત અવતરણના આધારે સોગંદનામું તૈયાર કરવા અંગેની આઈ-સી.આર. નં. ૧૪૯/૨૦૧૧ માં અથવા તે બાબતે ઈ-મેલ ખાતું હેક કરવા અને તેમાં છેડછાડ કરવા સંબંધિત ૨-કાઈમ નં. ૩૧૪૮/૨૦૧૧ માં એસ.આઈ.ટી. દ્વારા તપાસ કરાવવા માટે કોઈ કેસ બનેલો નથી. આ એવી વ્યાપક પરિમાણવાળી બાબતો નથી કે જેમાં એસ.આઈ.ટી.ની રચના કરવી જરૂરી બને અથવા તપાસ સેન્ટ્રલ બ્યુરો ઓફ ઇન્વેસ્ટિગેશનને સોંપવી યોગ્ય ગણાય. આ અદાલતે સકીરી વાસુ વિ. સ્ટેટ ઓફ યુ.પી. અને અન્ય, (૨૦૦૮) ૨ એસ.સી.સી. ૪૦૯ માં જણાવ્યું છે તેમ, તપાસની ચંત્રણા પસંદ કરવાનો અધિકાર અરજીકર્તાને નથી :

૧૦. આ અદાલતે સી.બી.આઈ. વિ. રાજેશ ગાંધી [૧૯૯૬) ૧૧ એસ.સી.સી. ૨૫૩, (પરિચ્છેદ ૮ જુઓ)] માં એવો નિર્ધાર કર્યો છે કે કોઈપણ

વ્યક્તિ એવો આગ્રહ રાખી શકતી નથી કે કોઈ ગુનાની તપાસ કોઈ ચોક્કસ એજન્સી દ્વારા જ કરવામાં આવે. ઉપરોક્ત નિર્ણયમાં વ્યક્ત થયેલ દૃષ્ટિકોણ સાથે અમે પૂર્ણ સહમતિ વ્યક્ત કરીએ છીએ. વ્યથિત વ્યક્તિ માત્ર એટલો જ દાવો કરી શકે કે તેણે જે ગુનાનો આક્ષેપ કર્યો છે તેની યોગ્ય રીતે તપાસ કરવામાં આવે, પરંતુ તેને પોતાની પસંદગીની કોઈ વિશિષ્ટ એજન્સી દ્વારા જ તેની તપાસ કરવામાં આવે એવો દાવો કરવાનો કોઈ અધિકાર નથી.

૫૪. આરોપીને તપાસની પદ્ધતિ અથવા ફરીયાદ પક્ષ ચલાવવાની રીત અંગે કોઈ હક નથી. આ જ પ્રકારનો કાયદાકીય સિદ્ધાંત આ અદાલતે યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા અને અન્ય વિ. ડબલ્યુ.એન. ચક્કા (૧૯૯૩) સપ્લિમેન્ટ જ એસ.સી.સી. ૨૬૦, સુશ્રી માયાવતી વિ. યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા અને અન્ય (૨૦૧૨) ૮ એસ.સી.સી. ૧૦૬, દિનુભાઈ બોધાભાઈ સોલંકી વિ. સ્ટેટ ઓફ ગુજરાત (૨૦૧૪) ૪ એસ.સી.સી. ૬૨૬, સી.બી.આઈ. વિ. રાજેશ ગાંધી (૧૯૯૬) ૧૧ એસ.સી.સી. ૨૫૩, કમ્પિટિશન કમિશન ઓફ ઇન્ડિયા વિ. સેઈલ અને અન્ય (૨૦૧૦) ૧૦ એસ.સી.સી. ૭૪૪ અને જનતા દલ વિ. એચ.એસ. ચૌધરી (૧૯૯૧) ૩ એસ.સી.સી. ૭૫૬ માં પણ પ્રતિપાદિત કરવામાં આવ્યો છે.

૫૫. અરજદાર તરફથી હાજર થયેલ વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલે બબુભાઈ વિ. ગુજરાત રાજ્ય (૨૦૧૦) ૧૨ એસ.સી.સી. ૨૫૪ ના નિર્ણય પર આધાર મૂક્યો છે, જેમાં નીચે મુજબ ઠરાવવામાં આવ્યું હતું :

૪૫. માત્ર ન્યાયસંગત વિચારણા જ નહીં, પરંતુ ન્યાયસંગત તપાસ પણ ભારતના બંધારણની કલમો ૨૦ અને ૨૧ હેઠળ બાંધધરાયેલા સંવિધાનિક અધિકારોનો ભાગ છે. તેથી, કાનૂનના શાસનની લઘુત્તમ આવશ્યકતા તરીકે તપાસ ન્યાયસંગત, પારદર્શક અને વિવેકપૂર્ણ હોવી આવશ્યક છે. તપાસ એજન્સીને દૂષિત અને પક્ષપાતપૂર્ણ રીતે તપાસ ચલાવવાની મંજૂરી આપી શકાય નહીં. જ્યાં અદાલતનો હસ્તક્ષેપ ન કરવાથી અંતે ન્યાયના ભંગમાં પરિણામે, ત્યાં અદાલતે હસ્તક્ષેપ કરવો જ જોઈએ.

૫૬. વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલે ઝાહિરા હબીબુલ્લા શેખ વિ. ગુજરાત રાજ્ય (૨૦૦૪) ૪ એસ.સી.સી. ૧૫૮, રુબાબુલ્લીન શેખ વિ. ગુજરાત રાજ્ય અને અન્ય (૨૦૧૦) ૨ એસ.સી.સી. ૨૦૦, નર્મદા બાઈ વિ. ગુજરાત રાજ્ય અને અન્ય (૨૦૧૧) ૫ એસ.સી.સી. ૭૯, સી.બી.આઈ. વિ. અમિતભાઈ અનિલચંદ્ર શાહ (૨૦૧૨) ૧૦ એસ.સી.સી. ૫૪૫ પર આધાર મૂક્યો છે. બેસ્ટ બેકરી, સોહરાબુલ્લીન એન્કાઉન્ટર વગેરે સંબંધિત મામલાઓમાં, કેસના સ્વરૂપને ધ્યાનમાં રાખીને, નિષ્પક્ષ તપાસ સી.બી.આઈ. અથવા અન્ય સ્વતંત્ર એજન્સી દ્વારા કરાવવા માટે આ અદાલતે યોગ્ય દિશાનિર્દેશો આપ્યા હતા. પરંતુ, આ અદાલત દ્વારા રચિત એસ.આઈ.ટી.એ મુખ્ય મામલાઓમાં પહેલેથી જ તપાસ કરી છે અને હાલ હાથ ધરાયેલા મામલાઓનો વ્યાપ અને પરિમાણ એટલો વિશાળ નથી કે એસ.આઈ.ટી. અથવા સી.બી.આઈ.ને આ બાબતોમાં તપાસ કરવા દિશાનિર્દેશ આપવામાં આવે.

૫૭. વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલ દ્વારા એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે જ્યારે સ્થાનિક પોલીસ અધિકારીઓ અને રાજ્યના અધિકારીઓ સંડોવાયેલા હોય ત્યારે સ્વતંત્ર એજન્સી દ્વારા તપાસ કરવાની આવશ્યકતા રહે છે. તે માટે, વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલે આર.એસ. સોધી, એડવોકેટ વિ. સ્ટેટ ઓફ યુ.પી. એન્ડ ઓર્સ. (૧૯૯૪) સપ્લિ. ૧ એસ.સી.સી. ૧૪૩ ઉપર નીચે મુજબ આધાર મૂક્યો છે :

૨..અમારું માનવું છે કે, કારણ કે આ આરોપો સ્થાનિક પોલીસ કર્મચારીઓ સામે નિર્દેશિત છે, તેથી તપાસ સેન્ટ્રલ બ્યુરો ઓફ ઇન્વેસ્ટિગેશન જેવી સ્વતંત્ર એજન્સીને સોંપવી ઇચ્છનીય રહેશે, જેથી અવસાન પામેલાના સગાસંબંધીઓ સહિત તમામ સંબંધિત વ્યક્તિઓને આ ખાતરી અનુભવાય કે આ મામલાની તપાસ એક સ્વતંત્ર એજન્સી કરી રહી છે અને તે તપાસના અંતિમ પરિણામને વિશ્વસનીયતા પ્રદાન કરશે. સ્થાનિક પોલીસ તપાસ કેટલીયે નિષ્ઠાપૂર્વક કરે, તો પણ તે વિશ્વસનીયતાથી વંચિત રહેશે, કારણ કે આક્ષેપો તેમના વિરુદ્ધ જ છે. એ જ બાબતને ધ્યાનમાં રાખીને, અને અમે તેને યોગ્ય તથા ઇચ્છનીય માનતા તેમજ ન્યાયના હિતમાં, તપાસ તાત્કાલિક અસરથી સેન્ટ્રલ બ્યુરો ઓફ ઇન્વેસ્ટિગેશનને સોંપવી યોગ્ય ગણીએ છીએ; અને અમને આશા છે કે તે વહેલી તકે તપાસ પૂર્ણ કરશે જેથી ઘટનાક્રમોમાં કોઈ ને કોઈ રીતે સંકળાયેલા વ્યક્તિઓને કાયદા અનુસાર જવાબદાર ઠેરવી શકાય. તે મુજબ અમે હુકમ કરીએ છીએ. આપો હુકમ કરતાં અમે સ્થાનિક પોલીસ કે રાજ્ય સરકાર,

એમમાંથી કોઈની પણ વિશ્વસનીયતા અંગે કોઈ પ્રતિકૂળ ટિપ્પણી કરવાનો આશય રાખતા નથી, પરંતુ અમે ન્યાયની વ્યાપક આવશ્યકતાઓથી માર્ગદર્શિત થયેલા છીએ.

આર.એસ. સોધીનો કેસ બનાવટી એન્કાઉન્ટર હત્યાઓનો હતો. હાલનો કેસ એવો નથી અને આ અદાલતે અગાઉથી જ એસ.આઈ.ટી.ની નિમણૂક કરી છે, જેણે સુશ્રી જાકિયા જાફરી દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલા વિવિધ આક્ષેપોની તપાસ કરી છે, જે પ્રક્રિયા દરમિયાન અરજદારની પૂછપરછ કરવામાં આવી હતી અને તારીખ ૨૭.૨.૨૦૦૨ની બેઠક અંગેનું તેમનું વલણ સાચું હોવાનું જણાયું નથી. ૨-સી.આર. નં.૩૧૪૮/૨૦૧૧માં ઇ-મેઈલ ખાતામાં હેકિંગ થયું છે કે નહીં અને ઇ-મેઈલોમાં ચેડાં થયા છે કે નહીં, તેની તપાસ વૈજ્ઞાનિક પુરાવાના આધારે થવાની છે. માત્ર એટલા માટે કે અહેવાલ રાજ્યના તે સમયના એ.એ.જી. દ્વારા નોંધાવવામાં આવ્યો હતો, એવું કહી શકાય નહીં કે તપાસ ન્યાયસંગત અથવા નિષ્પક્ષ નહીં હોય. વિશેષ કરીને, જ્યારે તપાસ વૈજ્ઞાનિક પુરાવાના આધારે થવાની છે અને જો તપાસ ન્યાયસંગત ન હોય અથવા તમામ પાસાઓ અંગે કરવામાં ન આવી હોય, તો અરજદારને કાનૂન મુજબ યોગ્ય સમયે યોગ્ય મંચ સમક્ષ તેને પડકારવા માટે ખુલ્લું રહેશે.

૫૮. એસ.આઈ.ટી.ની રચના કરવા માટે, વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલે વિનિત નારાયણ અને અન્ય વિ. યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા અને અન્ય [(૧૯૯૬) ૨ એસ.સી.સી. ૧૯૯], યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા અને અન્ય વિ. સુશિલ કુમાર મોદી

[(૧૯૯૮) ૮ એસ.સી.સી. ૬૬૧], એમ.સી. મહેતા વિ. યુનિયન ઑફ ઇન્ડિયા [(૨૦૦૭) ૧ એસ.સી.સી. ૧૧૦], સેન્ટર ફોર પબ્લિક ઇન્ટરેસ્ટ લિટિગેશન અને અન્ય વિ. યુનિયન ઑફ ઇન્ડિયા અને અન્ય [(૨૦૧૧) ૧ એસ.સી.સી. ૫૬૦], શાહિદ બલવા વિ. યુનિયન ઑફ ઇન્ડિયા અને અન્ય [(૨૦૧૪) ૨ એસ.સી.સી. ૬૮૭], મનોહરલાલ શર્મા વિ. પ્રિન્સિપલ સેક્રેટરી અને અન્ય [(૨૦૧૪) ૨ એસ.સી.સી. ૫૩૨] પર પણ આધાર રાખ્યો છે. એસ.આઈ.ટી.ની રચના કરવા માટે એન.એચ.આર.સી. વિ. સ્ટેટ ઑફ ગુજરાત [(૨૦૦૯) ૬ એસ.સી.સી. ૩૪૨] અને રામ જેઠમલાણી અને અન્ય વિ. યુનિયન ઑફ ઇન્ડિયા અને અન્ય [(૨૦૧૧) ૮ એસ.સી.સી. ૧] પર પણ નિર્ભરતા મૂકવામાં આવી હતી. વિનિત નારાયણ (પૂર્વોક્ત)ના સંબંધિત અવતરણો નીચે ઉદ્ઘૃત કરવામાં આવે છે :

"૨. રિટ અરજીએ કરવામાં આવેલા આક્ષેપોનો સાર એ છે કે સરકારની એજન્સીઓ, જેમ કે સી.બી.આઈ. અને આવક વિભાગના સત્તાધિકારીઓ, પોતાની ફરજો અને કાનૂની બાધ્યતાઓનું પાલન કરવામાં નિષ્ફળ ગયાં છે, કારણ કે સી.બી.આઈ. દ્વારા કરવામાં આવેલી કેટલીક દરોડાની કાર્યવાહી દરમિયાન જપ્ત કરાયેલી કહેવાતી "જૈન ડાયરીઓ" માંથી ઉદ્ભવેલા મુદ્દાઓની યોગ્ય તપાસ કરવામાં તેઓ નિષ્ફળ ગયાં છે. એવો આક્ષેપ કરવામાં આવે છે કે કેટલાક આતંકવાદીઓની ધરપકડથી તેમને ગુપ્ત અને ગેરકાયદેસર માર્ગોથી, 'હવાલા' વ્યવહારો દ્વારા પ્રાપ્ત થયેલા દૂષિત નાણાંના ઉપયોગથી આપવામાં

આવતા આર્થિક સહાયનો ભેદ ખુલ્લો; કે આથી કેટલાક મહત્વના રાજકારણીઓ, અમલદારશાહી સાથે સંકળાયેલા અધિકારીઓ અને ગુનેગારો વચ્ચેનું એવું સાંઠગાંઠનું જાળું પણ બહાર આવ્યું, જે બધા ગેરકાયદેસર સ્ત્રોતોમાંથી ગેરકાયદેસર હેતુઓ માટે આપવામાં આવેલા નાણાંના પ્રાપ્તિકર્તા છે; કે સી.બી.આઈ. અને અન્ય સરકારી એજન્સીઓએ આ મામલાની સંપૂર્ણ તપાસ કરીને તેને નીચલી અદાલતમાં વિચારણા સુધી તેના તર્કસંગત અંતર્બિંદુએ પહોંચાડવામાં તથા ગુનો કરનાર તમામ વ્યક્તિઓ સામે ફરિયાદ ચલાવવામાં નિષ્ફળતા દર્શાવી છે; કે વર્તમાન સત્તા-વ્યવસ્થામાં સંકળાયેલા વ્યક્તિઓ અત્યંત પ્રભાવશાળી અને શક્તિશાળી હોવાથી તેમને બચાવવા માટે આવું કરવામાં આવી રહ્યું છે; કે આ મામલો દેશમાં ઉચ્ચ સ્તરે જાહેર જીવનમાં ગુના અને ભ્રષ્ટાચાર વચ્ચેનું સ્પષ્ટ સાંઠગાંઠ દર્શાવે છે, જે રાષ્ટ્રની અખંડિતતા, સુરક્ષા અને અર્થવ્યવસ્થાને ગંભીર જોખમ ઊભું કરે છે; કે જાહેર જીવનમાં પ્રામાણિકતા જાળવવા, કાનૂનના શાસનની ક્ષતિ અટકાવવા અને દેશમાં લોકશાહીના સંરક્ષણ માટે, સરકારી એજન્સીઓને તેમની કાનૂની બાધ્યતાઓનું યથાવત્ પાલન કરવા તથા સત્તા-વ્યવસ્થામાં કોઈપણ કેટલા ઊંચા સ્થાન પર હોય તેની પરવા કર્યા વિના સંકળાયેલા દરેક વ્યક્તિ સામે કાયદા અનુસાર કાર્યવાહી કરવા માટે બાધ્ય કરવી આવશ્યક છે.

૩. વર્તમાન કેસના તથ્યો અને પરિસ્થિતિઓ સ્પષ્ટ રીતે દર્શાવે છે કે આ બાબતનું આ અદાલત દ્વારા સંપૂર્ણ અને સવિસ્તર પરીક્ષણ થવું અતિઉચ્ચ જાહેર

મહત્વનું છે, જેથી કાયદા અનુસાર પોતાની ફરજો અને બાંહેધરીઓનું પાલન કરવા સોંપવામાં આવેલી તમામ સરકારી એજન્સીઓ તે કાર્ય કરતી વખતે બંધારણમાં સ્થાપિત સમાનતાની સંકલ્પનાને અને કાયદાના શાસનના મૂળ સિદ્ધાંતને સતત ધ્યાનમાં રાખે: “તમે ભલે કેટલા પણ ઉચ્ચ હોઈ શકો, કાયદો તમારાથી ઉપર છે”. દરેક વ્યક્તિ સામે કરવામાં આવેલા દરેક આક્ષેપની, તે વ્યક્તિની પદવી અને દરજ્જો ગમે તે હોય, વાજબી આધારે તપાસ કરવી અને તે ઝડપથી પૂર્ણ કરવી આવશ્યક છે. સરકારી એજન્સીઓની નિષ્પક્ષ કામગીરી પ્રત્યે જનવિશ્વાસ જળવાઈ રહે તે માટે આ અનિવાર્ય છે.

૪. આ કાર્યવાહી દરમિયાન અમને આક્ષેપોના ગુણદોષ કે સંડોવાયેલા હોવાનું આક્ષેપિત વ્યક્તિઓ અંગે કોઈ સંબંધ નથી, પરંતુ માત્ર એટલું જ જોવાનું છે કે સરકારની એજન્સીઓએ દરેક વ્યક્તિ વિરુદ્ધના આવા દરેક આક્ષેપની નિષ્પક્ષ, યોગ્ય અને સંપૂર્ણ તપાસ કરવાની પોતાની કાનૂની ફરજ કેવી રીતે બજાવી છે, અને કાયદા અનુસાર તેનું તર્કસંગત અંતિમ પગલું લીધું છે કે નહીં.”

૫૯. ઉપરોક્ત સિદ્ધાંતો લાગુ કરીને, અમારા સમક્ષ રહેલા કેસોની પ્રકૃતિ અંગે અમે પહેલેથી જ ચર્ચા કરી છે. એસ.આઈ.ટી.ની રચના કરવા માટે કોઈ કેસ બનતો નથી. નિશ્ચિતપણે “તમે કેટલાંય ઊંચા હોઈ શકો, કાયદો તમારા ઉપર છે” એ એક સુસ્થાપિત સિદ્ધાંત છે, પરંતુ હાલના કેસમાં અરજદારનું વર્તન નિષ્કલંક હતું એવું કહી શકાય નહીં. તેમ જ એ પણ કહી શકાય નહીં કે તે સાફ દાનત સાથે અદાલતમાં આવ્યો છે. અરજદાર ઉચ્ચ પદસ્થ અધિકારી હતો, છતાં

તેને પણ કાયદાથી ઉપર ગણાવી શકાય નહીં. જો તેણે પ્રશ્નસ્થ ગુનાઓ કર્યા હોય, તો તેને કાયદા અનુસાર પરિકલ્પિત તપાસનો સામનો કરવો જ પડશે.

૬૦. આ અદાલત દ્વારા જાકિયા જાફરીના કેસમાં (ઉપરોક્ત) અગાઉથી જ ઠેરવવામાં આવેલ છે કે એકવાર ચાર્જશીટ દાખલ થઈ જાય પછી અદાલતે કેસ પર વધુ દેખરેખ રાખવાની આવશ્યકતા રહેતી નથી; તેથી આ કેસની વધુ દેખરેખ રાખવાની કોઈ જરૂર નથી, અને ઈ-મેલ એકાઉન્ટ હેકિંગનો આ કેસ એવો નથી કે જેમાં એસ.આઈ.ટી. અથવા સી.બી.આઈ. દ્વારા તપાસ અથવા અદાલતની દેખરેખ આવશ્યક બને.

૬૧. એવું પણ રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું કે ચાર્જશીટ દાખલ થયા પછી પણ અદાલત તપાસનું સ્થાનાંતરણ કરી શકે છે. તે માત્ર અસાધારણ કેસોમાં જ કરી શકાય. બંને કેસોમાં તપાસની વ્યાપ્તિ અને પરિધિ ધ્યાનમાં લેતાં, રુબાબુદ્દીન શેખ (ઉપરોક્ત), નર્મદા બાઈ (ઉપરોક્ત), સ્ટેટ ઓફ પંજાબ વિ. સેન્ટ્રલ બ્યુરો ઓફ ઇન્વેસ્ટિગેશન અને અન્ય [(૨૦૧૧) ૯ એસ.સી.સી. ૧૮૨] તથા ભારતી તામાંગ વિ. યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા અને અન્ય [(૨૦૧૩) ૧૫ એસ.સી.સી. ૫૭૮] પર આધારિત રજૂઆત અગ્રાહ્ય છે.

૬૨. જેમ પ્રાર્થના કરવામાં આવી છે તેમ, ફોજદારી અદાલત-અવમાનની કાર્યવાહી શરૂ કરવી કે નહીં તે પ્રશ્ન તરફ આવતાં, અરજદાર તરફથી હાજર રહેલા વિદ્વાન પરિષ્ક વકીલે અરજદારે નોંધાવેલ ઈ-મેઈલ હિસાબમાંથી થયેલા હોવાનું કહેવાતા ઈ-મેઈલના આદાનપ્રદાન પર ભારે નિર્ભરતા મૂકી છે, જે તે સમયના

એ.એ.જી.ના ઇ-મેઇલ હિસાબ સંબંધે છે અને જેના અંગે માહિતી પ્રૌદ્યોગિકી અધિનિયમની કલમ ૬૬ હેઠળ ગુનો ક્ર. નં. ૩૧૪૮/૨૦૧૧ નોંધાયેલ છે. અરજદાર વિરુદ્ધનો આક્ષેપ હિસાબ હેઠ કરવાનો અને ઇ-મેઇલોમાં ચેડાં કરવાનો છે, જેના સંબંધે એફ.આઈ.આર. નોંધવામાં આવી છે; ઇ-મેઇલોની સાચાશનો નિર્ણય કરવાનો કોઈ અર્થ રાખ્યા વિના, માત્ર આ હેતુસર કે અદાલતનો ફોજદારી અવમાન થયો છે કે નહીં તે જોવા માટે જ તેઓ પર વિચાર કરવામાં આવી રહ્યો છે.

૬૩. અરજદાર તરફથી હાજર વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલે રજૂ કર્યું હતું કે તે સમયના એ.એ.જી.નો આરોપીઓના વકીલો, મંત્રીઓ અને બિન-રાજ્ય તત્વો સાથે ન્યાયના વહીવટને કમજોરી પાડવા માટે ફોજદારી સાંઠગાંઠ હતી. એ પણ રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું કે અદાલતમાં દાખલ કરવાના કેટલાક જવાબો વગેરે શ્રી જી. સ્વામીનાથનને બતાવવામાં આવ્યા હતા, જે વાદપ્રક્રિયા સાથે સંપૂર્ણપણે અસંબંધિત બહારના વ્યક્તિ હતા. અમારી મતાનુસાર, અદાલતમાં જવાબ દાખલ કરતાં પહેલાં વાદપ્રક્રિયા સાથે અસંબંધિત કોઈ વ્યક્તિનો અભિપ્રાય લેવો માત્રથી ન્યાયના વહીવટને કોઈ રીતે કમજોરી પડતી નથી અને તે ફોજદારી કાવતરાનું સૂચક પણ નથી. જાણકાર પદાધિકારીઓ હોય છે, જેમની સાથે હંમેશાં પરામર્શ કરી શકાય અને તેમનો અભિપ્રાય મેળવી શકાય. તેમાં કંઈ અયોગ્ય નથી. જો ગુજરાતની અદાલતમાં કોઈ જવાબ/અરજી દાખલ કરવાની હોય અને તે જ જવાબ/અરજી ઉપરોક્ત ભદ્રપુરુષને તેમના અભિપ્રાય માટે

બતાવવામાં આવી હોય, તો તે કોઈ પણ રીતે ન્યાયની પ્રક્રિયાને વિક્ષેપિત કરતું નથી. અદાલતમાં કોઈ લેખિત નિવેદન દાખલ કરવાનું હોય ત્યારે, વિશ્વાસપાત્ર અથવા જરૂરી જ્ઞાન ધરાવતા યોગ્ય વ્યક્તિઓ સાથે પરામર્શ કરવા ઉપર કોઈ કાનૂની પ્રતિબંધ નથી. અરજદારે એવું રજૂ કર્યું હતું કે એક નિશ્ચિત સોગંદનામું ઉપરોક્ત વ્યક્તિને મોકલવામાં આવ્યું હતું, જેમાં તેમણે કેટલાક અનુચ્છેદો સમાવવાની સલાહ આપી હતી; પરંતુ વિદ્વાન સોલિસિટર જનરલે કેસમાં ખરેખર દાખલ કરાયેલ સોગંદનામું દર્શાવ્યું છે, જેમાં ઉપરોક્ત વ્યક્તિએ સૂચવેલા ફેરફારો વાસ્તવમાં સામેલ કરવામાં આવ્યા નહોતા.

૬૪. એ પણ રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું કે ૨૦૧૦માં ૯ એસ.આઈ.ટી. અહેવાલો શ્રી જી. સ્વામિનાથનને મોકલવામાં આવ્યા હતા. આ અહેવાલો એસ.આઈ.ટી. દ્વારા ૧૧.૨.૨૦૦૯ના રોજ આ સર્વોચ્ચ અદાલતમાં રજૂ કરવામાં આવ્યા હતા અને તેમની નકલો ૨.૩.૨૦૦૯ના રોજ ગુજરાત રાજ્યને સોંપવાનો હુકમ કરવામાં આવ્યો હતો. ૬.૩.૨૦૦૯ના રોજ આ અહેવાલો ગુજરાત રાજ્ય તરફથી હાજર રહેલા વકીલને ઉપલબ્ધ કરાવવામાં આવ્યા હતા. ત્યારબાદ તેઓ રાજ્યના સત્તાધિકારીઓને મોકલવામાં આવ્યા હતા. આ સર્વોચ્ચ અદાલતે ૧.૫.૨૦૦૯ના રોજ નેશનલ હ્યુમન રાઈટ્સ કમિશનના કેસમાં (ઉપરોક્ત) નીચલી અદાલતમાં કેસની કાર્યવાહી શરૂ કરવા પરનો સ્થગિત હુકમ રદ કરતાં હુકમ પસાર કર્યો હતો. અરજદારે જે અહેવાલો રેકૉર્ડ પર મૂક્યા હતા તેમાં માત્ર એસ.આઈ.ટી. દ્વારા લેવાયેલા પગલાંનો જ ઉલ્લેખ હતો તેમજ તપાસ કયા તબક્કે

છે અથવા વધુ તપાસ કરવાની જરૂરિયાત શું છે તે દર્શાવવામાં આવ્યું હતું. આ અહેવાલોમાં કોઈપણ આરોપી વ્યક્તિના પક્ષમાં કે વિરોધમાં કોઈ સામગ્રી અથવા નિષ્કર્ષો સમાવાયેલા નહોતા; તેથી કોઈપણ આરોપી વ્યક્તિ દ્વારા તેમાંથી કોઈ લાભ મેળવવો શક્ય નહોતો. તેમાં તેવી કોઈ સામગ્રી ન હતી કે જેના પ્રકટીકરણથી ન્યાયની પ્રક્રિયા ખોરવાઈ જાય. ગુનાહિત કાવતરું, ફોજદારી અવમાનના અથવા અન્યથા એવો કોઈ કેસ સ્થાપિત થતો નથી. ઉપરોક્ત એસ.આઈ.ટી. અહેવાલોના પ્રકટીકરણથી ન્યાયની પ્રક્રિયા કેવી રીતે ખોરવાઈ છે તે બહાર આવતું નથી. તેથી ફોજદારી અવમાનનાનો આક્ષેપ સફળતાપૂર્વક સાબિત થયો છે એવું કહી શકાય નહીં. અરજદાર એ સાબિત કરવામાં નિષ્ફળ રહ્યો છે કે ઉપરોક્ત કૃત્યોએ કોઈપણ રીતે ન્યાયપ્રશાસનમાં હસ્તક્ષેપ કર્યો હતો અથવા તેમાં અવરોધ ઊભો કર્યો હતો. અરજદાર એ પણ સ્થાપિત કરી શક્યો નથી કે આ અહેવાલો કોઈને કેવી રીતે ઉપયોગી થઈ શકતા હતા જેથી ન્યાયની પ્રક્રિયા ખોરવાઈ જાય અથવા અન્ય રીતે આ વર્તન ન્યાયપ્રશાસનમાં હસ્તક્ષેપ સમાન ગણાય. અરજદારે પોતે જ આ એસ.આઈ.ટી. અહેવાલો મેળવ્યા હતા; ત્યારેના એ.એ.જી.ના કહેવા મુજબ કથિત રીતે ગેરકાયદેસર રીતે, જ્યારે અરજદારના કહેવા મુજબ ત્યારેના એ.એ.જી.ના ઈ-મેઈલો વહેંચવાના આધારે. જો તેઓ ગોપનીય રહેવાના હતા, તો અરજદારે પણ તેમનો ઉપયોગ કર્યો હતો અને ત્યારેના એ.એ.જી.ના ઈ-મેઈલની વિગતો મીડિયા ચેનલોને પણ મોકલી હતી. તેથી તેમની તરફથી રજૂ કરાયેલ દલીલ તેમને સુસંગત રીતે ઉપલબ્ધ નથી. સમગ્ર વિનિમયનું મૂલ્યાંકન રાજ્ય અને તેના અનેક અધિકારીઓ સામે કરાયેલા

વ્યાપક આક્ષેપોના પ્રકાશમાં કરવું પડે. તે સમયના એ.એ.જી. જે પરિસ્થિતિમાં મૂકાયા હતા તેમાં તેમના વર્તન અંગે અનાવશ્યક રીતે પ્રતિકૂળ ટિપ્પણીઓ કરવામાં આવી છે; ફોજદારી અવમાનનાનો આક્ષેપ સર્વથા સ્થાપિત થતો નથી.

૬૫. માત્ર રાષ્ટ્રપતિ અને ભારતના પ્રધાનમંત્રીને રજૂ કરવાની હતી એવી કોઈ રજૂઆત, તથા અન્ય દસ્તાવેજો, એવા એડવોકેટને મોકલવામાં આવ્યા હતા જે રાજકારણી પણ હતા, તે માત્ર એટલા કારણે ફોજદારી અવમાનના સમકક્ષ ગણાઈ શકશે નહીં; જ્યાં સુધી એવું દર્શાવવામાં ન આવે કે આ માહિતીનો હેતુ આરોપીને કોઈપણ રીતે મદદ કરવાનો હતો, ત્યાં સુધી માહિતીનું વહેંચાણ ફોજદારી અવમાનના સમકક્ષ છે એવું કહી શકાય નહીં.

૬૬. અરજદાર તરફથી વિદ્વાન વકીલે આ અદાલતના રાયાપુડી સુબ્બા રાવ વિ. એડવોકેટ જનરલ, આંધ્ર પ્રદેશ [(૧૯૮૧) ૨ એસસીસી ૫૭૭] કેસના નિર્ણય પર આધાર મૂક્યો છે, જેમાં ફોજદારી અવમાનના અંગે આ પ્રમાણે ઠેરવવામાં આવેલ છે:

૧૪. અવમાનનાના ત્રણ ઉપખંડો (૧) થી (૩) માં કરાયેલા વર્ગીકરણમાં, માત્ર શ્રેણી (૨) માં જ 'ન્યાયિક કાર્યવાહી' નો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે, તે નોંધપાત્ર છે. અદાલતની વહીવટી ક્ષમતામાં તેની બદનામી કરવી ઉપખંડો (૧) અને (૩) હેઠળ પણ આવરી લેવાશે. ઉપખંડ (૩) માં આવેલો "ન્યાયના વહીવટ" શબ્દસમૂહ, "કોઈપણ ન્યાયિક કાર્યવાહીનો પ્રવાહ" કરતાં વ્યાપમાં ઘણો વિશાળ છે. ઉપખંડ (૩) ના અંતિમ શબ્દો "અન્ય કોઈપણ રીતે"

તેના કાર્યક્ષેત્રને વધુ વિસ્તૃત કરે છે અને તેને અવશિષ્ટ સ્વરૂપ આપે છે. ઉપખંડો (૧) થી (૩) માં "ફોજદારી અવમાનના" ના ત્રણ ભિન્ન પ્રકારોનું વર્ણન કરવામાં આવ્યું હોવા છતાં, તેઓ હંમેશા પરસ્પર સંપૂર્ણપણે અપવર્જક હોય એવું નથી.

૬૭. આ અદાલતે ડૉ. ડી.સી. સક્સેના વિ. માનનીય ભારતના મુખ્ય ન્યાયમૂર્તિ [(૧૯૯૬) ૫ એસ.સી.સી. ૨૧૬] માં શું ગુનાહિત અદાલત-અવમાનના બને છે તે અંગે વિચારણા કરી છે અને ઉપરોક્ત માપદંડો નીચે મુજબ નિર્ધારિત કર્યા છે :

૩૮. અદાલતના અવમાનનો જે સિદ્ધાંત કોમન લો ન્યાયશાસ્ત્રમાં વિકસ્યો હતો તે અધિનિયમના સ્વરૂપે સંહિતાબદ્ધ કરવામાં આવ્યો હતો. કલમ ૨(સી) "ફોજદારી અવમાન" ને વ્યાખ્યાયિત કરે છે, જે અગાઉ ઉદ્ઘૂત કરવામાં આવી છે. અરજીકર્તાએ પોતે જ આધાર રાખેલા એ.એમ. ભટ્ટાચારજી પ્રકરણમાં [૧૯૯૫ (૫) એસ.સી.સી. ૪૫૭], બે ન્યાયાધીશોની ખંડપીઠે ઉક્ત વ્યાખ્યાનો વિચાર કરીને ઠરાવ્યું હતું કે અદાલતને કલંકિત કરવું એનો અર્થ એવો કોઈપણ કૃત્ય કરવું અથવા એવું કોઈ લખાણ પ્રકાશિત કરવું થાય છે, જે અદાલત અથવા ન્યાયાધીશોને અવમાનના પાત્ર બનાવે અથવા તેમની સત્તા ઘટાડે અથવા ન્યાયના નિયમિત પ્રવાહમાં અથવા અદાલતની કાનૂની પ્રક્રિયામાં દખલ કરે તે માટે ઉદ્દેશિત હોય. પેરા ૩૦ માં એવું જણાવવામાં આવ્યું હતું કે અદાલતને કલંકિત કરવું એ એવા પ્રકાશનનું વર્ણન કરવાની એક સુલભ રીત છે, જે, ભલે તે ભૂતકાળના અથવા પ્રલંબિત કોઈ નિશ્ચિત પ્રકરણ સાથે અથવા કોઈ

નિશ્ચિત ન્યાયાધીશ સાથે સંબંધિત ન હોય, છતાં સમગ્ર ન્યાયતંત્ર પર ગંદી અને નિંદાત્મક ચડાઈ હોય, જે અદાલતોની સત્તા અને ન્યાયના વહિવટ પ્રત્યે લોકોના વિશ્વાસને હાસ પામાડવા માટે ઉદ્દેશિત હોય. અદાલતનો અવમાન એ ન્યાયતંત્રની આજુબાજુની ગૌરવજ્યોત અખંડ રાખવા અને લોકોને જનતાની નજરે ન્યાયને તિરસ્કારપાત્ર બનાવવાનો પ્રયાસ કરતા અટકાવવા માટે છે. અદાલત વિરુદ્ધની માનહાનિ હકીકતમાં સ્વયં સાર્વભૌમ પ્રજાજનો પર આક્ષેપ સમાન છે. અવમાન કરનાર લોકો સુધી એવો સંદેશ પહોંચાડે છે કે ન્યાયનો વહિવટ નિર્બળ છે અથવા ભ્રષ્ટ્ર હાથે છે. ન્યાયનો ઝરણો પ્રદૂષિત થયો છે. બીજું, તે ગંદા ઝરણામાંથી વહેતા ચુકાદાઓ અશુદ્ધ અને દૂષિત છે. હેલ્સબરીઝ લૉઝ ઑફ ઇંગ્લેન્ડ (૪ થી આવૃત્તિ) ખંડ ૯, પેરા ૨૭, પાનું ૨૧ પર "અદાલતને કલંકિત કરવું" વિષય હેઠળ એવું જણાવવામાં આવ્યું છે કે ન્યાયાધીશ અથવા અદાલત પ્રત્યે ગંદી અપમાનજનક ભાષા, અથવા ન્યાયાધીશના વ્યક્તિગત ચરિત્ર પર થતા હુમલા, દંડનીય અવમાન છે. આ દંડ એ માટે કરવામાં આવતો નથી કે સમગ્ર અદાલતને અથવા અદાલતના વ્યક્તિગત ન્યાયાધીશોને આવા હુમલાના પુનરાવર્તનથી બચાવી શકાય, પરંતુ જનતાનું, અને ખાસ કરીને તેઓનું, જેઓ સ્વૈચ્છિક રીતે અથવા બાધ્યતાથી અદાલતના અધિકારક્ષેત્રને આધીન છે, રક્ષણ કરવા માટે કરવામાં આવે છે, કારણ કે જો અદાલતની સત્તાને નબળી પાડવામાં આવે અથવા ક્ષતિગ્રસ્ત કરવામાં આવે તો તેઓ હાનિ ભોગવશે. પરિણામે, ન્યાયાધીશ અથવા અદાલત તરફથી પક્ષપાત અથવા પૂર્વગ્રહના આક્ષેપોને અદાલતે વિશેષ ગંભીરતાથી લીધા

છે. બીજી તરફ, ન્યાયાધીશના વર્તન અથવા અદાલતના વર્તનની ટીકા, ભલે તે કડક શબ્દોમાં કરવામાં આવી હોય, તો પણ તે અવમાન ગણાતી નથી, શરતે કે ટીકા ન્યાયસંગત, સંયમિત અને સદ્ભાવનાથી કરવામાં આવી હોય અને તે ન્યાયાધીશના વ્યક્તિગત ચરિત્ર તરફ અથવા ન્યાયાધીશ અથવા અદાલતની નિષ્પક્ષતા તરફ નિર્દેશિત ન હોય.

X X X X X

૪૦. તેથી, અદાલતને કલંકિત કરવાનું અર્થ એવો થાય કે ન્યાયાધીશો તરીકે ન્યાયાધીશો અથવા ન્યાયતંત્રની પ્રતિકૂળ ટીકા કરવી. ન્યાયાધીશ જે પદ પર છે તે પદના સંબંધમાં તેના ઉપર કરવામાં આવેલ કોઈપણ વ્યક્તિગત હુમલો બદનામી અથવા માનહાનિના કાયદા હેઠળ વિચારવામાં આવે છે. તેમ છતાં, ન્યાયાધીશને ન્યાયાધીશ તરીકે લગતી માનહાનિકારક પ્રસિદ્ધિ અદાલત અથવા ન્યાયાધીશોને અવમાનનામાં મૂકે છે, જે ન્યાયપ્રદાનમાં ગંભીર અવરોધ અને ન્યાયની મહિમા પર આઘાત છે. અદાલતની ગૌરવતા ઘટાડવા માટે રચાયેલ ન્યાયાધીશનું કોઈપણ વ્યંગચિત્ર જનતાનો ન્યાયપ્રશાસન પ્રત્યેનો વિશ્વાસ અથવા ન્યાયની મહિમા નષ્ટ કરે, નબળી પાડે અથવા નબળી પાડવાની દિશામાં વલણ ધરાવે. તેથી, તે ન્યાયાધીશને ન્યાયાધીશ તરીકે કલંકિત કરવું ગણાશે; બીજા શબ્દોમાં, ન્યાયાધીશને પક્ષપાત, ભ્રષ્ટાચાર, પૂર્વગ્રહ અથવા અયોગ્ય હેતુઓ આક્ષેપિત કરવું અદાલતને કલંકિત કરવું છે અને તે અદાલતની અવમાનના ગણાશે. સત્તાવાર ફરજો બજાવતા ન્યાયાધીશમાં નિષ્પક્ષતા અથવા

ન્યાયસંગતતાનો અભાવ છે એવો આક્ષેપ પણ અવમાનના સમાન છે. ગુનાનો મૂળ સાર એ છે કે તેની ગૌરવતા અથવા સત્તા ઘટાડવી અથવા ન્યાયની મહિમાનો અપમાન કરવો. જ્યારે અવમાનનાકારક વ્યક્તિ અદાલતની સત્તાને પડકાર આપે છે, ત્યારે તે ન્યાયાધીશના પદની ફરજોનું પાલન, ન્યાયિક પ્રક્રિયા અથવા ન્યાયપ્રશાસનમાં હસ્તક્ષેપ કરે છે અથવા ન્યાયાધીશ અથવા ન્યાયતંત્રને અવમાનનામાં લાવતી વૃત્તિ ઉત્પન્ન કરે છે. તેથી, અધિનિયમની કલમ ૨(સી) ફોજદારી અવમાનનાને વિશાળ શબ્દોમાં વ્યાખ્યાયિત કરે છે કે શબ્દો દ્વારા, બોલેલા કે લખેલા, અથવા સંકેતો દ્વારા, અથવા દૃશ્યરૂપ પ્રતીકો દ્વારા, અથવા અન્ય રીતે કોઈપણ વિષયનું કોઈપણ પ્રકાશન, અથવા અન્ય કોઈપણ કૃત્ય કરવું, જે કોઈ અદાલતને કલંકિત કરે છે અથવા કલંકિત કરવાની દિશામાં વલણ ધરાવે છે, અથવા કોઈ અદાલતની સત્તા ઘટાડે છે અથવા ઘટાડવાની દિશામાં વલણ ધરાવે છે; અથવા કોઈ ન્યાયિક કાર્યવાહીનો નિયમિત પ્રવાહ પૂર્વગ્રહિત કરે છે, અથવા તેમાં હસ્તક્ષેપ કરે છે અથવા હસ્તક્ષેપ કરવાની દિશામાં વલણ ધરાવે છે; અથવા અન્ય કોઈ રીતે ન્યાયપ્રશાસનમાં હસ્તક્ષેપ કરે છે અથવા હસ્તક્ષેપ કરવાની દિશામાં વલણ ધરાવે છે, અથવા અવરોધે છે અથવા અવરોધ કરવાની દિશામાં વલણ ધરાવે છે, તો તે ફોજદારી અવમાનના છે. તેથી, અદાલતને કલંકિત કરવાની વૃત્તિ, અથવા અદાલતની સત્તા ઘટાડવાની વૃત્તિ, અથવા કોઈપણ રીતે ન્યાયપ્રશાસનમાં હસ્તક્ષેપ કરવાની અથવા અવરોધવાની વૃત્તિ, અથવા ન્યાયની સત્તા અથવા મહિમાને પડકારવાની વૃત્તિ, ફોજદારી અવમાનના ગણાશે. અપમાનકારક કૃત્યને છોડીને પણ, કોઈપણ એવી વૃત્તિ કે

જે અદાલતની સત્તા ઘટાડે અથવા ઘટાડવાની દિશામાં જાય, તે ફોજદારી અવમાનના છે. અવમાનનાકારક વ્યક્તિનું કોઈપણ એવું વર્તન કે જેમાં ન્યાયાધીશ અથવા અદાલતને અવમાનનામાં લાવવાની વૃત્તિ હોય અથવા એવી વૃત્તિ ઉત્પન્ન થતી હોય, અથવા જે અદાલતની સત્તા ઘટાડવાની દિશામાં જાય, તે પણ અદાલતની અવમાનના ગણાશે." (ભાર મૂકવામાં આવ્યો છે)

૬૮. આ અદાલતે રિઝવાન-ઉલ-હસન અને અન્ય વિ. ઉત્તર પ્રદેશ રાજ્ય [એ.આઈ.આર. ૧૯૫૩ એસ.સી. ૧૮૫] માં નિર્ધારિત કર્યું છે કે ન્યાયાલય અવમાનનાની સત્તાનો આશ્રય ત્યાં સુધી લેવો નહીં જ્યાં સુધી વાસ્તવિક પૂર્વગ્રહ ન હોય, જેને ન્યાયની યોગ્ય પ્રક્રિયામાં નોંધપાત્ર હસ્તક્ષેપ તરીકે માનવામાં આવી શકે, અને અદાલત માત્ર યોગ્યતાના પ્રશ્ન પર તેની અધિકારક્ષેત્રની સત્તાનો ઉપયોગ કરશે નહીં. આ અદાલતે નીચે મુજબ નિર્ધારિત કર્યું છે :

૧૦. તિસ્કાર અધિકારક્ષેત્રનો આશ્રય ત્યાં સુધી લેવો નહીં જ્યાં સુધી એવું વાસ્તવિક હાનિકારક પરિણામ ન થયું હોય કે જેને ન્યાયની નિયમિત પ્રક્રિયામાં નોંધપાત્ર હસ્તક્ષેપ તરીકે ગણાવી શકાય, અને અદાલતની કાર્યવાહીનો હેતુ વ્યવહારુ હેતુ છે, તેમજ માન્ય અધિકૃત નિર્ણયો પરથી વાજબી રીતે સ્પષ્ટ છે કે અદાલત માત્ર શિસ્તોચિતતા અંગેના એકમાત્ર પ્રશ્ન પર પોતાનું અધિકારક્ષેત્ર પ્રયોગમાં લેશે નહીં.

૬૯. ઉપરોક્ત નિર્ણયોનું અવલોકન કરતાં, તે સમયના એ.એ.જી. અને અન્ય પદાધિકારીઓ વચ્ચે થયેલો ઈ-મેઈલ વ્યવહાર કોઈ પૂર્વાગ્રહ ઉપજાવે છે અથવા ન્યાયની નિયમિત પ્રક્રિયામાં અન્ય કોઈ રીતે નોંધપાત્ર હસ્તક્ષેપ કરે છે એવું લાગતું નથી. આ અદાલતને કલંકિત કરવાનો કેસ નથી કે અદાલતના નિષ્પક્ષ નિર્ણયને કોઈ રીતે અસર કરવાનો નથી, અથવા અદાલતની ગૌરવમર્યાદા/ન્યાયના વહીવટમાં લોકોના વિશ્વાસને ખંડિત કરવાનો નથી, અથવા અદાલતને બદનામ કે અનાદર પામે તેવી સ્થિતિમાં લાવવાનો કે લાવવાની દિશામાં પ્રવૃત્ત થવાનો નથી, જે કન્ટેમ્પ્ટ ઓફ કોર્ટ્સ અધિનિયમની કલમ ૨(સી)(૩) હેઠળ ફોજદારી અવમાનના સમાન ગણાય છે.

૭૦. તે સિવાય, ૨૯.૭.૨૦૧૧ ના રોજ દાખલ કરાયેલ દસ્તાવેજોના આધારે ફોજદારી અવમાનના શરૂ કરવાની પ્રાર્થના વર્ષ ૨૦૧૫ માં દાખલ કરાયેલ દિશા-નિર્દેશ માટેની અરજીઓ - સીઆરએલ.એમ.પી. નં. ૧૫૮૭૧/૨૦૧૫ અને ૧૫૮૭૫/૨૦૧૫ માં કરવામાં આવી છે. ગુણદોષના આધારે અમે એવું નથી માનતા કે ફોજદારી અવમાનનાનો કોઈ કેસ બન્યો છે. ઉપરાંત, આ પણ સ્પષ્ટ છે કે આ પ્રાર્થના મર્યાદા કારણે પણ અવરોધિત છે. અદાલતોના અવમાનના અધિનિયમની કલમ ૨૦ હેઠળ એક વર્ષની મર્યાદા નિર્ધારિત કરવામાં આવી છે. અવમાનનાની કાર્યવાહી શરૂ કરવા માટે બંને અરજીઓ નિરાશાજનક રીતે મર્યાદાબાહ્ય છે.

૭૧. પરિણામે, રિટ અરજીઓ અને ક્રિમિનલ મિસેલેનિયસ એપિલકેશન નં. ૧૫૮૭૧/૨૦૧૫, ૧૫૮૭૪/૨૦૧૫, ૧૫૮૭૫/૨૦૧૫, ૧૫૮૭૭/૨૦૧૫ તેમજ અન્ય અરજીઓ નામંજૂર કરવામાં આવે છે. કારણ કે વચગાળાનો મનાઈ હુકમ અમલમાં હતી, અને આઈ-સી.આર. નં. ૧૪૯/૨૦૧૧ માં ચાર્જશીટ દાખલ કરવામાં આવ્યું છે, તેથી નીચલી અદાલત કાયદા અનુસાર આગળની કાર્યવાહી કરે, અને આઈ.આઈ.-સી.આર. નં. ૩૧૪૮/૨૦૧૧ માં તપાસ કાયદા અનુસાર તાત્કાલિક કરવામાં આવે. ખર્ચ અંગે કોઈ હુકમ નહીં.

The translation of this judgment has been provided by M/s

Hyperlink E-Solutions Pvt. Ltd.

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.